לציונות–לסוציאליזם–לאחות עמים

יום ב', כ"ב בחשון תשמ"ז, 24 בנובמבר 1986 / שנה מ"ד מס' 13199 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

רומניה נוקטת עמדה קשוחה יותר נגד הטרור הבין־לאומי

בוקארשט. — רומניה הקשיחה כנראה את עמדתה נגד הטרור הבין־לאומי ואימצה לעצמה קו מערבי יותר בנושא זה — אמרו דיפלומטים מערביים לכתב „רויטר".

הם מסרו, כי מדינה קומוניסטית זו, ששימשה זמן רב מיקלט לפלשתינים ולערבים, הכריזה עתה בתוקף ובפומבי על התנגדותה לטרור למטרות פוליטיות, אפילו מצד תנועות שחרור.

הם מסרו, כי תפנית זו באה לביטוי בנאום שהשמיע הנשיא צ'אושסקו בסוף השבוע, לקראת משאל־העם שנערך אתמול ברומניה על פירוק הנשק.

(ע"ר)

אווירת פוגרום וחרדה בעיר העתיקה לאחר ההתפרעויות האלימות

התושבים הערבים הסתגרו הלילה בבתיהם; כוחות משטרה וצבא סיירו ברחובות הריקים

המפגינים המשולהבים קראו „מוות לערבים" ● חלונות ראווה נופצו והמתפרעים בעטו בדלתות בתי הערבים ● כוחות המשטרה הצליחו בקושי למנוע פגיעות חמורות ● שביתת מסחר כללית בירושלים המזרחית ● דברי הסתה באזכרת אליהו עמדי ● אנשי „כך" ו„חוזרים בתשובה" קיצוניים בראש ההתפרעויות

קריאות נגד הערבים בפי מפגינים משולהבים ליד שער שכם. (צילום: רחמים ישראלי)

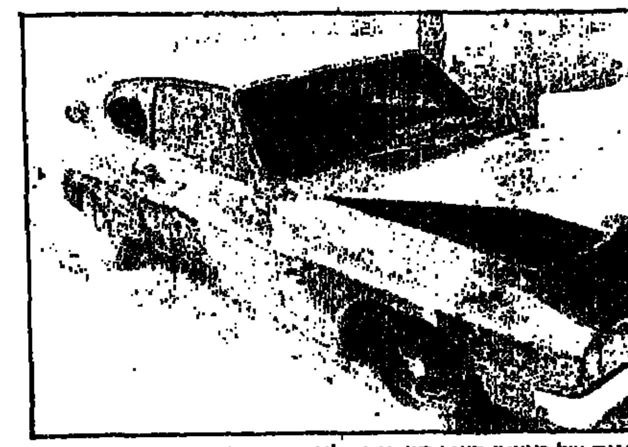

מכונית של תושב העיר העתיקה לאחר שפורעים יהודים עשו בה שמות. (צילום: רחמים ישראלי)

מאת בצלאל עמיקם
כתב „על המשמר"
ויורם לוי כתב עתי"ם

במשך הלילה המשיכו לפטרל בסימטאות העיר העתיקה כוחות גדולים של משטרה וצבא, וכן הוצבו כוחות גם בשערים השונים מחשש, שמתפרעים יהודיים ינסו לפגוע ברכוש ערבי. כוח שוטרים נשאר במשך הלילה בשכונת שמואל הנביא למניעת התפרעויות. תהלוכת זכרון שצעדה אתמול בשכונת שמואל הנביא אל גלעד זמני, שהוצב במדרגות המובילות לישיבת „שובו בנים", במקום שבו נפל אליהו עמדי כשהוא מתבוסס בדמו, הפכה להפגנה פראית נגד הערבים. לרגעים רומה היה, כי מדובר בפוגרום, ולולא כוחות מוגברים של המשטרה יתכן שהיה נגרם הרס רב ואולי אף פגיעות בנפש באוכלוסיה הערבית.

התהלוכה שיצאה משכונת שמואל הנביא הגיעה לשער שכם, כשהרוחות משולהבות. משנכנסו המפגינים בשער האבן התפרצו לרחוב הגיא כשהם קוראים קריאות „מוות למחבלים". שני חלונות ראווה נופצו והתושבים הערבים מהרו להגיף את בתיהם. המפגינים בעטו בדלתות הבתים, ואף נסו לפרוץ פנימה כשהמשטרה וחיילי צה"ל בקושי מונעים מהם מלפגוע במבנים.

המארגנים: אנשי „כך"

את העצרת במקום הרצחו של עמדי ז"ל אירגנה תנועת „כך". בתחילתה השתתפו בה רק כמה עשרות אנשים.

הרב ישראל אריאל אמר: „אין צדקה, אין כפרה, אין פיוס, לא יכול להיות מיפגש בין יהודים לערבים. ירושלים חייבת להיות כולה לעם היהודי" והוסיף כי לא תהיה שום רגיעה בעיר עד אשר היא תשוב כולה לידיו של העם היהודי.

משפחות שכולות

במקביל התארגנה תהלוכה אבל של בני משפחות נוספות, שיקיריהן נרצחו בידי מחבלים, אשר יצאה משכונת שמואל הנביא, שכונת מגוריו של עמדי. ביניהן היו משפחות תמם, לוי, מנוס

(המשך בעמוד 2)

פולארד דוחה כל טענה שהיה חוליה ברשת גדולה

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — משרד המשפטים האמריקני העלה עד כה חרס בידו, במאמציו לשכנע את המרגל הישראלי המורשע ג'ונתן ג'יי פולארד לסבך אנשים וארגונים יהודיים אמריקניים שונים בפעילויות הריגול המיוחסות לישראל בארה"ב — נודע לכתב „על המשמר".

לדברי מקורות יודעי־דבר, הכחיש פולארד בעקביות את כל הרמזים שהשמיע משרד המשפטים האמריקני, כאילו פעלה בארה"ב רשת ריגול ישראלית ענפה יותר.

„פולארד לא סיבך שום אדם אחר," אמר מקור יודע־דבר, המקורב לחקירת הפרשה. מאז נעצר, נחקר פולארד פעמים חוזרות ונשנות על־ידי סידרה ארוכה של תובעים פדראליים, קציני משטרה ואנשי ביון. הם מיקדו את חקירתם בפעילויותיהם של כמה ארגונים יהודיים ארציים בארה"ב.

חשדות וחששות

מנהיגים יהודים אמריקנים מודעים היטב לחשדות המקננים בקרב כמה חוקרים בכירים של משרד המשפטים האמריקני, כי פולארד היה אולי חוליה במבצע ריגול ישראלי רב־היקף בארה"ב. המנהיגים היהודים הכחישו בתוקף חשדות אלה, אך בשיחות פרטיות הביעו דאגה, כי במהלך החקירה הקשה והנמרצת והלחצים הכבדים

(המשך בעמוד 2)

הסוציאליסטים באוסטריה שמרו על כוחם; הימין הקיצוני התחזק ● עמ' 14

מפעלים שהסתמכו על צה"ל— תלויים על בלימה ● עמ' 4

גורל „מנועי בית־שמש" יוכרע על־ידי ועדת שרים ● עמ' 16

צמאי דם פשיסטים בירושלים

ההשתוללות הפוגרומית אתמול בעיר העתיקה של ירושלים עלולה להפוך את בירת ישראל להר־געש של מלחמה בין יהודים וערבים. האירועים של אתמול לא באו כתגובה שאפשר היה להגדירה „ספונטאנית" כמו מיד לאחר הרצח של אליהו עמדי תלמיד הישיבה.

ירושלים גועשת זה שבוע ימים בגלל הסתה פרועה ומכוונת של קבוצת אנשי „כך" וגורמים קנאיים אחרים, המכריזים בגלוי על כוונתם לנקום בערביי ירושלים, והפוגעים בעוברי־אורח, שורפים בתים, ומשתוללים כשצמאון לדם ערבי בפיהם.

המשטרה היתה לכאורה ערוכה לאירועים של אתמול. היא הופיעה עם כוחות גדולים בתגבורת של חיילי צה"ל, ובכל זאת לא עלה בידה למנוע מחאות מבישים־פרובוקאטיביים של התנכלות לתושבים ערבים. והרי לא מדובר ברבבות ולא באלפי מפגינים, אלא בכמה מאות בלבד. רובם אנשי „כך" וחוזרים בתשובה מן הישיבה „שובו בנים" בעיר העתיקה, ותושבים משכונת שמואל הנביא. הקריאות „מוות לערבים" נתנו טון לאותו חזיון אימה פאשיסטי מבחיל, שעורר אסוציאציות בנוסח ליל הבדולח, מימים שהיו בעברו של העם היהודי לפני יובל שנים באירופה. לא רק את דמם של הערבים רצו לשפוך הפוגרומצ'יקים האלה, אלא גם את דמו של טדי קולק, אשר עמל שנים לבנות גשר לדו־קיום יהודי־ערבי בירושלים.

מפכ"ל המשטרה גילה אתמול, כי המשטרה יודעת על מצבורי נשק בידי יהודים בירושלים. מה פירוש, כי המשטרה יודעת על החזקת נשק בלתי חוקי בידי אזרחים, ולא עשתה עד כה כדי להחרימו, ולהושיב את מחזיקיו מאחורי הסורגים מתברר, כי המחתרת היהודית לא מוגרה, במקומה קמה מהדורה שניה של מחתרת, כמעט גלויה, שאתמול הצהירה גלויות על כוונתה לשפוך את דמם של הערבים עד אשר ינטשו את ירושלים, ויותירו אותה „נקיה, כולה שלנו, כולה יהודית".

כבר אמרנו כאן, כי סכין המחבלים שרצחה את עמדי נועדה להפוך את ירושלים לזירת קרב בין יהודים וערבים. למרבה הצער הממשלה עדיין לא נקטה באמצעים מרחיקי־לכת, כדי לסכל את המזימה המשותפת של המחבלים הערבים, והפאשיסטים היהודים. המסיתים ידועים לכל, אלה הם אנשי „כך", המנצלים את המשטר הדמוקראטי, כדי להרסו, המצפצפים על החוק נגד הגזענות, על הממשלה החוקית, ועל המשטרה גם יחד. את התנועה הפאשיסטית הזו חובה להוציא מיד מחוץ לחוק, בטרם יצליחו הללו להוציא את החוק מחוץ למציאותנו. לאלה מצטרפים גם „אמונים" מגוש אמונים שחובה להעמידם מיד לדין על דברי ההסתה. כמו אותו רב שקרא להמון מוסת לנקום בערבים, והרב ... החיים בירושלים עלולים להפוך לגיהינום, לא רק לערבים אלא גם ליהודים. במקום בירת ישראל שלמה ומאוחדת נזכה לסיוט של צמאון דם ונקמה משני עברי המתרס. ואכן, בשבוע האחרון הוקם מתרס של איבה ושנאה בתוך בירתנו. האחריות על כך מוטלת כולה על הממשלה, שלא ידעה להפעיל יד חזקה בפורעי חוק והמסיתים.

השערות בוושינגטון: צפויים חילופי גברי במימשל רייגן

וושינגטון פוסט: בסי.איי.איי והמוסד מנהלים מבצע חשאי רגיש להגברת ההשפעה האמריקנית באיראן ● בריטניה ממשיכה להטיס נשק לטהראן ● מצרים וירדן מזהירות: ארה"ב מאבדת אמינותה במזה"ת

מאת זאב בליצר,
כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — הביקורת הנמתחת על הנשיא רייגן, בגין החלטתו להסמיך את ישראל לשלוח נשק לאיראן, גברה אתמול, בעוד פקידי־רשות אמריקניים בכירים ממשיכים להתנצח ביניהם בעניין אחריותם לפרשה.

כמה וכמה ידיעות התפרסמו אתמול בעיתוני ארה"ב בדבר חילופי־גברי אפשריים בקרב אנשי הבית הלבן ובקרב שרי הממשלה האמריקנית. „וושינגטון פוסט" מסר, כי קבוצה מקליפורניה, של תומכים ותיקים בנשיא רייגן, מציעה ששר ההגנה קאספאר ויינברגר יחליף את ג'ורג' שולץ בתפקידו כשר החוץ, ושג'ין קירקפטריק, השגרירה לשעבר של ארה"ב באו"ם, תחליף את ג'ון פוינדקסטר בתפקידו כיועץ הנשיא לבטחון לאומי.

העתון מביא מפי אנשי הקבוצה, הנהנים מתמיכתה של ננסי רייגן, אשת הנשיא, הצעה נוספת, והיא, ששר התחבורה לשעבר, דרו לואיס, יחליף את ראש המטה של הבית הלבן, דונלד רייגן.

מבצע חשאי רגיש

בידיעה אחרת מוסר „וושינגטון פוסט", כי סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב בשיתוף פעולה עם „המוסד" הישראלי, ממשיכה לנהל מבצע חשאי רגיש. „שמטרתו להגביר את השפעתה של ארה"ב באיראן."

„מבצע זה הוא המשכו של מבצע שיזמה ישראל, ולדברי פקידי־רשות בכירים במימשל הנשיא רייגן, מטרתו לאסוף מידע ביוני ולהשפיע על התנהגות משטרו של האיאטולה חומייני ומשטר האיש שיירש את מקומו," כותב העתון.

„אני לא מאמין"

חברי ועדות הביון של הסינאט ובית־הנבחרים בארה"ב, דמוקרטים ורפובליקנים גם יחד, ממשיכים להביע זעם על עסקות הנשק עם איראן גם אחרי התדריך הראשון שקיבלו (בדלתיים סגורות) מאנשי המימשל בעניין זה. „איני מסוגל להאמין למה ששמעתי. ואכן, איני

(המשך בעמוד 2)

מפ"ם ור"צ יביעו אי אמון בפרשת משלוחי הנשק לאיראן

מאת מוטי בסוק,
כתב „על המשמר" בכנסת

סיעות מפ"ם ור"צ יביעו מחר אי אמון בממשלה בשל פרשת משלוחי הנשק לאיראן. שתי הסיעות ביקשו לקיים דיון רגיל בנושא זה במליאה, או בועדת החוץ והבטחון, עוד בשבוע שעבר, אולם התערבות בוטה של הממשלה, מנעה כל דיון בכנסת בנושא זה, הנסעיר את העולם וגם את הארץ.

שתי הסיעות החליטו לנקוט בנשק הפרלמנטרי היחיד שנותר בידיהם — אי האימון.

במפ"ם ור"צ מקווים כי בעקבות

(המשך בעמוד 2)

בכיר ישראלי ל„ניו־יורק טיימס"

סוחר הנשק הסעודי חאשוגי חידש קשרי ישראל־איראן

מקור בתוך ממשלת איראן סיפק לישראל מידע מודיעיני — אמר הבכיר

מאת חנה איש־הורוביץ,
כתבת „על המשמר"
בניו־יורק

ערנאן חאשוגי, המיליארדר וסוחר הנשק הסעודי, הוא שחידש את הקשר בין ישראל לאיראן בקיץ 1985. חאשוגי התיידד עם אל שווימר ועם יעקב נמרודי. הוא יצר בלונדון קשר בינם לבין סוחר הנשק האיראני מנושר גורבנישר, שהינו ידיד קרוב ויועץ של ראש ממשלת איראן, חוסיין מוסאמי. גורבנישר הביא לידיעת הישראלים שהממונים עליו בטהראן היו מוכנים למגעים סודיים, בתנאי שישראל תעשה זאת כדאי עבורם.

דברים אלה מספר כתב ה„ניו־יורק טיימס" בישראל תומס פרידמן, מפי פקיד ישראלי בכיר.

„קיבלתי מידע מודיעיני עצום בצינורות שלנו בטהראן", אמר הפקיד הישראלי הבכיר לכתב ה„טיימס". הוא הוסיף, כי זאת הפעם הראשונה שהיו לישראל קשרים אל האיאתולות, ומקור בתוך לשכת ראש ממשלת איראן. „היינו בלב הממשלה. לאף מדינה מערבית לא היתה גישה למידע מהסוג שהיה לנו. למדנו הרבה באמצעות קשרים אלה על המתרחש בחוגי השלטון. הוברר לנו שהיו קבוצות שונות, חלק מהן פחות קנאי מהאחרות".

אישור מוושינגטון

המקור הישראלי הדגיש, כי הקשר בין ארצות־הברית לישראל התחיל ביוזמה שמטרתה היתה לסייע לארצות הברית. לדבריו, „כל דבר שעשינו, כולל משלוח הנשק לאיראן, היה באישור מפורש של וושינגטון". ההצגה כאילו ישראל גררה את וושינגטון או הטעתה אותה, איננה מבוססת, אמר.

מקורות אמריקניים סיפרו לפרידמן סיפור שונה במקצת. לדבריהם התחיל העניין במשלוח כמויות קטנות של נשק וחלקי חילוף לטהראן, שהגיעו לשיאן במשלוח של צמיגים למטוס פאנטום „אף 4" בראשית 1980, זמן קצר לאחר תפיסת בני ערובה אמריקניים ע"י האירנים. כשנודע על כך לאמריקני הם התריעו בפני בגין, אשר התחייב שלא להמשיך במשלוחים עד שישוחררו בני הערובה. ככל הנראה עמדה ישראל בהבטחה. לאחר שיחרור בני הערובה אמר בגין לאמריקנים, כי יותר אין להם סיבה להתנגד, ומאז פעלה ישראל ללא קשר עם האמריקנים. הפקיד האמריקני אומר, כי ארה"ב המשיכה לדרוש, כי ישראל לא תשלח לאיראן נשק מייצור אמריקני. וכי הישראלים שלחו באותה תקופה ציוד לחימה שלא מתוצרת אמריקנית. האמריקני הביע ספק אם ישראל דיווחה על כל מעשיה בעניין זה באותה תקופה. במספר מקרים העלו האמריקנים את הנושא בשיחות עם ישראל, אך קיבלו תשובות סתמיות.

באמצע שנות ה־80 הוצא משתף פעולה עם ישראל להורג באיראן. מאז עד קיץ 1985 לא היו ככל הנראה קשרים בין ישראל לבין משטר חומייני.

מגעים עם חאשוגי

בשנת 1985 נוצרו המגעים בין חאשוגי לבין אל שווימר ויעקב נמרודי. שווימר הביא לידיעת שמעון פרס את האפשרות לחדש את הקשר עם איראן בדרגים הבכירים ביותר. פרס, בתמיכתם של רבין ושל שמיר, הודיע לנשיא רייגן על היווצרות קשר בין ישראל לבין גורמים שהוא תיאר כמתונים בין האיאתולות. „אמרתי לאמריקנים ולעצמנו, כי היה זה שגעון לא לנצל את ההזדמנות", אמר המקור הישראלי.

אחרי המשלוח הראשון התנהל המו"מ בעניין משלוחי הנשק בין דוד קמחי לבין סוחר הנשק האיראני גורבנישר וידידו של ראש ממשלת איראן לבין אל שווימר ויעקב נמרודי ועדנאן חאשוגי — בלונדון.

אזרחות כבוד של בית־שאן לשמיר מנגחת מחנה לוי

מאת שלמה גלזר,
כתב „על המשמר"

ביקורו של ראש הממשלה יצחק שמיר בבית־שאן והכוונה להעניק לו במהלך הביקור אזרחות כבוד מעוררים רוגז ותרעומת בקרב חוגים רחבים בעיירה.

בקרב פעילי „מחנה לוי" שבחירות יש תרעומת קשה על ראש המועצה שלמה בן־לולו, על שערב את ראש הממשלה במאבק בין המחנות בחירות על רקע המאמצים להגיע להסדר ולכנס את ועידת המפלגה. זהו נסיון לתקוע טריז בבית־שאן שהיא מעוזו של השר לוי, אמר אחד הפעילים.

גם בחוגי מפלגת העבודה יש ביקורת קשה על הביקור ונשמעים אף איומים של החרמת טקס הענקת אזרחות הכבוד.

פיני קבלו, מזכיר מועצת הפועלים, אמר, כי ראש המועצה, שדחה מספר פעמים את ההצעה להזמין את ראש הממשלה הקודם פרס לבית־שאן, לא המתין אפילו חודש והזמין את ראש הממשלה הנוכחי. „יש פה עירוב של מצוקות פנימיות של חירות ועל כך אנו מוחים", הוסיף קבלו.

בישיבת המועצה, בה אושרה הענקת אזרחות הכבוד לראש הממשלה, התנגדו בנוסף לנציגי „העבודה" גם תומכי דוד לוי במועצה לעיתוי הביקור, ורק משמעת סיעתית שהופעלה עליהם גרמה להם לתמוך בו.

מקורבי ראש המועצה דוחים את הטענות בדבר שיקולים לא ענייניים. הם גם דוחים את האשמות מקורבי לוי ואת האשמותיהם של אנשי מפלגת העבודה בדבר הסירוב להזמין את פרס.

יפת התפטר מכל תפקידיו במערכת הבינ"ל של בל"ל

מאת אורי נחשון,
כתבנו הכלכלי בת"א

ארנסט יפת, יו"ר בנק לאומי לשעבר, הודיע בשבוע שעבר על התפטרותו מכל תפקידיו במערכת הבינלאומית של הבנק, ובכך ניתק סופית את כל קשריו עם בל"ל.

יפת, שנאלץ לפרוש מרשות בנק לאומי בעקבת המלצות ועדת בייסקי, הודיע בשבוע שעבר בישיבות הדירקטוריונים של בנק לאומי בריטניה, שווייצריה וצרפת, על התפטרותו מתפקיד יו"ר וחבר הדירקטוריון, ובמקומו נבחר מרדכי איינהורן, מנכ"ל ראשי בבנק לאומי.

יפת גם הודיע על כוונתו להתפטר מהדירקטוריון של בנק לאומי ניו־יורק ובבנק לאומי קנדה, בישיבות הדירקטוריונים הקרובות של חברות אלה.

החילופים ייכנסו לתוקפם באחד בינואר 1987.

דובר בנק לאומי הבהיר, כי בכך מנתק יפת את כל קשריו עם הבנק.

חיפושים אחר חייל מירושלים שנעדר מאז יום א' שעבר

יניק בלאיש, חייל בן 18 מירושלים, נעדר זה שבועה ימים מביתו ומבסיסו.

החייל יצא ביום א' שעבר מביתו בשכונת גילה בירושלים. אך לא הגיע לבסיס בו הוא משרת ברמת־הגולן. האחרון שראה אותו היה חבר שנפרד ממנו בתחנה המרכזית של ירושלים. המשטרה הצבאית ומשטרת ירושלים פתחו בחקירה.

יניק בלאיש יצא לפני שבוע לחופשה. לדברי גיסו, יעקב פיטוסי, הוא יצא ביום א' מבית אביו בשכונת גילה והגיע סמוך לשעה 8 לתחנה המרכזית בירושלים. הוא החמיץ את האוטובוס הנוסע לקריית־שמונה, וחבר שהיה עמו סיפר, כי ראה אותו ממתין ברציף סמוך לאוטובוס לטבריה או לחיפה. מאז אין מידע היכן נמצא החייל.

לבני המשפחה נודע על העדרותו רק ביום ו', כאשר אחד ממפקדיו בא לביתו כדי לברר אם הוא אינו חולה. כאשר התברר כי הוא אינו בבית, הועבר הנושא לטיפול המשטרה הצבאית ומשטרת ישראל.

בני המשפחה כועסים על כך, שבמשך 6 ימים איש מיחידתו לא בירר מדוע לא הגיע בנם לבסיס, ורק באקראי נודע הדבר ביום ו'.

בני המשפחה חוששים לגורלו של יניק בלאיס, מאחר שלדבריהם אינו מכיר היטב את הדרכים להגיע לבסיסו.

יניק בלאיס הינו גבה קומה, 190 ס"מ, מיבנה גוף מוצק, שיער שחור וחלק, עיניים שחורות. לבש מדי צה"ל. היה מצוייד בתיק קטן וכן חפצים אישיים וכן רובה גליל. על ראשו כומתה. דובר צרפתית ועברית. (עתי"ם)

4 אנשים התאבדו בסוף השבוע

מאת בצלאל רובין.
כתבנו באילת וכתב עתי"ם

ארבעה אנשים התאבדו בסוף השבוע במקומות שונים בארץ.

אודלי סולומון, תושב אילת בן 63, התאבד שלשום בתליה בביתו שבמרכז אילת. המנוח כרך כבל חשמלי סביב המשקוף שבין הסלון למרפסת ותלה את עצמו. אשתו, שגילתה את הגופה הזעיקה את המשטרה. הגופה הועברה לבית־החולים שם נקבע מותו.

גופתו של עולה חדש מבריה"מ נמצאה אתמול על־ידי עוברי־אורח בבאר־שבע מוטלת ברחוב, כשסימני קליע אקדח בראשו. חקירה העלתה, כי האיש כנראה התאבד.

מדובר בתושב העיר בן 66, המתגורר בקירבת מקום. בבית משפחתו נמצא מכתב ברוסית, בו הסביר את מניעי התאבדותו. בני המשפחה סיפרו שהאיש היה שרוי בדיכאון עמוק מאז עבר ניתוח לפני כחודשיים.

צעירה בת 27, דליה אברהמי, קפצה למותה מחלון דירת הוריה שבקומה השביעית בבניין רסקו בצפת.

מזה כמה שנים סבלה הצעירה, הידועה כאינטליגנטית ויפהפיה, מדיכאון. אתמול, סמוך לשעה 5, הבחינו שכנים בגופתה המרוסקת בכביש שלפני הבית. הם הזעיקו למקום את אנשי מד"א אשר קבעו את מותה.

יהודית לוק בת ה־52, שקפצה מדירתה בקומה הרביעית [illegible] באשדוד, מתה מפצעיה בדרך לבית החולים „קפלן" ברחובות.

המנוחה סבלה בעבר מדיכאון.

מפ"ם ● הקיבוץ הארצי

כנס מזכירי קיבוצים

בהשתתפות מזכירי הקבה"א

הערכות מפ"ם והקיבוץ הארצי לקראת הבחירות

יתקיים ביום ד' 26.11.86 בשעה 09.30

בבית מפ"ם, איתמר בן־אבי 4 ת"א

◆

הופעת המזכירים בכנס, חיונית ביותר

ביקורת חצות

יש פוטנציאל

אולם הסינרמה נראה במהלך הופעתה של עפרה חזה כמו בפסטיבל שירי ילדים. הילדים, הילדות בעיקר, אוהבים אותה עד־כלות. עם הרבה תשוקה, עם הרבה צרחות. זו אחת הסיבות לכך שהמופע הזה לא מצליח לצקת תוכן בדימוי החדש שהיא מנסה ליצור. הוא נופל בין הכסאות. היא מנסה להגיע לקהל מתוחכם יותר ולא תמיד מצליחה. וזה הכל. משום שלעפרה חזה 1986 יש פוטנציאל עצום של איכות מוסיקלית. העבודה שלה עם יוהר אשרות על התקליט „מים נשברים" הוציאה ממנה כוח ועוצמה חדשים וגילתה בה פנים חדשות ומעניינות. זה היה נסיון מוצלח. על הבמה, בדרך לקהל חדש, נחסם החומר במחסום הקהל המוכר. אין לה ברירה והיא צריכה לרצות אותו ב„שיר הפריחה", „גבריאל", „ארמה" ולהיטים ישנים אחרים.

כאשר היא שרה את החומר החדש יותר, שב ומתגלה הפוטנציאל. „קלפים גלויים", „מים נשברים" וכמובן „גלבי" המעולה — הם הטובים בשירי הערב. חבל רק שלפעמים היא מסתבכת בדברנות־יתר. גם חילופי התלבושות, מוגזמים מדי.

לא צריך לומר: עפרה חזה היא זמרת טובה. חבל רק שבמופע הזה היא נופלת בין הכסאות. זה יכול היה להיות פריצת־דרך ממש, אבל כפי שהוא המופע אינו מממש את הציפיות. עופר ניר

עובדי „מפעלי תובלה" נערכים לשביתה ממושכת

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

50 עובדים שובתים מ„מפעלי תובלה" יחלו הבוקר בעבודות עישוב בקיבוץ שובל. מזכיר האיגוד המקצועי במועצת פועלי באר שבע, מוריס כלפון, אמר, כי מגמת יציאתם לעבודה של השובתים, היא „לאותת להנהלה שאנו ערוכים לשביתה ארוכה".

שביתת 350 עובדי „מפעלי תובלה" נכנסת היום ליומה הרביעי. העובדים מוחים על כך שההנהלה אינה מחדשת עימם את הסכמי השכר, שתוקפם פג לפני חודשיים. העובדים תובעים לשנות את מבנה שכרם, ולהעלות את שכר היסוד שלהם, המהווה רק כשליש מהשכר הכולל.

העובדים גם הביעו חשש, כי ההנהלה מעכבת את חתימת הסכמי השכר, עד הפעלת מסוע סדום — צפע.

הפעלת המסוע שיוביל מטענים ישירות במפעלי ים המלח אל הרכבת — תביא להפחתה משמעותית בנפח העבודה של נהגי המשאיות.

עובדי מפעלי תובלה, נערכים כעת להשבתה ממושכת של המפעל. השביתה מתנהלת בדימונה, בבאר שבע ואילת, בחיפה ובאשדוד.

נבון וניסים ידונו היום בשכה"ל באוניברסיטאות

שר החינוך נבון ושר האוצר משה ניסים, ידונו היום בשכר הלימוד באוניברסיטאות.

דובר משרד החינוך הבהיר, כי לא מדובר בדיון על גובה שכר הלימוד אלא בשאלה מהו הפורום שיחליט על גובה ושיטת שכר הלימוד. שני השרים שוחחו על כך טלפונית ביום שישי וקבעו לשוב ולדון על כך הבוקר לפני ישיבת הממשלה. על שולחן הממשלה מונחת הצעתו של שר החינוך להחליט על הקמת ועדה בראשות איש ציבור שתקבע, בשיתוף האוצר, האוניברסיטאות והסטודנטים, מהו גובה ושיטת שכר הלימוד.

לאחר ישיבת הממשלה יכנס שר החינוך והתרבות את הועדה שבראשותו, הבודקת דרכים להבראת מצב המוסדות להשכלה גבוהה בישראל.

מערכת בקרה של תדיראן תורכב בטנק אמריקני

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

חברת תדיראן התבקשה על־ידי משרד הצבא האמריקני לספק מערכות בקרת אש לטנק המערכה האמריקני החדש. על כך מסר שלמה ניר מנהל אגף צפון אמריקה בחברה לכתב על המשמר.

הוא סיפר, כי לפני מספר שנים הציעה החברה לצבא האמריקני מערכת חדשה לבקרת אש לטנקים. הבקשה נדחתה בטענה, כי שתי חברות אמריקניות „יוז" ו„האניוול" מייצרות מערכות דומות. ראשי תדיראן הרגישו כי המערכת שלהם נבדקה על־ידי צה"ל ונמצאה מתאימה. עתה, לאחר שהתברר לראשי הצבא האמריקני כי שתי המערכות של „יוז" ו„האניוול" אינן עונות על הצרכים באה הפנייה לתדיראן. החברה ערוכה לספק את המערכות.

כן התבקשה חברת „אורדן" לגשת למכרז על ייצור מערכת זחלילים לטנק המערכה האמריקני החדש. לכתב „על המשמר" נמסר מחברת „אורדן" שהם עשו את שיעורי הבית שלהם, ויגישו למכרז.

מחיר הבנזין יעלה בעקבות עליית מחירי הדלק המצרי

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

מחירי הדלק שישראל מייבאת ממצרים עלו ב־12 אחוז בממוצע.

הדלק מסוג „סואץ־בלנד" עלה מ־12 דולר ל־13.60 דולר לחבית. הנפט מסוג „בלאיים" עלה מ־11.45 דולר ל־13 דולר לחבית. והדלק מסוג „ראס־גאריב" מ־11.75 דולר ל־10.30 דולר.

ישראל קונה את רוב הדלק שלה במצרים, המנמקת את עליית המחירים בשינויים שחלו במחירי הדלק בשוקי הספוט, למרות שבאותו יום ירדו מחירי הדלק בבורסה של הדלק בניו־יורק ב־30 סנט לחבית. עליית מחירי הדלק המיובא ממצרים מבשרת את עליית מחירי הדלק לצרכנים.

מאה שחמטאים בתחרות לזכר הבנים בקיבוץ עמיר

מאת אבי אמיר, כתב „על המשמר"

מאה שחמטאים מהנגב ועד הגליל רובם בני נוער, השתתפו בתחרות השחמט לזכר הבנים הנופלים, שנערכה בימי שישי ושבת בקיבוץ עמיר.

במקום הראשון בתחרות, זכה הצעיר באמני השחמט הבינלאומיים של ישראל, אילן מנור בן ה־17 מחיפה, שצבר 7.5 נקודות בשמונה משחקים — בהקדימו את האמן מלכיאל פרץ מחיפה, שצבר 7 נקודות. שלישי סיים מגדל קולוס מנתניה שצבר 6.5 נקודות.

היתה זו התחרות ה־18 לזכר הבנים הנערכת אחת לשנה בעמיר. התחרות נוהלה בידי נתן יונגרייס מהעוגן. אירגנו את האירוע: טולי באומן ושלום נדי, שניהם חברי עמיר.

התושבים הערבים הסתגרו הלילה בבתיהם;

(המשך מעמוד ראשון)

ושאלתיאל. כמו כן הצטרפו קרובי משפחות פולק וגרוס.

קרובי המשפחה החזיקו בידיהם תמונות של יקיריהם שנרצחו. התהלוכה סבבה ברחובות שמואל הנביא כאשר קודם לכן עברה מכונית בין בתי השכונה, וקראה ברמקולים לתושבים לצאת ולהצטרף לתהלוכה.

לוינגר מאשים את הממשלה

עד מהרה הצטרפו אל בני המשפחות רבים מבני השכונה אך כתב עתי"ם מציין, כי רוב המשתתפים בתהלוכה ובעצרת היו חובשי כיפות, חלקם חוזרים בתשובה וחלקם תלמידי ישיבות. התהלוכה צעדה לאורך רחוב שמואל הנביא דרך שער מנדלבאום עד לשער שכם. במהלך הדרך עצרה התהלוכה, והרב משה לוינגר מ„גוש אמונים" נשא דברים קצרים. הוא תקף את מדיניות הממשלה אשר אחראית על בטחון התושבים, ושיבח את תושבי שכונת שמואל הנביא על שמחו על הרצח, ואמר, כי מעשיהם יביאו כבוד לעם ישראל.

המשטרה ליוותה בכוחות גדולים את התהלוכה, ואיפשרה לצועדים מעבר חופשי בצמתים. ככל שהלכה התהלוכה והתקרבה למזרח העיר כך הלך וגדל המתח והחשש מפני פגיעות בערבים וברכושם. ליד שער שכם החלו המפגינים ליידות כמה אבנים לעבר בתי ערבים, אך לא נגרם כל נזק. כאשר הגיעו המפגינים לצומת שער שכם הם התיישבו על הרצפה, והחלו לזעוק „מוות למחבלים" וכן היפנו את זעמם לראש העיר וזעקו „מוות לטדי".

כתב י"ם מציין, כי סוחרי מזרח ירושלים שבתו אתמול ממלאכה.

רוחות משולהבות

הרוחות היו משולהבות עד כדי כך שכאשר חלפו המפגינים ליד ישיבת „עטרת כוהנים" שברחוב הגיא וראו דמויות על המרפסת הם סברו שהמדובר בערבים והחלו לזרוק לעברם אבנים ולצעוק אליהם להיכנס פנימה — עד שהבחינו בטעות וכאשר נשמעו צעקות: „הפסיקו. זה יהודים". יצויין, כי התושבים המוסלמים הסתגרו בבתיהם, ואיש מהם לא העז לצאת החוצה.

נפצו שתי חנויות

במת העצרת הוקמה מטרים ספורים ליד הגלעד לזכרו של עמדי. המפגינים הצטופפו בסימטה, ותוך כדי שמיעת הנאומים הם הצליחו לשבור ולפרוץ שתי חנויות. כוחות משטרה הדפו את המפגינים, וחסמו את הכניסות לאותן חנויות כדי למנוע את ביזתן או שרפתן.

הרב משה לוינגר נאם גם שם ואמר, כי לא ייתכן שימנע מיהודי לגור בכל מקום בארץ ישראל. הוא קרא להפעיל עונש מוות נגד מחבלים.

מאשימים את קולק

אל הבמה עלו גם שני אחיו של אליהו עמדי יעקב ואלברט. יעקב האשים את ראש עיריית ירושלים טדי קולק בהתנכלות לישיבה ואחיו הציע להסב את שם הרחוב ממעלה חאלדיה ולקרוא אותו על שם אליהו עמדי ז"ל.

כתב עתי"ם מציין כי המפגינים קראו קריאות בגנותו של טדי קולק בנשימה אחת עם קריאות נגד הערבים והמחבלים. משטרת ירושלים שיגרה סיורים לביתו של קולק, לאחר שהתקבל מידע כי מתכוונים להפגין ליד ביתו.

זעם נגד העתונאים

גם מן העתונאים והצלמים הרבים שסיקרו את העצרת לא נחסך הזעם וכל עת שצוות טלוויזיה הדליק את הזרקור, המסייע להם בשעת הצילום, החלו לצעוק לעברם המפגינים, ולאיים להפסיק מייד את הצילום. באחד המקרים הותקף צוות טלוויזיה אשר נחלץ בקושי תחת חיפוי של שוטרים.

מכות לערבים וסטירות לערביות

שני ערבים שנקלעו לאיזור העצרת הוכו והסיר בראסלב שנתקל בשתי נשים ערביות עוטות רעלה על פניהן סטר על פניהן בכוח.

כל זמן העצרת היה המתח רב מאר. מידי פעם נשמעו קריאות, כי נזרקות אבנים והקהל החל לנוע באי שקט. בשלב מסויים ניסו כמה להתפרץ לעבר אחד הבתים באיזור בטענה שמשם נזרקו אבנים וכוח משטרה הדף את המתפרעים.

6 עצורים

משטרת ירושלים עצרה אמש ששה יהודים כחשודים בביצוע הצתות של בתי מגורים וחנויות ערביות וכן בהפרת הסדר הציבורי. המעצרים בוצעו בעקבות ההפגנות הסוערות שנערכו בעיר העתיקה.

בקבוק תבערה בעיר העתיקה

בקבוק תבערה נזרק אתמול אחה"צ ברחוב השלשלת בעיר העתיקה בירושלים. הבקבוק התנפץ על הרצפה ולא גרם לנזק.

בסריקות שערכה המשטרה נתגלו עוד שני בקבוקי תבערה מוכנים לפעולה על גג בית הנמצא בפאתי הרובע היהודי. הערכת המשטרה היא כי בקבוקי התבערה הוכנו על ידי יהודים.

נשיא המדינה לשעבר קציר מזועזע

„אני מזועזע עד עומק נפשי שהסתה ומעשים שלא יעשו מתבצעים על ידי יהודים — הרי זה בדיוק מה שהטרוריסטים הערביים רוצים" — אמר אמש נשיא המדינה לשעבר הפרופ' אפרים קציר בראיון לתוכנית „היום הזה" ברדיו.

האזכרה על הר הזיתים

„בכל מקום יש משטרה. למה לא היתה בעיר העתיקה בשבת האחרונה?" קראה בת משפחתו של אליהו עמדי מול קברו של תלמיד הישיבה, בהר הזיתים.

ביום השבעה להרצחו של אליהו עמדי עלו מאות בני אדם למקום בו נטמן. מאות שוטרים אנשי משמר הגבול וחיילים עמדו לאורך כל הדרך מבית המשפחה בשכונת שמואל הנביא ועד להר הזיתים. המסע עבר בשקט, ובהר המתינו לאבלים תלמידי הישיבה „שובו בנים" שאמרו קינות.

אביו של אליהו ואחיו אמרו קדיש. האח יעקב, בנאום נרגש אמר: „לא לזרוק אבן. כל אבן לא שווה, אפילו שיישפך דם של ערבי, פאה אחת ושערה אחת של אחי".

ישראל מימרן מידידי משפחת המנוח אמר כי אליהו נרצח מפני שהוא יהודי ומפני שהוא חי בירושלים. „הערבים רוצים לעקור אותנו — אבל אנחנו נמשיך".

רב הישיבה כה למר אליהו עמדי קרא: הערבים יודעים שאפשר לתקוע סכין בכל יהודי. דם יהודי היה הפקר. הוא זעק, כי אי אפשר לכסות את הדם, ויש לתבוע נקמה.

בתום האזכרה התפזרו המשתתפים בשקט וחזרו אל העיר.

רשיון לתהלוכת פיוס

אנשי „שלום עכשיו" ביקשו מן המשטרה רשיון לערוך תהלוכת פיוס ושלום באותו מסלול שבו עברו אמש האנשים שקראו לנקמה ושפיכות דמים.

מפכ"ל המשטרה דיווח לממשלה על נשק הנמצא בידי יהודים

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש הממשלה יצחק שמיר קרא אתמול בישיבת הממשלה לכל חלקי האוכלוסיה בירושלים להימנע מהפרות סדר, כדי לשמור על השלום בירושלים. מפכ"ל המשטרה רב־ניצב קראוס, אשר סקר את האירועים בירושלים מאז רצח אליהו עמדי, אמר, כי למשטרה ידוע, שלחלק מהתושבים היהודים בעיר העתיקה יש נשק: רימונים, נשק קל, בקבוקי תבערה ועוד. ועם זאת, לא נמצא נשק בישיבת „שובו בנים" עצמה.

רנ"צ קראוס אמר, כי המשטרה לא תתיר לאף גורם שאינו מורשה לשאת נשק, להחזיק ברשותו נשק, והיא תמשיך בבריקות כדי לאמת את חשדותיה.

עושים „צרבים" על השכנים הערביים

המפכ"ל מסר, כי היו הטרדות מצד בני ישיבת „שובו בנים" כלפי שכניהם הערבים. לפי הדו"ח מדובר בהטרדות הנמשכות חודשים ארוכים. המפכ"ל סיפר, בין היתר, כי בני הישיבה עושים את צרכיהם על השכנים. שר התקשורת פרופ' אמנון רובינשטיין הגדיר לאחר ישיבת הממשלה את דו"ח המפכ"ל „מסמר שיער".

המפכ"ל אמר, כי המשטרה תהיה ערוכה לכל התפתחות בעת הלווייתו של אנואר נוסייבה היום.

המפכ"ל מסר, כי קיימים בירושלים גורמים המלבים את הרוחות ומסיתים להתגרויות. המפכ"ל מנה משפחות של נפגעי פעולות איבה, גורמים עבריינים ואנשי כ"ך. הוא אמר, כי בסוף השבוע תוגברה מזרח ירושלים בשתי פלוגות של חיילי צה"ל.

במימשל ריגן

(המשך מעמוד ראשון)

המלחמה בין איראן לעיראק — כתב אתמול העתון הבריטי „סאנדיי טלגרף".

העתון מגלה, כי בריטניה מטיסה לאיראן בקביעות מטענים של ציוד צבאי, כולל חלפים למנועי טנקים „צ'יפטיין" ו„סקורפיון", בהתאם לחוזים שנחתמו בין שתי המדינות עוד לפני נפילת משטרו של השאה, ב־1979. בריטניה מטיסה לאיראן גם מטענים אחרים, במטוסים הממריאים מנמל־התעופה בערי־השדה, כדי לא למשוך תשומת־לב יתרה. משלוחים אלה כוללים פגזים ותחמושת אחרת, ללא רשיונות יצוא מאושרים על־ידי הממשלה, כותב העתון.

דובר משרד החוץ הבריטי סירב להגיב על הדיווח, ואמר רק זאת: „לא נמכור דבר לאיראן או לעיראק, העלול לגרום להחרפת הסכסוך או להארכתו."

מצרים וירדן הזהירו אתמול את ארה"ב, כי היא מאבדת את אמינותה במזרח התיכון, וקראו לנשיא רייגן לתקן את הנזק שנגרם על־ידי משלוחי נשק אמריקניים סודיים לאיראן.

הנשיא מובארק אמר לעתונאים, בתום שני ימי־שיחות עם המלך חוסיין, כשלימינו ניצב המלך הירדני, כי העביר מסר לרייגן שבו ביקש ממנו לנקוט צעדים מתקנים, כדי שארה"ב לא תאבד את אמינותה בעולם הערבי.

מאמין," אמר הסנאטור הדמוקרטי דניאל פטריק מויניהן מניו־יורק. „על סמך מה ששמעתי — ואיני מגלה מה ששמעתי. אני מגיע למסקנה, כי הולדתו ודרכי הוצאתו לפועל של המבצע כולו היו שלומיאליות וחובבניות בצורה שלא תיאמן ממש." אמר סנאטור רוברט בירד ממערב־וירג'יניה, מנהיג הדמוקרטים.

אפילו הרפובליקנים

אפילו הרפובליקנים מתחו ביקורת: „הבית הלבן של הנשיא רייגן אינו מתפורר, אך הוא זקוק שיחזקוהו בתמוכות," אמר סנאטור ריצ'רד לוגר מאינדיאנה. „הם חייבים לצרף אליהם כמה מאנשי הליגה הבכירה, שינהלו את העניינים שם." הוא הוסיף: „הסינאט הרפובליקאני העניק להם הגנה רבה בשש השנים האחרונות, אך המגן הזה נעלם ואיננו."

כעס על שולץ

רשת אן.בי.סי מסרה, כי ננסי רייגן כעסה על שולץ, משום שהתנכר למדיניות האיראנית של המימשל. גם אנשים אחרים בבית הלבן מדברים על שולץ במרירות הולכת וגוברת, משום שהבהיר, כי התנגד למשלוחי הנשק לאיראן מתחילתם.

בריטניה מספקת ציוד צבאי לאיראן, למרות הבטחותיה של הממשלה הבריטית לא לספק ציוד קטלני כלשהו, העלול להחריף את

פולארד דוחה כל טענה שהיה חוליה ברשת גדולה

(המשך מעמוד ראשון)

שבהם הוא נתון, עלול פולארד להשמיע הצהרה כלשהי, שתתמוך בחשדות הללו. חשש התעורר נוכח הרושם הרווח בקהילה היהודית בארה"ב, כי פולארד לא היה יציב לגמרי באופיו.

חשש גבר נוכח המרירות האישית הרבה והאכזבה העמוקה שהביע פולארד ביום ה' שעבר, בראיון בלעדי עם כתב „על המשמר", שנערך בבית־הכלא הפדראלי פטרסבורג בווירג'יניה. בראיון זה אמר פולארד, כי הוא נדהם ומאוכזב עד עמקי נשמתו מהחלטת ממשלת ישראל והקהילה היהודית בארה"ב לנטוש אותו למעשה לנפשו. מאז נעצר ליד השגרירות הישראלית בוושינגטון, ב־21 בנובמבר 1985.

אף על פי כן, הביע פולארד בראיון אהבה עמוקה לישראל וליהודים באשר הם. יתר על כן, הוא הצהיר, כי הוא עדיין מקווה לעלות יום אחד לישראל ולחיות בה „חיים של יצירה".

התנהגות לא מצפונית

בימים האחרונים, הביעו כמה נציגים ישראליים בוושינגטון את דעתם האישית, כי ממשלת ישראל אכן לא נהגה כלפי פולארד וכלפי בני משפחתו באופן המצפוני ביותר במשך השנה האחרונה. הוא היה סוכן מסור, שסיפק לישראל מידע חשוב ביותר, אישרו הנציגים.

עם זאת אמרו, כי דאגתה העיקרית של ישראל נתונה לבעיה „החשובה" יותר של יחסי ישראל־ארה"ב, ופחות לבעיית גורלו האישי של פולארד. הם הביעו את בטחונם, כי בסופו של דבר, תנקוט ממשלת ישראל בצעדים מסויימים כדי לסייע לפולארד ולבני משפחתו, במיוחד בכל הנוגע לעלות הכספית העצומה של ניהול הגנתו בבית־המשפט.

עם אריה אתמרי והמשפחה
אבלים על מות האם הסבתא
מרים שידלובר
ההלוויה תתקיים היום, יום שני, 24.11.86,
בבית העלמין הישן בחיפה
המשפחה ובית ברעם

„המשמר"
עתון יומי
جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדית סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102—121. טל' 225125—6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

חיים צדוק, שר המשפטים לשעבר

שר המשפטים שוגה

מהי עמדתך ביחס למחלוקת, שהתגלעה אתמול בין נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, ושר המשפטים, אברהם שריר, בגלל החלטת השר להקפיא את פעולות הוועדה למינוי שופטים, משום שאינו שבע רצון מפעולתה?

— לשום יו"ר אין סמכות להקפיא מוסד שהוא עומד בראשו, ואיש לא יעלה על הדעת שיו"ר ועדה של הכנסת, שאיננו שבע־רצון מדרכי עבודתה, יקפיא אותה, עד שינהיג סדרים חדשים. לכן, שוגה שר המשפטים כאשר הקפיא את פעולת הוועדה, שחייבת להמשיך למנות מינויים, שיענו על צרכי מערכת המשפט. אם ימשיך השר בהקפאה, הוא עלול למצוא את עצמו במעמד של שר, שראשות הוועדה נשמטה מידיו...

לדעת משפטנים, היה ראוי, כי בראשות הוועדה למינוי שופטים יעמוד נשיא בית־המשפט העליון ולא אישיות פוליטית.

— זוהי תביעה, שימיה כימי הוועדה. אלא שהכנסת, שדנה באחרונה בחוק יסוד השפיטה, חזרה וקבעה, כי בראש הוועדה יעמוד שר המשפטים.

האם אין חשש, שהימצאותם של שני שרים ושני ח"כים בצירוף של שלושת השופטים ושני המשפטנים בוועדה, עלולה להטות את הכף לטובתם של מינויים פוליטיים?

תמיד יש חשש וצריך לשמור, שהמינויים ייעשו לפי שיקולים ענייניים ומקצועיים. אבל, בסך הכל, הוועדה מאוזנת ומשקפת גם את הצד הפוליטי וגם את הצד השיפוטי־המקצועי.

ח"כ מרדכי וירשובסקי, ועדת חוקה, חוק ומשפט

להגדיל מספר השופטים ע"ח מספר הפוליטיקאים

— עם כל הרצון שיש לשר המשפטים לשכלל ולייעל את עבודת הוועדה, אינני חושב שהוא רשאי להקפיא מינויי שופטים. ובכלל, היה רצוי שהשר, שהוא אישיות פוליטית, לא יהיה יו"ר הוועדה למינוי שופטים. אני מתכוון לחזור ולהגיש את הצעת החוק, שהגשתי כבר בכנסת הקודמת, הקובעת, כי יו"ר הוועדה יהיה נשיא ביה"מ העליון.

בארה"ב, הצליח הנשיא רייגן להחדיר לביהמ"ש העליון שופטים בעלי השקפות ימניות שמרניות. האם קיים חשש למינויים דומים גם כאן?

— המצב אצלנו שונה מהמצב בארה"ב. שם עלול קונגרס עם רוב רפובליקני לאשר את מינויי הנשיא, בעוד שאצלנו, יש בכל זאת רוב לשופטים. אבל, מאז ומתמיד היו טענות בדבר הצורך להגדיל את מספרם של השופטים ולהקטין את מספרם של הפוליטיקאים בוועדה. והיה כדאי לעשות כן, ולו רק כדי למנוע לזות־שפתיים על מינויי הוועדה, שהיו בהם גם כמה מינויים פוליטיים. וודאי שלא רצוי, ששר המשפטים, שהוא נציג הממסד הפוליטי, יראיין את המועמדים לתפקידי שופטים.

אתי רונאל

מפ"ם ור"ץ יגישו

(המשך מעמוד ראשון)

דברי נציגיהם יתקיים דיון סיעתי, והממשלה תשלח את שריה הבכירים להשמיע את דברה בנושא זה.

מחדלי הממשלה

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות הדגיש אתמול, כי הממשלה עוקפת את הכנסת כרשות המבקרת. אי האמון מתייחס למעשיה ומחדליה של הממשלה בפרשת הנשק לאיראן.

דוברת סיעת ר"צ מיכל רפאלי, הבהירה כי אם הממשלה תתחרט, ותתחייב לקיים דיון רציני במליאה או בוועדת החוץ והבטחון, תשקול סיעתה את ביטול הצעת אי האמון.

גם אבא אבן, יו"ר ועדת החוץ והבטחון, התבטא אתמול בחריפות נגד מדיניות הממשלה, שלא למסור דיווחים על הנושא האיראני לוועדה שבראשה הוא עומד.

מאשים את המערך

יובל נאמן יו"ר התחיה טען אתמול כי העיתונות נוהגת בצביעות בפרשה זו. לו המשלוחים לאיראן היו קשורים בשמות של אנשי הליכוד, הייתה העיתונות „יורדת" על הימין בכל התותחים העומדים לרשותה, כולל דרישה להקמת ועדת חקירה ממלכתית. כיוון שהמשלוחים נעשו בידי אנשים הקשורים בפרס (עמירם ניר, שווימר ונימרודי), טוען נאמן, שומרת העיתונות על פרופיל נמוך. לדבריו, הטענות כאילו המשלוחים החלו בזמנו של בגין הן שטויות. פרס מנסה לתפוס מחסה מאחורי גבו הגדול של בגין, קבע.

ביום השלושים לפטירתה של
אמא פטיש ז"ל
נעלה לקברה ביום חמישי 27.11.86
בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ כפר־מסריק

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אפרים ארדה
ההלוויה תצא היום יום שני כ"ב בחשון תשמ"ז (24.11.86) בשעה 13.00 מבית ההלוויות העירוני ברחוב דפנה 5 בת"א לבית־העלמין „[illegible] בגבול חולון–בת־ים. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים מבית ההלוויות [illegible]
אבלים בנו וכלתו רן ונגה ארדה
בנו וכלתו שמואל ורחל ארדה
בתו עדנה ארדה
נכדיו וכל בני המשפחה
יושבים שבעה בבית המנוח

מפ"ם תגיש מחאה חריפה נגד נתניהו

„היציאה נגד האמברגו והחרם על ישראל ודרום־אפריקה תוך תמיכה באמברגו כלכלי על ניקרגואה — צביעות!"

מאת שלמה טלוצקי

מחאה חריפה בשם מפ"ם יגיש היום למשרד החוץ ד"ר אברהם רוזנקיר, המזכיר הבינלאומי של מפ"ם. בעקבות התנגדות נציג ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, להצעת החלטה מתונה נגד האמברגו של ארצות־הברית על ניקרגואה.

נתניהו נותר לבד בהצעתו, בעוד שמדינות גרורות של ארצות־הברית במרכז אמריקה, ורוב מדינות אירופה (46 מדינות) נמנעו. יתר המדינות (86 במספר) הצביעו בעד. ארצות־הברית לא השתתפה בהצבעה. הצעת ההחלטה קראה לכל המדינות החברות באו"ם ליזום פעולות קואופרציה כלכלית עם אמריקה המרכזית, ובעיקר לבטל את האמברגו של ארצות־הברית נגד ניקראגואה.

בתשובה על שאלה טען אברהם רוזנקיר שלא רק שאין אופן הצעה זו תואם את האינטרסים הישראליים, אלא שהוא מחבל במאמצי ישראל ליצור קשרים דיפלומטיים מחודשים עם אותן מדינות שהיחסים עימן נותקו בעבר עקב התמיכה הישראלית ומכירת הנשק למשטרים רודניים.

דובר הוועד הישראלי לסולידאריות עם ניקרגואה טען נגד צביעותו של נציג ישראל באו"ם, אשר יוצא נגד האמברגו והחרם על ישראל ודרום־אפריקה אך תומך באמברגו כלכלי על ניקרגואה. „החלטה זו אינה תורמת לא לתדמיתה של ישראל ולא לאינטרסים של מדינות הקונטדורה מאמריקה התיכונה להשיג פתרון לסיכסוך באיזור זה", אמר.

● הרמטכ"ל של צבא הפיליפינים, גנראל פידל ראמוס (משמאל) ושר ההגנה החדש רפאל אילטו, במסיבת עתונאים משותפת שערכו אתמול במחנה צבאי בפרברי מאנילה. (צילום: אי.פי.)

אקינו נאבקת על השלטון בסיוע הגנראל פידל ראמוס

בגבור השמועות על הפיכה הדיחה אתמול נשיאת הפיליפינים את מי שהיה אחד מנאמניה והחל לחתור נגדה ● נחסמו הדרכים המובילות לבירה מחשש לכניסת תומכי אנרילה

מאנילה. — נשיאת הפיליפינים, קוראסון אקינו, הדיחה אתמול את האיש שסייע לה לעלות לשלטון, אך לאחר מכן עשה כמיטב יכולתו כדי לחתור תחת שלטונה — שר ההגנה חואן פונסה אנרילה.

בהכריזה, כי ממשלתה זקוקה להתחלה חדשה, ביקשה אקינו מכל חברי הממשלה להתפטר, ומיד קיבלה את התפטרותו של אנרילה, שעל אודותיו נפוצו שמועות כי הוא קושר קשר להפלתה.

הנשיאה עשתה את צעדה הדרמטי לאחר שהרמטכ"ל, גנרל פידל ראמוס, הכריז על תמיכתו המלאה בה. הגנרל אמר, כי אל להם, לאנשי הצבא, לבצע פקודות, אלא אם יינתנו על־ידו או על־ידי סגניו המורשים.

הרמטכ"ל ראמוס אישר אמש, כי קשר נגד הנשיאה סוכל בלי שפיכות דמים. הוא קרא לכוחות המזויינים להשאר בכוננות. בפקודת יום לצבא, שפורסמה לאחר הדחת שר ההגנה, כתב גנרל ראמוס: „דעו, כי סוכל קשר ללא שפיכות דמים וכי המצב במאנילה שקט וממשלתה של הנשיאה אקינו שולטת שליטה מלאה במצב, בתמיכת הצבא."

הוא הוסיף, כי פוליטיקאים, הנתמכים על־ידי אנשי צבא ניסו להפעיל מחדש את האסיפה הלאומית, שפוזרה במארס על־ידי אקינו, כדי לשים קץ לשליטת מפלגתו של מארקוס בפרלמנט זה.

בינתיים הקים הצבא מחסומי דרכים בכל הכבישים המובילים למאנילה הבירה, כדי למנוע מתומכיו של אנרילה את הכניסה לעיר. קצינים התומכים באנרילה סולקו על־ידי הרמטכ"ל ראמוס מתפקידיהם בצפון האי לוזון.

במקומו של אנרילה, נתמנה לשר ההגנה סגנו רפאל אילטו, גנרל בן 66, דיפלומט לשעבר ובוגר בית־הספר האמריקני לקצינים וסט פוינט.

דיפלומט אסיאני אמר, כי לדעתו, המצב נשאר מסוכן, סבורים, כי אנרילה נהנה מתמיכה ניכרת בקרב קצינים בדרגות בינוניות. לרוב קולונלים, שפתחו לפני יותר משנה בתנועת רפורמה בתוך המנגנון הצבאי. קצינים אלה הסתגרו יחד עם אנרילה בבסיס אגינאלדו, המטה של משרד ההגנה, כאשר השר לשעבר ערק ממחנה מארקוס.

משקיפים פוליטיים סבורים, כי הביקורת החריפה, שמתח אנרילה תכופות על טיפולה של אקינו במרד הקומוניסטי, הוציאתה על האמונה, כי ראמוס עומד לימינו. (ע.ר. ע־צ)

השבועון „ניוזוויק"

„המוסד" לוחם בנאמני ערפאת

מאת חנה איש־הורוביץ, כתבת „על המשמר" בניו־יורק

ניו־יורק. — קיימות עדות נסיבתית המצביעה, כי ידו של „המוסד" היתה בהתפוצצות מטען חבלה באתונה, בחודש שעבר, שבה נהרג מונזיר אבו גזאלה, שהיה הממונה על פעולות הקומאנדו הימי של אש"ף.

„ניוזוויק", המביא מידע זה, קישר את חומר־הנפץ שהופעל באתונה עם מטעני חומר־הנפץ שפוצצו שתי רחפות פלשתיניות בינואר 1986, במספנה במסינה, באיטליה, וטוען, שקיים דמיון גם לפיצוצות שהרגו שני פקידים של אש"ף ברומא, בשנים 1981 ו־1982.

לדברי „ניוזוויק" מנהלת ישראל מלחמה קשה נגד אש"ף, ובמיוחד נגד הפלג הנאמן ליאסר ערפאת. הוכחה לכך היא החרבת הבסיס העיקרי של אש"ף ליד צידון. צי הטלאים של ערפאת עשוי להיות לו חיוני במאמציו לשקם את מעמדו ואת מעמד תומכיו בקרב המחבלים הפלשתינים בלבנון.

אוסטריה נסחפת ימינה

המפלגה הסוציאליסטית במקום הראשון, — אך המנצחת הגדולה בבחירות היא „מפלגת החופש" בהנהגת היידר

וינה. — המפלגה הסוציאליסטית השלטת באוסטריה חזרה וכבשה לעצמה מעמד כסיעה הגדולה ביותר בפרלמנט האוסטרי, בעקבות הבחירות הכלליות שנערכו אתמול במדינה — מתברר מתוך תחזיות המחשבים, שפורסמו מיד עם סגירת הקלפיות.

לאחר ספירת 72 אחוז מכלל הקולות, נמסר בתחזית של משרד הפנים, כי הסוציאליסטים השיגו 43.36 אחוז מכלל הקולות, ואילו „מפלגת העם" השמרנית השיגה 41.46 אחוז.

על־פי חישובים ראשונים, יקבלו הסוציאליסטים 79 עד 81 מושבים בפרלמנט, לעומת 90 שהיו להם בפרלמנט היוצא. „מפלגת העם" תקבל 74 עד 76 מושבים, לעומת 81 בפרלמנט היוצא.

„מפלגת העם" היא המפלגה שהציגה את מועמדותו של קורט ואלדהיים לנשיא, והיא שניהלה את המאבק הציבורי למענו, נוכח האשמותיהם של גורמים יהודיים ואחרים בקשר לעברו הנאצי.

המנצחת הגדולה בבחירות היא „מפלגת החופש" הימנית הזעירה, אשר בהנהגתו של מנהיגה הכריזמטי יורג היידר, הצליחה להכפיל את שיעור התמיכה בה והגיעה ל־10 אחוז בקירוב, עם 19 מושבים, לעומת 12 בפרלמנט היוצא.

מפלגת „הירוקים" השיגה למעלה מ־4 אחוזים, ולפי כל הסימנים, יש לה סיכויים להיכנס לפרלמנט זו הפעם הראשונה עם 8 מושבים.

תוצאות הבחירות מאשרות את הסחף ימינה במדיניות האוסטרית. מקורות המפלגה הסוציאליסטית מסרו, כי נוכח תוצאות הבחירות, מתכוונת המפלגה לכונן קואליציה רחבה עם „מפלגת העם".

בעקבות הבחירות הכלליות יהיה על ד"ר ואלדהיים למלא זו הפעם הראשונה תפקיד מרכזי כראש המדינה. המירוץ בין שתי המפלגות הגדולות היה צמוד, ובהתאם לחוקה, יהיה על הנשיא להטיל על אחד ממנהיגי המפלגות הגדולות להרכיב את הממשלה החדשה.

בווינה מצפים, כי ואלדהיים לא יסטה מן הנוהג המקובל, ויטיל את התפקיד על מנהיג המפלגה הגדולה ביותר, כלומר, על ראש הממשלה היוצא, הקאנצלר פראנץ וורניצקי.

מלונדון נמסר, כי קבוצה של חברי פרלמנט בריטיים בודקת עתה את עברו של ואלדהיים ומעיינת בראיות שסופקו לה על־ידי פרופ' אירווין קוטלר, עורך־דין יהודי מקנדה, אשר הצליח להגיע למסמכים של הוועדה לחקר פשעי המלחמה.

בסוף השבוע פורסם מכתב מאת שרת המדינה במשרד החוץ הבריטי שכתבה, כי ממשלת בריטניה מייחסת רצינות עליונה להאשמות שהועלו נגד ואלדהיים והיא מוכנה לעיין בכל עת בעדויות חדשות. היא הוסיפה כי הממשלה הבריטית איננה מתכוונת להזמין את ואלדהיים לביקור בבריטניה. (עד ע־צ)

● נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, מצביע בבחירות הכלליות שנערכו אתמול בארצו, ואשר בהן שמרה המפלגה הסוציאליסטית (יריבתו) על מעמדה כמפלגה הגדולה במדינה, אם כי איבדה מכוחה. (צילום איי.פי)

„ישראל העניקה לארה"ב נכסי המודיעין באיראן"

מאת כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — מקורות במימשל מעריכים, כי במשך שנים העלימה ישראל מידע מארה"ב על משלוחים של ציוד צבאי שהנפיקה לאיראן. בוושינגטון חושדים, כי אפילו במהלך 18 החודשים האחרונים, שבהם פעלו ארה"ב וישראל במשותף בעניין האיראני, לא דיווחה ישראל על כל המשלוחים שהעבירה לטהראן.

עם זאת מתקשה ארה"ב לנזוף בישראל על העלמת המידע הזה, מכיוון שמידע מודיעיני ישראלי, שניתן לארה"ב, היה חיוני למאמצי ארה"ב לפתוח דרכי תקשורת עם המימשל האיראני. על־פי הדיווחים, העבירה ישראל לארה"ב את קשרי המודיעין עם גורמים בטהראן.

„נכסים מודיעיניים"

„וושינגטון פוסט" דיווח אתמול, כי מנכ"ל משרד החוץ לשעבר, דוד קמחי, מסר לאמריקנים מה שהוגדר כ„נכסים המודיעיניים" של ישראל בטהראן. המדובר, על פי הדיווחים, בקשרים טובים בלב המשטר האיראני, מגעים עם כמה מבכירי האיאטולות. גורמים אמריקנים הגדירו את המידע שמסרה ישראל כ„לא יסולא בפז" למאמציה של ארה"ב.

בידיעות מוקדמות נמסר, כי חלק מן האנשים שפעלו למען ישראל בטהראן, ובעיקר קציני צבא בכירים, הוצאו להורג בשל קשריהם אלה. אולם עתה נראה, כי המשטר האיראני אינו מצליח לאתר את האנשים הקשורים עם ישראל וארה"ב, או שאינו מעוניין לפגוע בהם, משום שגם האיאטולה חומייני רוצה עתה במידה של קשר עם ארה"ב וישראל, בעיקר בשל קשיי ההספקה הצבאית באיראן.

מקורות במימשל אמרו בסוף השבוע, כי הבית הלבן נחוש בדעתו להמשיך לקיים את המבצע החשאי של טיפוח הקשרים באיראן. המקורות אמרו ל„וושינגטון פוסט", כי למרות הביקורת, הוכיחו הקשרים האיראניים של ארה"ב וישראל את עצמם כיעילים, הביאו לשיחרור שלושה מבני הערובה האמריקנים מלבנון ולהצהרות רשמיות של איראן בגנות מעשי טרור.

מחר — תרגיל הג"א במרחב אשדוד

מחר, יום שלישי, ה־25 בנובמבר,
בין השעות 8 בבוקר ו־10 בערב, יהיה תרגיל הג"א
במרחב העיר אשדוד.
במהלך התרגיל יושמעו צפירות ופיצוצים.
אם תהיה אזעקת־אמת, יושמעו צפירות עולות ויורדות.

„מות מושתל הכבד היה בלתי־נמנע"

כל הפרטים הרפואיים הנוגעים למושתל הכבד אליהו שרייר המנוח, עמדו לנגד עיני הרופאים קודם ולאחר ביצוע ניתוח — קבע אתמול מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי.

מיכאלי התייחס לפירסומים בסוף השבוע, כי כ"ח הדסה התנגד להשתלה בשל „ממצאים אחרים שהתגלו בגופו של שרייר".

„מותו של אליהו שרייר הוא תוצאה שלא היה בידי צוות הרפואה למנעה", הוסיף המנכ"ל. לדבריו, לנגד עיני הרופאים עמדו כל הפרטים שנדרשו לקבלת ההחלטה לבצע את השתלת הכבד. (עתי"ם)

צה"ל קיצץ — ומפעלים תלויים עתה על בלימה

צה"ל צמצם ב־200 מיליון שקל את רכישותיו בתעשיות בישראל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„בשנתיים האחרונות הצטמצמו הרכישות שמבצע צה"ל בתעשיות בישראל במאתיים מיליון שקלים חדשים, וכתוצאה מכך נפגעו בעיקר תעשיות האלקטרוניקה והאלקטרו־אופטיקה. מפעלים אחדים שהוקמו תוך ידיעה שהצבא ישמור על רמת ביקוש קבועה תלויים היום על בלימה".

דברים אלה אמר אתמול אלוף מנחם עינן, ראש אגף האפסנאות בצה"ל, בשיחה עם תא הכתבים הצבאיים. לדבריו, התוכנית התקציבית שהגיש אגף האפסנאות לשנת העבודה הקרובה קטנה מהצרכים. הנחיות התיקצוב שנתן משרד הבטחון לאגף המטכ"ל כבר מתבססים על הנחה שתביעת המשרד לתוספת 10 אחוז לתקציב תיענה בחיוב.

„לאגף האפסנאות כזרוע הלוגיסטית של הצבא, יש השפעה רבה על המשק הכלכלי בישראל. מערכת הבטחון באמצעות אגף האפסנאות, השפיעה על פריסת מפעלים בערי הפיתוח בצפון ובדרום. בשנים האחרונות, בשל אילוצי התקציב, אנו הולכים על חבל דק בנושא זה", אומר האלוף עינן. הוא ציין כי בשל הקיצוץ המתמשך מוריד צה"ל את רמת החיים „כשהצבא משוחק לפעמים בתקציב כמו אנשי עסקים". כך לדוגמה בעוד שצה"ל זקוק להחליף בשנה הקרובה 2000 כלי־רכב קטנים, הוזמנו רק 1000 בשל בעיות מימון. „אחזקת הרכבים הבלויים שנשארו בשירות יעלו כסף רב יותר", אומר עינן.

לדבריו, צה"ל יקצה פחות אוטובוסים לצורך הובלת חיילים לחופשות, יקטין את קצב החלפת המדים לחיילים וידחה חלק מההתקשרויות עם קבלני־מישנה. „אנחנו, למעשה, נוגסים בהון של מערכת הבטחון", אמר. עם זאת, צה"ל לא מפסיק לפתח במגוון תחומים כדי לשמר יכולת זאת ולצאת למרחב כשירוות. צה"ל מפתח ומייצר כיום מערכות בקרת־אש לטנקים, משפר את מערכות התובלה, האספקה בהיטס והאלקטרו־אופטיקה.

בנושא איכות כוח־האדם הטכני בצה"ל, אמר ראש אג"א כי בכלל, המחסור הוא במהנדסים ובאקדמאים. אולם בתחום האלקטרוניקה המצב „בלתי־נסבל".

כהן־דת שיעי חשוד כי הפעיל מכונית הנפץ

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

תנועת „אמל" עצרה ביום ה' שעבר את השייך מוחמד ברהט, כהן דת שיעי מאיזור צידון, בחשד שהפעיל מרחוק את מכונית התופת שהתפוצצה בגבול רצועת הבטחון וגרמה למותם של שלושה חיילים פיג'ים מיוניפי"ל, שלושה לבנונים ושני יושבי המכונית ופציעתם של רבים אחרים.

כהן הדת, שהקים בצידון ארגון ללחימה בישראל ובצד"ל, חשוד כי שילח את המכונית עם שני אנשים כדי לעבור את מחסום הגבול הצפוני של רצועת הבטחון לאורך כביש החוף, כ־10 קילומטר מראש הנקרה. אנשי צד"ל שבמחסום, גילו את המכונית וירו לעברה.

וכאשר שבה על עקבותיה ונסעה לכיוון של מחסום יוניפי"ל המרוחק 200 מטר צפונית למחסום צד"ל, חשש הכהן השיעי שהפעולה תיכשל. ככל הנראה, התחזקה התרשמותו זאת כאשר ראה ממקום תצפית המרוחק כמה מאות מטר ממחסום יוניפי"ל, כי החיילים הפיג'ים מנסים לבדוק את המכונית.

כאשר הנהג וחברו חמקו מידי החיילים הפיג'ים נכנסו לרכב וניסו להניעו, הפעיל הכהן השיעי את המכונית מרחוק.

הליבראליזציה בענף השמן – לבדיקת בכיר

מאת אודי נחשון וחיים מרגלית, כתבי „על המשמר"

המנכ"ל בפועל של משרד התעשיה והמסחר, יורם בליזובסקי, מינה בסוף השבוע שעבר פקיד בכיר במשרדו כדי שיבחן את ההמלצות של הוועדה הבינמשרדית לעניין הנהגת ליבראליזציה בענף השמן.

בליזובסקי אמר אתמול, כי עוד לפני כשנה הודיע שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, על כוונתו לבצע ליבראליזציה מקפת ביבוא הממשלתי, שעיקרו העברת יבוא הבשר, פולי הסויה וגרעיני המספוא לידיים פרטיות.

ועדה בינמשרדית של משרדי האוצר והתעשיה ומסחר בדקה את השלכות הליבראליזציה על ענף השמן והמליצה על ביצועה — פתיחת המשק ליבוא חופשי והסרת הפיקוח הממשלתי ממחירי השמן.

עם זאת, בליזובסקי הדגיש אתמול, כי משרדו טרם גיבש עמדה לגבי המלצות הוועדה הבינמשרדית, ולכן מונה הפקיד הבכיר לבחינתן. לדבריו, השר שרון חזר וקבע, שיש לפעול לביצוע הליבראליזציה תוך הבטחת קיומם של מפעלי התעשיה המקומית, שיאלצו לבצע תוכניות ייעול. משרד התעשיה והמסחר יעמוד על כך, שמפעלי התעשיה בענף השמן ימשיכו לפעול ולייצר, אך ייערכו בהתאם לתוכנית החדשה — אמר בליזובסקי.

סוכני הדלק מתארגנים למאבק ברפורמת שחל

מאת חיים מרגלית כתב „על המשמר"

הנהלת ארגון סוכני הדלק ובעלי התחנות תקיים היום כינוס חירום לדיון במאבק נגד הרפורמה שמבצע שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, בשוק הדלק.

מנכ"ל ארגון הסוכנים ובעלי תחנות הדלק, ישראל שטריק, אמר אתמול כי למרות שהרפורמה נוגעת ישירות לסוכנים ולבעלי התחנות, מסרב השר להיפגש עם הנציגים המוסמכים של הארגון. לדבריו, בפגישה שקיים הארגון עם מנכ"ל משרד האנרגיה, ד"ר נתן ארד, הועלו הבעיות המיוחדות של חברי הארגון, בהיותם קשורים בחוזים קשוחים עם חברות הדלק שמכתיבות תנאים בלתי ניתנים לשינוי.

הסוכנים ובעלי התחנות מבקשים לדון עם שחל על הבעיות המיוחדות כמו הקפאת העמלות, שלא שונו מחודש יוני 1985 ועל ההצעה של משרד האנרגיה, שבנוסף על האחריות האבסולוטית שיש לבעלי תחנות הדלק על טיבו של הדלק, תיפול עליהם גם האחריות הפלילית על כל עבירה שתיעשה על־ידי אחד העובדים.

„זה מצב בלתי־נסבל", אמר שטריק. הוא הוסיף שארגונו ינקוט צעדים אך ידאג לכך שהציבור ידע עליהם בעוד מועד.

בזבוז של מיליונים על תשתית לישוב מודיעין – מוחים בנגב

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

ראשי הישובים בנגב יצאו אתמול במחאה חריפה של ההחלטה להקים את הישוב החדש מודיעין. מועצת נבחרי הנגב אומרת, כי לא ייתכן שהממשלה תשקיע מיליוני דולר בהקמת תשתיות לישוב חדש, בעוד שבנגב, קיימות תשתיות מוכנות.

הישוב מודיעין מיועד לאנשי צבא קבע ומשפחותיהם. ראשי הישובים בנגב אומרים, כי הפנייתם של אנשי קבע לישובים קיימים, תחסוך כסף רב למדינה ותעלה את רמת התושבים בנגב. המועצה קראה לממשלה לבטל את החלטתה בדבר הקמת הישוב החדש.

ראש מועצת אופקים, יחיאל בנטוב, אמר אתמול במסיבת עיתונאים, כי הממשלה צריכה להפסיק לחשוב על תרומות ועל מתנ"סים. לדבריו, הנגב משווע כעת לתשתית תעשייתית ולתשתית של שיכון, ולא לנדבות.

ראש עיריית אשקלון, אלי דיין, אמר כי הוא מסחר להביא משקיעים שגיים לעירו — למשרדי ממשלה. הוא אמר, כי מרגע שמגיע משקיע כזה למוסדות ממשלה, „מיד מתחילים להציע לו פרויקטים אלטרנטיביים במקומות אחרים, על אותו תקציב". „אם אתם לא עוזרים — לפחות אל תפריעו", אמר דיין.

ראש מועצת נבחרי הנגב, צבי חזן, קרא לעיתונאים המתגוררים בנגב ולמסקרים את הנעשה בו — להקים לובי משלהם, שיפעל לצד מועצת נבחרי הנגב. לדבריו, במקרה זה עליהם לנהוג לא כעיתונאים, אלא כתושבי הדרום, לטובת קידום האינטרסים של הנגב.

השמטה

ברשימה שפורסמה בעיתוננו ביום א' הושמט שמו של יעקוב ויסמונסקי ראש מועצת גבעת שמואל אשר הודות לקשריו עם ראשי המפלגה הסוציאליסטית נתקבלו האישורים מהשלטונות לפעולות המועצה הציבורית למען יהודי ברית המועצות בימי הועידה לבטחון אירופה בוינה, וכן שורה של פגישות עם ראשי המפלגה, לרבות עם ראש הממשלה.

אנשים ואירועים

ישראל ופולין החליטו בסוף השבוע לערוך ביקורים הדדיים של בני־נוער בשתי הארצות. ההחלטה התקבלה בפגישה שנערכה בירושלים לציון סיום ביקורה של משלחת מחנכים בכירים מפולין שביקרה בישראל כאורחת משרד החינוך והתרבות והאגודה ע"ש יאנוש קורצ'אק בארץ. בפגישה נקבע, כי חילופי־הנוער יחלו כבר בחודשים הקרובים. בתצלום – מנכ"ל משרד החינוך ד"ר שמשון שושני (במרכז) בפגישתו עם ראש המשלחת הפולנית צ'סלב וישנייבסקי (מימין) המכהן כמנהל ספריית ספרי הלימוד ותוכניות הלימוד בפולין. (צילום: רוני נעמן)

שוטרים למופת

עשרה שוטרי משטרת ישראל קיבלו אתמול מידי מפכ"ל המשטרה את „עיטור המופת" של משטרת ישראל. 35 שוטרים אחרים קיבלו מידי מפכ"ל המשטרה את עיטורי השירות.

בין מקבלי עיטור המופת סגן־ניצב זאב אבן־חיים — מפקד תחנת משטרת רחובות שהתייצב מול אדם חמוש שהחזיק באשה ובבתה כבנות ערובה. הוא ניהל עימו משא־ומתן והרגיע אותו, עד שהגיעו כוחות משטרה מקצועיים. פקד מרדכי בן מאיר מתחנת משטרת לוד הצליח תוך חצי שעה לעצור חשודים בהטמנת מטען חבלה באוטובוס „אגד" ברחובות. המטען התפוצץ ומחצית השעה אחר־כך, עצר הקצין את החשודים בהנחת מטען החבלה באוטובוס. (עתי"ם)

תא"ל פרחי — בראש ביה"ד הצבאי לערעורים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ועדת תשעה, המשותפת לצה"ל ולגורמי משפט בישראל, בחרה אתמול בתת־אלוף בן־ציון פרחי כנשיא בית־הדין הצבאי לערעורים במקומו של האלוף דוד מימון, שייכנס ב־1 בדצמבר לתפקיד החדש כנציב שירות בתי־הסוהר.

הוועדה, בראשותו של שר הבטחון, קיבלה למעשה את הצעת צה"ל למנות לתפקיד את תא"ל פרחי המכהן עתה בתפקיד הפרקליט הצבאי הראשי. לפי שעה, לא ברור אם לקראת כניסתו לתפקיד תוענק לתא"ל פרחי דרגת אלוף. ועדת שמגר, שהגישה לפני שנה המלצות בעניין זה, קבעה כי נשיא בית־הדין הצבאי לערעורים חייב להיות משפטן, אולם לא התייחסה לדרגתו הצבאית.

טקס אזכרה ממלכתי ציין 34 למות וייצמן

טקס אזכרה ממלכתי לד"ר חיים וייצמן נשיאה הראשון של מדינת ישראל, במלאות 34 שנים לפטירתו, נערך אתמול באחוזת הקבר ברחובות.

בטקס, שאורגן על־ידי מרכז ההסברה, השתתפו נשיא המדינה, חיים הרצוג, יו"ר הכנסת שלמה הלל, ראש הממשלה יצחק שמיר, השרים שמעון פרס ועזר וייצמן ואישי ציבור נוספים.

במהלך הטקס אמר השר עזר וייצמן קדיש והונחו זרים על קברו של הנשיא הראשון. (עתי"ם)

שחל לביקור במצרים

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, יצא אתמול לביקור בן שלושה ימים במצרים, בהזמנת שר הנפט המצרי, עבד אל האדי קנדיל.

שחל ייפגש עם עמיתו המצרי ועם שרים נוספים בממשלת מצרים. הדיונים יסובו על ענייני משרדו ועל נושאים עליהם סוכם במפגש פרס־מובארק באלכסנדריה. פמלייתו של השר שחל בביקורו במצרים כוללת את מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתית ד"ר נתן ארד ונציג משרד החוץ, מרדכי ארציאלי. (עתי"ם)

לקיבוץ שדה יואב
ביום חג ה־20 ליסודכם
מיטב הברכות והאיחולים
להמשך הצלחתכם בעתיד
♦
אריזות שדרות בע"מ
ייצור אריזות מקרטון גלי ודו־גלי
ההנהלה והעובדים
שדרות ● ת.ד. 77 ● טל' 051-97537, 051-99245

היום

„רייגן נתן את ההוראה"

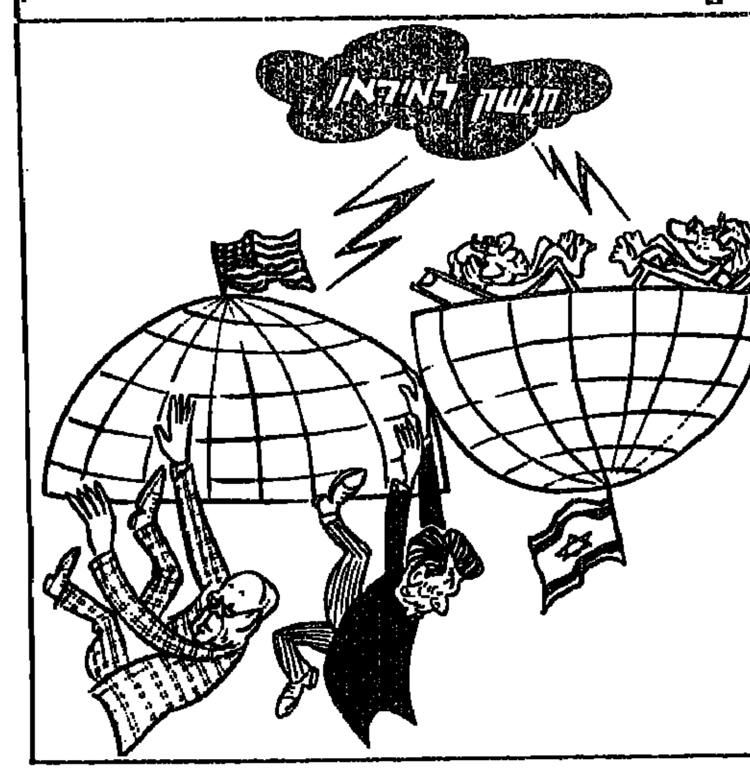

שליחים לדבר עסקה

מאת זאב בליצר, וושינגטון

הביקורת על החלטתו של הנשיא רייגן לאשר משלוחי נשק ישראלי לאיראן גברה בשבת, ופקידים בכירים בממשל המשיכו לריב ביניהם על מידת אחריותם בפרשה זו. אנשי קונגרס וסנאטורים, דמוקרטים ורפובליקנים, חברי ועדות הבין, יצאו ביום שישי מן הישיבה הראשונה בדלתיים סגורות בה קיבלו דיווח על העברת הנשק, כשהם עדיין נרגזים מאוד.

— „אינני יכול להאמין למשמע אוזני — ואינני מאמין," אמר הסנאטור הדמוקרטי דניאל פטריק מוינהאן מניו־יורק.

— „אם לשפוט לפי מה ששמעתי — ואינני אומר מה ששמעתי — הרי שכל המבצע הזה, מתחילתו ועד דרך ביצועו, התנהל בצורה גולמנית וחובבנית להחריד," אמר הסנאטור רוברט בירד מווירג'יניה המערבית, מנהיג הסיעה הדמוקרטית.

אבל גם הרפובליקנים היו ביקורתיים. „הבית הלבן של רייגן אמנם אינו מתמוטט, אבל יש לחזק אותו," אמר הסנאטור ריצ'ארד לוגאר מאינדיאנה. „צריך להביא כמה אנשים בקליבר רציני כדי לנהל את העניינים." הוא הוסיף: „הסנאט שנשלט על־ידי הרפובליקנים נתן להם ניכוי רב בשש השנים שעברו, אבל הניכוי הזה נגמר."

בתוכניות החדשות של N.B.C ביום שישי נאמר, שננסי רייגן, אשת הנשיא, כועסת על ג'ורג' שולץ על שהרחיק עצמו ממדיניות הנשיא בנושא איראן. פקידים אחרים בבית הלבן זועמים אף הם על שולץ, על שהבהיר שהוא התנגד למשלוח הנשק מלכתחילה.

בשבוע שעבר הביע רייגן ביטחון בשולץ ואת התקווה שהוא לא יתפטר מתפקידו. „המושבעים טרם חזרו לאולם בית המשפט בנושא זה," אמר מקור יודע דבר במחלקת המדינה אתמול. בינתיים פורסם בארה"ב שהיקף משלוחי הנשק הישראלי לאיראן היה הרבה יותר גדול משנדמה היה בתחילת הפרשה.

ה„ניו־יורק טיימס" ציין, שאיראן שילמה 12 מיליוני דולר עבור משלוח של 2.008 טילי טאו אמריקניים נגד טאנקים. איראן הפקידה את הכסף בבנק שוויצי. הטילים היו אמורים להיות מסופקים מתוך מחסניה של ישראל, ומאוחר יותר קיבלה ישראל משלוח חדש של טילי טאו מארה"ב למלא את מקומם של אלה שנשלחו.

איש הקונגרס הדמוקרטי ג'יימס רייט מטקסאס אמר, שישראל שלחה גם לפחות 235 טילי הוק נגד מטוסים לאיראן. רייט אמר שלישראל נאמר שהיא ממלאת בכך את בקשתה של ארה"ב, כמו כן אמר, שפקידים בממשל ידעו שגם מדינות אחרות, ולא רק ישראל, שלחו נשק לאיראן. אבל הן עשו זאת על דעת עצמן ולא לפי בקשת ארה"ב. „ידענו על כך. אבל אינני יודע אם הצדקנו זאת."

רייט, ועימו נציגים רבים אחרים בקונגרס ארה"ב, אמר שהוא מבקש להבחין בין מדינות אחרות לבין ישראל. מכיוון שבוושינגטון רווחת ההערכה שבעניין זה ישראל רק מילאה אחרי הוראותיה של וושינגטון, ולכן הביקורת נגד ישראל היא מתונה יחסית.

ה„ניו־יורק טיימס", בכתבה מירושלים שהופיעה אתמול, קבע שיחסיה של ישראל עם „גורמים יותר מתונים" באיראן נוצרו בעזרת המיליארדר הסעודי עדנאן חאשוגי, הנמצא בקשרים הדוקים עם יעקב נמרודי, סוחר נשק עשיר מישראל, אשר בעבר שירת בשגרירות הישראלית באיראן. כמו כן פעל חאשוגי יחד עם אל שווימר, מייסד התעשייה האווירית הישראלית, אשר בעת האחרונה שימש יועצו הקרוב של שמעון פרס. מאוחר יותר הצטרף דוד קמחי, מי שהיה מנכ"ל משרד החוץ הישראלי, למשא ומתן עם סוחרי הנשק הסעודים והאיראנים.

נאמר על מר חאשוגי, שהוא רוצה להיזכר בהיסטוריה לא סתם כאדם שצבר מיליוני דולרים, כי אם כמי שעזר לקרב יהודים וערבים זה לזה, נאמר באותו דיווח. נאמר גם שחאשוגי הוא שהפגיש את הנציגים הישראלים עם סוחר הנשק האיראני מאנוכר גורבאניפאר, היושב בלונדון, ולו קשרים הדוקים עם צמרת השלטון באיראן. מאוחר יותר הצטרפה גם ארה"ב לתוך המערכת המורכבת הזו. היועץ לענייני ביטחון לאומי לשעבר, רוברט מקפארליין, הצטרף לקמחי בלונדון בדצמבר שעבר ויחד נפגשו עם גורבאניפאר.

חקירת הקונגרס בנושא משלוחי הנשק לאיראן תימשך היום.

אצלנו? הכל בסדר

שם, בארה"ב, רועדות אמות־הסיפים סביב הגילויים על המעורבות האמריקנית במשלוחי נשק לאיראן. אצלנו שקט.

מאת לוי מורב

כאשר התמוטט משטרו של השאה האיראני רזה פאהלוי וחומייני עלה לשלטון, התגאו בישראל: אצלנו זה לא יכול לקרות. אנחנו אי של יציבות בים של חוסר יציבות. לארה"ב יש רק בעלת־ברית אחת ויחידה באזור מסובך זה והיא ישראל.

מה שבאמת התכוונו לומר המדברים היה, שבישראל אין הבדל בין קואליציה לאופוזיציה (זה היה בימים הטובים כאשר המערך לא היה בשלטון) ובין ליכוד למערך, שאין הבדל מי מחזיק בשלטון — בכל מקרה הוא פרו־אמריקני ולכן, שם בוושינגטון יכולים להיות שקטים.

הצרה שהם לא שקטים. אמות הסיפים של המשטר הרייגני רועדות בגלל הגילויים על המעורבות האמריקנית והישראלית סביב משלוחי הנשק לאיראן. שם, הקונגרס תוסס. הסנטורים משתי המפלגות זועמים ותובעים להסיק מסקנות. שם, שר החוץ עומד להתפטר. שם דורשים לפטר את היועץ לבטחון לאומי. שם ספגה יוקרתו של הנשיא (מיסטר טפלון) הפופולארי ביותר מאז מלחמת העולם ה־2, מכה קשה, אולי אנושה. שם תובעים העיתונות, הציבור ודעת־הקהל תשובות על שאלות קשות, שם דורשים לדעת את האמת.

„עניין בטחוני"

ואצלנו — אי של שקט בים גועש. אצלנו שלווה.

אצלנו ראש־ממשלה מסויים מסרב להסביר לחברי ועדת חוץ ובטחון מה קרה. הוא כן מסכים, בעקבות לחץ, להקים ועדת פיקציה בשם ועדת משנה.

אצלנו ראש הממשלה מסביר שהציבור לא צריך לדעת הכל.

אבל הציבור יודע, לא רק בגלל ירידת מחירי הפיסטוק חלבי. הוא יודע כי התרגומים מאנגלית הם טובים. הוא יודע כי בחו"ל חושבים, משום מה, שהציבור זכאי וצריך לדעת. גם, ואולי במיוחד, אם זה לא נוח לשלטון.

אצלנו שקט. שו... שו... שולט בכל. „זה עניין ביטחוני ממדרגה ראשונה" מסבירים. כל כך ביטחוני, ששמעון פרס, כאשר היה בארה"ב, עמד לספר על כך בהרחבה — כך הבטיח לנו כתב הטלוויזיה הישראלית בארה"ב, ניסים משעל. אבל ברגע האחרון, אולי בגלל טלפון מהארץ מהלשכה שהיתה פעם של מר פרס, ואולי בגלל שהתברר לפרס וליועציו שבארה"ב לא אוהבים את הסיפור הזה של הישראלי היפה המוכר נשק אמריקני לאיראנים תמורת בני־ערובה אמריקנים. והשר בלי תיק ובלי חיוך מישה ארנס הודה בפומבי שאנחנו מוכרים. ו„שר בכיר" סיפק ל„ניו־יורק טיימס" את הגירסה הישראלית ל„קשר האיראני".

מטהרי שרצים

וכמו תמיד קיים התירוץ היהודי. תמיד ברגע של מחלוקת, כאשר ברור שמישהו עשה מעשה זמרי, אבל מבקש שכר כפנחס, מופיע מטהר השרצים בצורת הנימוק הסופי — הכל נעשה כדי להציל חיי יהודים. עוזרים לרודנים ורוצחי עמם באפריקה, באסיה ובאמריקה הלטינית והדרומית, תמורת כסף טוב, מיד מעלים גם את התירוץ היהודי. לא חשוב אם זה נכון או שיקרי — זה תמיד עובר.

לארגנטינה סופק נשק גם בשיאם של הרדיפות והעינויים שכוונו לא רק ל„שמאלנים", אלא גם, ולעיתים במיוחד, כלפי יהודים. הנשק האיראני חוזר דרך סוריה ומגיע לארגוני השיעים הקיצוניים ומשם פוגע בחייל צה"ל. האם חיילי צה"ל אינם יהודים? האם הם חושבים שבינתנו הסתתרה.

בכל מדינה נורמאלית כל מקבלי ההחלטות בדרג הפוליטי, שהחליטו על התועבה הזאת, היו טסים כמו טילים משוגעים מן השלטון. ואילו אצלנו — אי של שקט. אי של יציבות. יד רוחצת יד וכולם מסתובבים עם אצבע על השפתיים והבעה חשאית בראש כפוף מלחשים: ש... ש... ש... סוד כמוס.

יש לי הרגשה, ש„חבורת סוד מוחלט בהחלט" (הסטמבה, חסמבה, חסמבה) היתה מנהלת את המדינה הזאת בצורה טובה, מוצלחת, יעילה וגם מוסרית יותר מן הצמרת הנוכחית שלנו על שתי זרועותיה, והיכן האופוזיציה הקטנה והנחושה — מדוע היא שותקת? למה היא מוכנה שיגיע פיסטוק עד נפשה?

זרם סודי דו־סטרי

כניסתה של „הצלע השלישית" למשולש הנשק לא היה רק כדי לרצות את הדודה מאמריקה. היו כאן גם שיקולים אישיים. מישהו חשב שזה דווקא טוב ליהודים

מאת אנדרו ויטני

„כאשר מדינה ידידותית מאוד פונה אלינו בבקשה מסוימת כדי שנעזור לה לשחרר בני־ערובה, אנחנו עוזרים לה בדרך זו או אחרת". דברים אלה אמר שר הבטחון הישראלי, יצחק רבין, בשבוע שעבר.

משה ארנס, שר בלי תיק ויועץ קרוב לראש הממשלה, יצחק שמיר — בלי לאשר את הידיעות על מעורבות ישראל והעברה ישירה של נשק אמריקני לאיראן — הפתיע את הכל כאשר קבע כי חשוב לקיים קשרים כאלה.

למרות ההכחשות הרשמיות, הולכת ומתגבשת התמונה לפיה ישראל — שהיתה בעלת־בריתה הקרובה ביותר של איראן בימי שלטונו הממושך של השאה — הצליחה במהלך השנים שחלפו מאז נפילתו, לקיים קשרים סודיים ועקיפים עם מי שנעשתה אויבתה המוצהרת. האנשים שיצרו קשרים אלה הם, כנראה, קומץ גולים איראנים שיש להם יחסי עבודה טובים עם משטרו של חומייני, וכמה מתושביו הקודמים של אותו בניין אנונימי השמור היטב בלב טהראן, אשר בימים עברו היה קרוי בשם המטעה „משלחת הסחר הישראלית".

הסיבה שישראל מקיימת קשר כלשהו עם משטר שהתחייב בצורה חד־משמעית להשמדה, נובעת משתי סיבות. הראשונה היא השיקול האסטרטגי המבוסס על ההנחה (הלא בדוקה) שבטווח רחוק עיראק הערבית מסוכנת לישראל יותר מאשר איראן הפרסית.

מומחים ישראלים אומרים, כי אם בינתיים יעסיקו שתי מדינות אלה לגרום זו לזו נזק רב כפי שעשו בשש השנים האחרונות — גם זו לטובה. וכך, אם במקומו של חומייני תבוא הנהגה יותר פרגמטית, ישראל תהיה אחת הגורמים באיזור אשר ייצאו נשכרות מכך.

גורם קבוע נוסף המשפיע על מדיניות ישראל כלפי איראן, הוא נוכחותה של הקהילה היהודית הגדולה והעשירה. בעת פרוץ המהפכה מנתה קהילה זו 80 אלף איש. אך מספר היהודים שנותרו שם היום, נאמד בין 25 ל־30 אלף איש.

בשיחות פרטיות, אומרים פקידים ישראלים כי מצבם של היהודים, כמצב מיעוטים אחרים באיראן, „הוא עדיין עד מאוד". אך גם אם אנשים מסוימים סבלו תחת המשטר החדש, יש כנראה מידה רבה של הגזמה בדיווחי העיתונות המערבית שתיארו רדיפה כללית של כל הקהילה. ישראלים ממוצא איראני, השומרים על קשר הדוק עם מולדתם הישנה, טוענים בשנה האחרונה כי המצב רע, אף כי לא במידה דרמאטית. בין השאר, הופעלו הגבלות על נסיעתם של היהודים, הנמצאים תחת פיקוחו הישיר של משרד הבטחון האיראני. כך למשל, נאסר על משפחות שלמות לצאת את איראן בעת ובעונה אחת, ואילו אלה שהותר להם לנסוע, חייבים להפקיד ערבויות כספיות גדולות עד שובם. בדרך כלל, בצורת רכוש. חותמת אדומה מוטבעת בדרכוניהם של היהודים האוסרת עליהם לבקר ב„פלשתינה הכבושה".

אולם הדבר המקומם ביותר את הישראלי היא העובדה שרק מעטים מיהודי איראן בחרו להתיישב בישראל. מבין 55 אלף יהודי איראן שהיגרו מאז 1978, רק כשליש באו לישראל. מבין ה־15 ל־18 אלף שטעמו את טעם החיים בארץ המובטחת, רק כמחצית השתקעו בה. השאר בחרו להצטרף לקהילות האיראניות בגרמניה המערבית, ארה"ב, בריטניה וצרפת. קיימת אפשרות שהגירה בהיקף נרחב מתחילה שוב בימים אלה, ויש לראות את חידוש אספקת הנשק הישראלי לאיראן בהקשר זה.

כמעט אין ספק, שמאז 1980 ועד תחילת חודש זה — כאשר אוניית משא דנית הביאה 460 טונות נשק מאילת לנמל האיראני בנדר אבאס — היה זרם פחות או יותר רצוף, ישיר או עקיף, של חומרי מלחמה בין ישראל לאיראן. מנחם מירון, לשעבר מנכ"ל משרד הבטחון, אישר דברים אלה ב־1982.

זרם סודי זה, שנמשך לעתים בברכתה הסמויה של ארה"ב ולעתים בניגוד לרצונה — נע בערך באותו מסלול שבו בימי השאה היה הנפט האיראני זורם לכיוון ישראל — על אף כל ההכחשות.

„ההסכם השטני" מסתייע מאוד בעובדה, ששתי המדינות משתמשות באותו נשק מתוצרת ארה"ב — כגון מטוסי פנטום אף־4 וטילי לאו נגד טנקים. ישראל מחזיקה דרך קבע במלאי גדול של חלקי חילוף לצריכה שלה.

במהלך השנים נפלו בדרך הטבע, כמה קורבנות. מבין אלה שזכו לפירסום היו שלוש קבוצות של ישראלים וציונים אמריקנים, המואשמים כעת בארה"ב בניסיון להבריח נשק בשווי של מיליארדי דולרים לאיראן. ממשלת ישראל התכחשה לאנשים אלה. אולם מאז הודאתו הדרמאטית של רייגן בקיום העסקים הסודיים עם הרפובליקה האיסלאמית, החלו האנשים הללו לזעוק מתוך תאי הכלא בהם הם מוחזקים.

נוריאל אייזנברג, איש עסקים ישראלי, הטוען כי האמין שהעיסקה אשר ביצע יחד עם עוד 16 איש זכתה לאישורם של הדרגים הגבוהים ביותר בממשל רייגן, מבקש לזמן את סגן הנשיא ג'ורג' בוש, ועוד שני פקידי הבית־הלבן להעיד במשפטו. אם אכן ייענו לדרישה, התוצאות עלולות להיות מביכות עד מאוד.

(מתוך „פייננשל טיימס")

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

מכתבים לידיד

העורף האנטישמי של דמיאניוק

נפתלי חיקר,

השופט העליון לשעבר חיים כהן הביע נכונות להגן על איוואן דמיאניוק, החשוד בפשעים נגד האנושות כמי שרצח בדם קר יהודים רבים במחנה המוות בטרבלינקה, והיה מוכר שם בכינוי „איוואן האיום".

השופט כהן מעלה שני טיעונים: ראשון, החשש כי דמיאניוק יורשע בגלל „השפעת הגורמים האמוציונאליים על בית המשפט", והשני, כי לאחר 40 שנה לא ניתן לזכור מה אירע באותו מחנה, ולזהות את האיש המכונה „איוואן האיום".

אשר לטיעון הראשון, הרי קשה לקבלו — ומפליא שהוא מועלה דווקא על-ידי שופט בעל נסיון רב — שכן מאותם טעמים של השפעת הגורמים האמוציונאליים צריך היה לפסול כל משפט נגד הפושעים הנאצים, בין השאר גם את המשפט נגד אייכמן. אך כידוע, המערכת המשפטית הישראלית מחוסנת, ככל שניתן, מפני ערבוב גורמים אמוציונאליים בבחינה הקפדנית של ראיות ועדויות.

הנכון הוא, כי בעיית הזיהוי של דמיאניוק עם „איוואן האיום" היא הקובעת לגבי המשפט האמור להיערך בקרוב. האיש היושב בבית הסוהר הישראלי אינו מתייחס כלל לפשעים המיוחסים לו, אלא חוזר בעקשנות על הטענה: אני איני מי שאתם רוצים לשפוט, אומנם שמי דמיאניוק, אבל לא זה אשר כונה „איוואן האיום". ואכן, על כך ייערך הקרב המשפטי העיקרי, כאשר סניגורו האמריקני של האיש, או'קונור, מנסה לגייס עדים שיבקשו להוכיח שעל ספסל הנאשמים יושב אדם, שבטעות מייחסים לו זהות לא לו.

למען האמת, הדבר אינו פשוט. קשה לזהות אדם כעבור 40 שנה, כאשר דיוקנו משתנה עם השנים, וגם הזכרון של העדים נחלש. אילו הסתפק סניגורו של דמיאניוק בטיעון זה אפשר היה לראות בכך פעילות סבירה בהחלט. אך או'קונור עוסק גם בפעילות אחרת, שמטרתה „לבטל הזכויות". על כך נודע לי מקריאה בעיתון הפולני „פוליטיקה", שבגליונו האחרון פורסמו שלושה מכתבים פולמוסיים.

ראשית, נעשה הכרה עם טדאוש בנדארצ'יק המציג את עצמו כקצין פולני ברימוס, והמעלה את הטענות הבאות: לדבריו, מיד לאחר המלחמה ביקר בכפר וולקה אקרוגליק ושם נודע לו מפי התושבים, כי הרוצח האוקראיני המוכר כ„איוואן האיום" נהרג בראשית אוגוסט 1942, בעת המרד במחנה המוות בטרבלינקה. לכן, כאשר הועלה עניינו של דמיאניוק בארה"ב, ולאחר מכן בישראל, יצא בנדארצ'יק בטענה — יחד עם עוד שלושה עדים מהכפר וולקה אקרוגליק שהכירו את איוואן האיום האמיתי — כי דמיאניוק אינו איוואן האיום. דמיאניוק — כך טען — צעיר מן הרוצח ב־15 שנה, נמוך כ־10 ס"מ, ובשנת 1943 היה קרח לגמרי, בעוד ראשו של איוואן האיום היה מלא שערות.

לכאורה נראה, כי אותו בנדארצ'יק מופיע כמי שמנסה לסייע לחקר האמת ולעזור לאדם הנחשד על לא עוון בכפו. הוא אפילו מסתמך על „החובה הנוצרית" להעיד „עדות אמת", אם כי חריצותו של אותו בנדארצ'יק ופעילותו חורגת מן „החובה הנוצרית" הזאת. מסתבר, כי האיש יצר קשר עם הסניגור האמריקני או'קונור, ובאמצעותו עם ארגון כלשהו המוצג על ידו כ„ארגון פילנטרופי", ששמו ארגון „סנט רפאל" ובאמצעותו ועל חשבונו נסע לארצות הברית, כולל ביקור ב„לאס וגאס. כמותו הוזמנו לטיול כזה גם שלושת הכפריים, המוכנים להעיד לטובתו של דמיאניוק.

אחד מעובדי הוועדה הפולנית לחקר הפשעים הנאצים, יאצק ווילצ'ור, חשף את המניעים של „רודפי האמת והצדק" מסוגו של בנדארצ'יק, והאשים אותו שהוא משרת את הסניגור או'קונור מסיבות לא כל כך טהורות, וכי ברה ראיות והדריך עדים לזיופים ושקרים. בנדארצ'יק, המותקף, דורש מן העיתון „פרסום התנצלות", מאיים בהגשת תביעה על הוצאת דיבה נגד יאצק ווילצ'ור, ומנסה להסתמך על עדותו של העומד בראש הוועדה לחקר הפשעים הנאצים, קאז'מייז' גונגול. זה האחרון ביקר לפני שנים מספר בארץ וחזר משוכנע, כי דמיאניוק הוא אכן „איוואן האיום".

בנדארצ'יק מנסה ליחס גם לגונגול דעה מוקדמת, וחוזר ומתייצב באופן פסקני לימינו של דמיאניוק. מניין לו הבטחון הזה בחפותו של דמיאניוק? יאצק ווילצ'ור, המותקף על-ידי בנדארצ'יק, חושף פרטים רבים על דרכי פעילותו. מתברר שהוא מצא את העדים באותו כפר ו„סייע" בידם לרענן את זכרונם. הוא „הזכיר" להם פרטים שלא היו ידועים להם, בקיצור, בישל עדויות ויצק מהן דיוקן מדומה של האיש.

מהו בכל זאת המניע לאותה פעילות נמרצת של איזה פולני בוורשה לטובתו של דמיאניוק? כבר הוזכר השוחד באמצעות טיולים לארצות-הברית, אך האיש עצמו קשור ב„ארגון סנט-רפאל", הידוע בנטיותיו האנטישמיות, ובהגנה על פושעים נאצים רבים. בנדארצ'יק עצמו נחשף כאנטישמי. כיצד? במכתבו נגד אותו ווילצ'ור, הוא „מנסה להבין את היטפלותו לדמיאניוק בגלל „הנטיות האקטיביסטיות" ומשום ש„נרדף בנעוריו על רקע גזעי על-ידי הנאצים". במלים אחרות אומר בנדארצ'יק — אתה הרי יהודי, ולכן אין לסמוך על טיעוניך.

והנה כאן בא הגילוי בתשובתו של ווילצ'ור: „אני נאלץ לוודוי שאינו מקובל אצל אנשי התרבות: שהרי אין זה מקובל להתוודות בפומבי אם אתה יהודי או לא. על כן, בניגוד למשתמע מדברי בנדארצ'יק, ברצוני לקבוע שמוצא זה או אחר אינו מבייש אדם. ואם אני מגלה את מוצאי, הרי רק כדי להוכיח שוב, כי בנדארצ'יק משקר". בהמשך מגלה ווילצ'ור, כי הוריו היו „פולנים טהורים" והוא ממשיך: „אם לדבר על גזעי ועל דמי שעליהם מרמז בנדארצ'יק שהם שמיים — וכלל לא הייתי מתבייש בזה — הרי מוצאי הוא במחציתו גרמני ובמחציתו סלאבי". נכון כי אמו של ווילצ'ור נרצחה על-ידי הנאצים בחשד שהגישה עזרה ליהודים.

הפולמוס החריף והגלוי הזה בעיתון פולני רב-חשיבות נערך דווקא בימים אלה, לקראת פתיחת משפטו של דמיאניוק בישראל. בלי לפסול את זכותו של עורך הדין האמריקני או'קונור לעשות כמיטב יכולתו כדי לחלץ את הנאשם שלו, מן הדין לשים לב לקשריו עם אותו ארגון „סנט-רפאל", שעל פי החומר שהצטבר בפולין (בוועדה לחקר הפשעים הנאציים) עוסק בסיוע לפושעים הנאצים, היושבים בבתי הסוהר בגרמניה, מציג כמשימתו להגן על „הסלאבים" מפני „הקשר היהודי".

אכן, אין כל ספק, כי מדובר בארגון אנטישמי, המתמחה בהצלת הפושעים הנאצים, ובמיוחד של עוזריהם האוקראינים, ובני העמים הסלאביים האחרים.

זוהי עובדה רבת-משמעות, שבית המשפט הישראלי בוודאי יתייחס אליה בכובד-ראש, כאשר יוגשו לו אותן עדויות „מבושלות" שאיוואן האיום „נהרג בשנת 1942". אך עובדה זו ראויה לתשומת הלב של אותו עורך הדין הישראלי, שהסכים על פי פניית בית המשפט לשמש עוזרו של או'קונור בהגנתו על דמיאניוק. על פי הודעתו בעיתונות ברור, כי הוא הסכים למלא תפקיד זה, כדי לתרום לעשיית הצדק וכי היו לו לבטים קשים אם לקבל על עצמו את המשימה הקשה מבחינה מוסרית ונפשית. עם זאת, עליו לשקול היטב באיזו מידה יוכל להרחיק-לכת בתפקידו המקצועי. מכל מקום, מותר לו לייעץ לעורך הדין האמריקני, שיתנער משימוש בממצאים של אותו ארגון אנטישמי.

אם היו לי ספיקות האם אפשר וניתן לשפוט את דמיאניוק לאחר 40 שנה מאז ביצע את פשעיו, הרי הללו נעלמו לחלוטין, כאשר קראתי על מעשי הזיוף והבישול ושיחוד עדים, ובמיוחד על פעילותו של אותו „ארגון פילנטרופי" שלא מצא לו מטרה נעלה יותר מאשר הגנה על פושע חייתי, שרצח זקנים ותינוקות ללא אבחנה. ושלא יספרו לי, כי האיש הוא כבר זקן ומוטב להניח לו. כאילו הוא עצמו התחשב בגילם של קורבנותיו.

שלך בידידות,

מארק גפן

מכנה־משותף בין „חירות" לאש"ף

מאת פנחס ענברי

ביקורו המפתיע של המלך חוסיין בקהיר יש בו כדי להעיר, כי בלי לשים-לב מתפתח בעת האחרונה תהליך רב-חשיבות היכול להפוך על פיהן את כל התחזיות בדבר התהליך המדיני במזרח-התיכון. באורח פלא הולך ומתגבש מכנה-משותף בין ראש הממשלה החדש של ישראל, יצחק שמיר לבין... יאסר ערפאת! אומנם גם יש מגמות סותרות, אבל צריך לשים לב גם לכיוון ההתפתחות הזה.

כאשר שירטטה ירדן את מדיניותה בשטחים בשלהי עידן פרס, לא לקחה בחשבון כי האחדות הלאומית בישראל תעמיק עד כדי הבנה בסיסית בין שני קברניטי האחדות הלאומית, פרס ושמיר, אפילו בעניין הנעת התהליך המדיני בוועידה בינלאומית. ירדן לקחה בחשבון כי כדי להקפיא את התהליך המדיני היא יכולה להשען על שמיר — אבל הכיוון שבו הוא מתחיל לפסוע הפתיע אותה, עד כדי הצורך לבחון מחדש את מדיניותה.

בבימה מכובדת, אך רחוקה מעיניהם של קוראי העברית בישראל, בעיתון בשפה האנגלית „ג'רוזלם פוסט" (24.10.86), הפריח ראש הליכוד יצחק שמיר בלון ניסוי, שעבר עד כה בשלום בתוך מפלגתו ובקרב הימין הישראלי בכלל. כאשר נדרש בראיון שנערך עמו לסוגיית הוועידה הבינלאומית, לא יצא בשצף קצף נגדה, כפי שיצאו דוברי הליכוד, ובכללם הוא עצמו, כאשר לראשונה דיבר בה ראש הממשלה הקודם שמעון פרס כשנה קודם לכן שמיר הפתיע בתגובתו המתונה. קודם כל הבדיל בין ועידה בינלאומית, שיש לה סמכויות כפייה על ישראל „כמו שסוריה רוצה", לבין „פורום", שאליו יגשו הצדדים כדי לחתום על ההסכמים שיושגו לאחר משא ומתן ישיר. אומנם גם הפורום הזה איננו בבחינת עניין המוסכם סופית על ישראל, אבל הוא בא בחשבון בבוא היום.

כלומר, לפחות בין פרס ושמיר המרחק בעניין הוועידה הבינלאומית הצטמצם מאוד — שניהם מדברים על פורום בינלאומי, שאיננו בעל סמכות כפייה על ישראל, אלא כתפיסת פרס — מסגרת כללית שתלווה את השיחות הישירות, או כתפיסת שמיר — מסגרת בינלאומית שתכונס כדי לברך על המוגמר. יש להניח כי כאשר עניין המסגרת הזאת יהיה אקטואלי יצומצמו הפערים עוד יותר.

אין ספק כי שמיר שינה את עמדתו. מה גרם לכך? מתי חלה התפנית בחשיבתו?

אחת הסיבות העיקריות לתמיכתו של שמיר ברעיון הוועידה המכינה איננו נעוץ דווקא בתהליך המדיני הכולל, אלא ב... וועידת חירות. הוא אולי מקווה שהתחלת מהלך מדיני תקומם את שרון ותביא לידי פרישתו מחירות, כשם שגאולה כהן פרשה מחירות בימי תהליך קמפ-דייוויד. שמיר מקווה, כי התהליך המדיני יביא בכנפיו הסדר פונקציונלי לשטחים, שלא יהיה כרוך בעקרון הנסיגה, כדי להיות שלם עם מצפונו הפוליטי. מכל מקום, הבעיות החמורות בתוך חירות בוערות יותר מן התהליך המדיני — מטרתו האסטראטגית להחליף את שרון בליברלים, כאשר כינוסה של וועידה מכינה יהווה קטליזטור לפרישת שרון.

■ **מנגינות שמיר החדשות**

אבל את עיקר השינוי יש לייחס לביקורו של שמיר בארצות-הברית, ערב הרוטציה. עד הביקור היה שמיר משוכנע — וכך התבטא בפומבי — כי ארצות-הברית מתנגדת לוועידה הבינלאומית. הוא נזקק לטיעון הזה לאחר שיחות פרס-מובארק באלכסנדריה, שם סוכם לפעול לכינוסה של ועידה מכינה לפתרון הסכסוך במזרח-התיכון. כאשר חזר לישראל, החל להשמיע מנגינות חדשות. הוא עדיין לא התבטא בסגנון הראיון ל„ג'רוזלם פוסט", אבל הפסיק לנסח את התנגדותו במינוחים שליליים — הוא הסביר מדוע שולץ, שר החוץ האמריקני, מחייב צורה כזאת או אחרת של פורום בינלאומי.

יש להניח כי העמדה ששמע מפי האמריקנים גרמה לשינוי בעמדתו, ואת עמדת ארצות-הברית ניסח בעדות לפני הוועדה לקשרי חוץ של הקונגרס, הממונה על המזרח-התיכון במשרד החוץ האמריקני ריצ'רד מרפי בתאריך 14.8.86, ומפליא עד כמה דומים ניסוחיו של מרפי לניסוחים החדשים של ראש הממשלה החדש בישראל. הדיפלומט האמריקני מחייב קודם כל שיחות ישירות בין הצדדים הניצים במזרח-התיכון, אבל, לדבריו: „אנחנו מכירים בכך כי שיחות ישירות עשויות לכלול מסגרת של ועידה בינלאומית או פורום, שיוקמו באופן שיאפשרו התקדמות ולא שיתוק, הסכמה ולא תכתיבים".

קודם נסיעתו לוושינגטון סבר שמיר, כי ארצות-הברית תתנגד לכל צורה של ועידה בינלאומית, בגלל רתיעתה מפני שיתופה של ברית-המועצות בתהליך המדיני במזרח-התיכון. בדברי עדותו של מרפי לפני חברי הקונגרס אומנם אין דבר שיסתור הערכה זאת, אבל גם אין כל זכר לברית-המועצות, כלומר: אמריקה עדיין לא החליטה. אם המאמצים הבינגושיים יעלו יפה, ואווירת הדטאנט תשרור שוב, קשה להאמין כי וושינגטון תתנגד לשיתוף ברית-המועצות בוועידה מכינה. אגב ועידה מכינה? זו בעצם צופן חדש לנוסחת הפורום — מסגרת מסייעת לשיחות ישירות, ולא מסגרת של כפייה. ארצות-הברית כבר הסכימה בתנאים דומים לוועידת ז'נבה עם הרוסים, וגם קיימת הצהרת ואנס-גרומיקו משנת 1977 על מאמץ בינגושי משותף לפתרון הבעיה הפלשתינית.

ואכן, יש לשים-לב גם לשינויים חשובים בעמדת ברית-המועצות. יוזמת ברז'נייב מדברת על הוועידה הבינלאומית הגדולה, בעלת סמכויות הכפייה, אבל מנהיג ברית-המועצות החדש, מיכאיל גורבצ'וב, החל לפני כחצי שנה להשתמש בניסוח חדש, והוא... ועידה מכינה. הוא לא הרחיב את הדיבור לגבי תוכנה של הוועידה המכינה, אבל עצם הצורך להחליף ניסוחים פותח פתח למחשבה כי גם מוסקבה מתחילה להכיר בצורך בשיחות ישירות, כאשר הוועידה הבינלאומית תהיה מסגרת מלווה כלשהי. החשיבה הזאת עשויה להתפתח במקביל להתפתחות התהליך המדיני ומאמצי ההפשרה הבינגושית, והצלחת חזונה של מוסקבה אחרי... ישראל.

■ **דילמה ירדנית**

במקביל יש סימנים על שינויים חשובים בתפיסה הירדנית. לפני כחודש נאם המלך חוסיין לפני הפרלמנט הירדני, ושם חזר אומנם על דעתו: כי ירדן דוגלת בכינונה של וועידה בינלאומית רחבה — לא בוועידה מכינה, כגירסת פרס ומובארק — אבל השאיר רושם כללי כי גם הוועידה המכינה היא אופציה, שעדיין לא נאמרה לגביה המלה האחרונה.

מה עשוי היה לגרום לשינויים בעמדת ירדן? קודם כל הסכנה, שמדיניות הפיתוח לשטחים לא תעלה בקנה-אחד עם הציפיות. במסגרת מאמציה לגייס כספים לפיתוח השטחים, כדי להגביר את השפעתה, אולי הצליחה ירדן להשיג סכומים נאים — כמה עשרות מיליוני דולרים — אבל בהחלט לא המיליארדים שדיברה בהם בתחילה. אלה סכומים נאים, והגדה אכן זקוקה לסיוע הזה, אבל הם לא יוכלו לחולל את המהפכה הפוליטית שאולי היה מישהו בירדן שחשב כי היא אפשרית.

ירדן איננה חושבת היום במונחים של דחיקת רגלי אש"ף לגמרי מן השטחים, אלא בשיפור עמדות לקראת הופעה במשלחת משותפת בוועידה המכינה, אם יבשילו לכך התנאים המדיניים. הוועידה הכוללת יורדת יותר ויותר מעל הפרק.

אבל לא פחות חשוב מגמות הכסף שירדן תוכל או לא תוכל לגייס, הוא המסר הפוליטי המשודר לירדן מן המדינות שמהן היא מבקשת סיוע. הרבה נאמר על כך, כי מי שמעודד את המדיניות הירדנית בשטחים, כולל מדיניות הפיתוח, היא ארצות-הברית. אבל הדברים רחוקים מלהיות מדוייקים. כדאי להציץ שוב בעדותו של ריצ'רד מרפי לפני ועדת הקונגרס, כדי להבין את מדיניותה של ארצות-הברית בעניין זה לאשורה — „ממשלת ירדן החליטה להגביר את מאמצי הפיתוח שלה בגדה המערבית. מכיוון שאת ירדן פוקד מיתון חמור, ממשלתה פנתה אלינו בשאלה אם נוכל לסייע במאמצים אלה. ביכולתנו לייחד כ־4.5 מיליוני דולרים בשנת הכספים 1986 למטרה זאת, שאותה אנו רואים במשלימה, נפרדת מן התוכנית שלנו".

כלומר, וושינגטון איננה מוצאת שום חשיבות עקרונית במדיניות הירדנית. היא רק מסייעת למגמה קיימת של ארצות-הברית ומשלימה אותה. באין בינתיים התקדמות מדינית של ממש, מוטב לרכז את המאמצים בפיתוח הכלכלי של השטחים, כדי לחזק את אופיים הפלשתיני, מול מגמות הסיפוח של ישראל.

במסגרת המדיניות הזאת החל שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ ללחוץ על ישראל, כאשר משה ארנס איש הליכוד היה שר הבטחון בסוף ימי ממשלתו של שמיר הראשונה, להסכים למה שכונה אז „שיפור רווחת התושבים". — אז נתקל בעוינות ישראלית חריפה. עדיין התהלכה התפיסה שקנתה לה שביתה בחוגי הליכוד, כי יש להביא לידי דירדור המצב הכלכלי בשטחים, כדי לעודד הגירה, ולא להיפך, כפי שגרס שר החוץ האמריקני.

בעניין זה לא היתה עמדתה של ירדן חד-משמעית. היא אומנם היתה בבירור נגד עידוד הגירת פלשתינים מן השטחים לתחומה, אבל העדיפה לנקוט אמצעים אדמיניסטרטיביים — כמו הגבלת השהייה בירדן או קשיים במעבר בגשרים. בעניין הכלכלי לא היתה עמדתה נוחה לארצות-הברית, כי לא היתה מעוניינת לסייע לכלכלת השטחים, כדי שלא תקום תחרות לתעשייה ולחקלאות של ירדן עצמה.

שיקולים דומים עמדו גם לנגד עיניה של ישראל, ולמען האמת עיקר הקושי האובייקטיבי בפיתוח הכלכלה של השטחים היה התחרות הכלכלית מצד ישראל ומצד ירדן.

כאשר החליטה ירדן להכין תוכנית פיתוח — לא יכול היה שולץ אלא לשמוח, מאחר שרק זמן קצר לפני כן הכשילה ירדן את מאמצי הפיתוח האמריקניים. די להזכיר את כשלון היוזמה לפתוח את הבנק הערבי בשכם. היוזמה השנייה הצליחה רק אחרי שינוי גישתה של ירדן לכל נושא הפיתוח בשטחים, אבל ארצות-הברית הבהירה, על פי עדותו של מרפי בקונגרס, כי תסייע לירדן רק ככל שהמדיניות הירדנית תעלה בקנה-אחד עם המגמות האמריקניות הישנות.

■ **מסר שלילי מאירופה**

משמעות חמורה יותר לירדן התקבלה מתגובת מדינות אירופה. החלטת השוק המשותף, ממש ערב כינוס ועידת הפיתוח הירדנית, לראות בשטחים יישות כלכלית נפרדת מישראל ומירדן, ולפיכך לסייע להם סיוע נפרד, היתה בבחינת מכה קשה למאמצים הירדניים. כך גם ההתפתחויות בשטחים אחרי הוועידה. אותם נציגים אירופים שנכחו בוועידה הירדנית מיהרו לגדה כדי לפגוש את... תומכי אש"ף. לא זו בלבד שאירופה עדיין לא החליטה לסייע לתוכנית הפיתוח שהכינה ירדן לשטחים, היא הלכה ושאלה לדעתם של מתנגדי התוכנית בגדה המערבית.

יתרה מזאת, מהרכב המוזמנים לשיחה עם שליח השוק ג'וזף סירדס, יכולה ירדן לקבל מסר מאוד בלתי רצוי עבורה. לא זו בלבד שאת חברון, למשל, לא ייצג ראש העירייה שירדן מינתה, אלא ראש העירייה המודח, מוסטפה נתשה — ואפשר לפרש זאת גם כהסתייגות אירופית מן המדיניות העכשווית של ירדן בשטחים — אלא שאת מגזר האוניברסיטאות ייצגו אישים כמו ד"ר גאבי כראמכה, רקטור אוניברסיטת ביר-זית ויותר חמור מבחינת ירדן, ד"ר סאיב עריקאת, שירדן השתתפה במאמצים להרחיקו מתפקידו באוניברסיטת א-נג'אח בגלל תמיכתו באש"ף.

בכלל, ההתעניינות האירופית באוניברסיטאות, מעוזי הלאומיות הפלשתינית וממוקדי ההתנגדות לירדן, איננה צופנת בחובה בשורות טובות לירדן מעמדת אירופה.

המאבק נגד אש"ף, וההתקרבות בין האירגון הפלשתיני למצרים מצאו את אש"ף בצד המצרי והישראלי של המיתרס. בישראל לא כל כך ששים להסיק את המסקנות המתבקשות — אבל בבטאון אש"ף „פלשתין א-ת'ורה" מתאריך 4.10.86 אין בשורות טובות לאלה בישראל המרגישים חוסר-נוחות משיתוף-פעולה מדיני עם אש"ף.

הבטאון הפלשתיני מביא ראיון נרחב עם ראש המחלקה המדינית של האירגון, פארוק קדומי, הנחשב מראשי הזרם השמאלי בפתח. הוא מבחין בין היתר את ההבדל בין נוסחת הוועידה הבינלאומית הרחבה לבין נוסחאות „המטריה" למיניהן, וכמו נוסחת הוועידה המכינה. והפלא ופלא — קדומי עושה ממש אותן הבחנות שעשה ראש ממשלת ישראל יצחק שמיר. בנוסף לכך, במאמר נפרד, מביא הבטאון את החלטת אש"ף לתמוך בנוסחת... הוועידה המכינה. ההבדל היחיד בין שמיר לערפאת הוא איפוא רק בכך ששמיר מעדיף לכנס את המסגרת הבינלאומית בסיום המשא ומתן הישיר, בעוד ערפאת, כמו פרס ומובארק, רוצה להקים מסגרת שאיננה כפייתית, לפני המשא ומתן הישיר. אש"ף אומנם איננו מדבר על משא-ומתן ישיר, אבל המיפגש ברומניה הוכיח כי אש"ף מוכן לכך הלכה למעשה.

יתר על כן, יש לשים לב כי אש"ף הרחיק-לכת מירדן בעניין ההכרה דה-יורה בישראל. כל המגעים עם ירדן היו עד כה חסויים, כי ירדן לא רצתה בפירסום, בעוד אש"ף מעוניין דווקא במגעים גלויים. ההחלטה בעניין הוועידה המכינה, שבה חלוק אש"ף עם ירדן, מזכירה את ישראל במפורש ובכך בעצם העניק אש"ף הכרה דה-יורה בישראל.

לא זו בלבד — בצמוד להודעת אש"ף, המזכירה במפורש את ישראל כצד בעל מעמד שווה למשא-ומתן, מביא בטאון אש"ף את דברי המשקיף באו"ם, לביב טרזי, ובה הוא מציין, כי יש להזמין לוועידה המכינה את כל הצדדים הלוחמים ובהם ממשלת ישראל. כלומר, המפגש ברומניה נעשה עם קבוצת השמאל לא משום שאש"ף איננו מוכן להדבר עם ממשלת ישראל, אלא משום שממשלת ישראל איננה מוכנה להתייצב למשא ומתן.

כאשר נשאל טרזי לגבי הפצצות חיל האוויר על בסיסי אש"ף בדרום-לבנון — חרג הדיפלומט מנוסחאות הגינוי השיגרתיות ואמר — ואת דבריו מביא בטאון אש"ף — „עלינו להבין כי ישראל חוששת ואת כי היא סבורה שיש בכך אינטרס לעם הישראלי". בהערה נוספת, צריך להזכיר, כי הכרה של אש"ף בעם ישראלי איננה דבר של מה בכך. אם קיים עם ישראלי — גם לו מגיעות זכויות לאומיות, ומכאן ממשלה. אחרי ששמעון פרס, בהיותו ראש ממשלה, הכיר בעם הפלשתיני, הרי יש כבר התחלה של מימוש הגדרת הזהות ההדדית בין שני העמים.

■ **ירדן — מחוץ למכנה המשותף?**

מי שעקב אחרי שידורי הטלוויזיה הירדנית בימי ועידת הנוער היה חייב לשים-לב גם להרגשה שקיבלה משלחת מצרים... אין להוציא מכלל אפשרות כי גם בעמאן קראו את דברי שמיר ב„ג'רוזלם פוסט" וגם שם הסיקו את המסקנה, כי מי שמצאו בשמיר בעל-ברית בעניין הקפאת המצב התאכזבו, אם אפילו שמיר נכנס למעגל הבינלאומי בנוסחאות „המטריה" — הרי גם ירדן צריכה לעיין בכובד ראש בנוסחים המצריים.

(המשך בעמ' 22)

משען חלול

מאת אבי בניהו

כדור ראשון בקנה

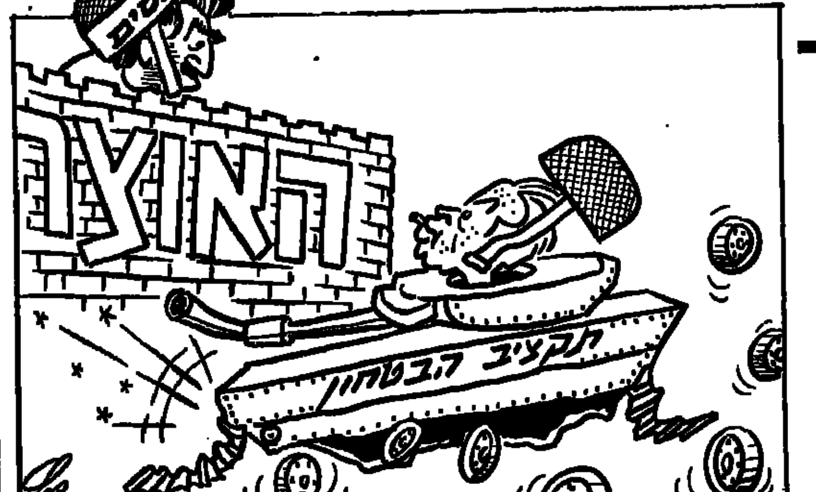

הסיפור הטראגי של מפעל „מנועי בית-שמש" הוא, למעשה, כדור ראשון בקנה מלא תחמושת שמשרד הבטחון מתכוון לרוקן לעבר הממשלה במאבק על דרישתו של רבין לתוספת 10 אחוז לתקציב הבטחון.

נכון הדבר, שהמפעל נמצא בגרעון גדול ושקוע בחובות זה זמן רב וכי ההחלטה המשותפת של משרדי האוצר והבטחון למינוי כונס נכסים נפלה כבר לפני שבועות רבים, אולם נתגלגלה לה, ליצחק רבין הפרשה הזו דווקא בעיצומו של מאבק חריף עם האוצר בנושא תוספת לתקציב.

מי שעדיין לא הבין את העניין שמאחורי העניין — כדאי שיבין. בידי משרד הבטחון נמצאים כיום במישרין ובעקיפין עשרות ואולי מאות מפעלים ובתי-מלאכה במרכז הארץ ובעיירות-הפיתוח המפרנסים עשרות-אלפי בתי-אב בישראל.

מפעלים אלה — בחלקם יחידות-סמך של משרד הבטחון ובחלקם האחר מפעלים המייצרים והמתבססים מהזמנות מערכת הבטחון — תלויים כיום, למעשה, בחסדי משרד הבטחון.

שר הבטחון, יצחק רבין, הודיע לפני שבוע בהתייחסו לתקציב הבטחון, כי את ההיערכות הצבאית והקטנת הצבא עקב אילוצי קיצוץ התקציב, ביצע בכאב-לב אך עד תום, ועתה בלית-ברירה, הוא ניגש למה שקרא „היערכות תעשייתית".

השבוע ביקשתי מגורמים בכירים במערכת הבטחון הסבר למונח הזה. „היערכות תעשייתית", שעשוי ללוות אותנו בתקופה הקרובה אם תביעתו של רבין לתוספת תקציב לא תיענה. במערכת הבטחון סדרי-עדיפויות שונים מאשר בעבר.

ההחלטה אצלו בעניין „מנועי בית-שמש" נחושה ועקרונית. רבין לא יפריש שקל אחר מתקציב הבטחון על המפעל הכושל וצריך לזכור, שבשנתיים האחרונות עקב הירידה בהזמנות משרד הבטחון, פוטרו 11,000 איש מתעשיות הבטחון וממפעלים אחרים הנשענים על הזמנות צה"ל ומערכת הבטחון, מפעלים אלה מצויים ברובם בערי הפיתוח. בחלקם אלה מפעלים שלא מצדיקים מבחינה כלכלית את קיומם, אולם במשרד הבטחון חרקו שיניים והוסיפו הזמנות. „היו מגיעים לכאן מזכירי מועצות פועלים וזועקים „הצילו" ואנחנו היינו מקדימים את ההזמנה של השנה הבאה. יותר לא נוכל לעשות זאת. עשרות מפעלים עשויים להיסגר כתוצאה מכך", אומרים במשרד הבטחון. הקרב הזה, על תוספת התקציב, עשוי אם כך לעבור דרך לשכות העבודה האזוריות ובקלף החזק הזה מתכוון לשחק הפעם שר הבטחון.

„בחלק גדול מהמפעלים שיחקנו, למעשה, על גילגול הזמנות ועל זמן שאול; כיום מרווח התימרון מצומצם ויהיו לכך השלכות".

במשרד האוצר ובקרב חוגים כלכליים בכירים קיימת התנגדות מוחלטת לתוספת תקציב למשרד הבטחון. האוצר דורש אפילו לקצץ עוד 270 מיליון שקלים. גורם כלכלי בכיר אמר לי בשבוע שעבר: „לא נגיד לשר כמו יצחק רבין מה לעשות, אבל משרד הבטחון יצטרך להכיר בעובדה שלמדינת ישראל כיום אין פתרון כלכלי לספק את כל דרישות משרד הבטחון לשנים הבאות. לפיכך, יצטרך צה"ל להתכנס לתוך תקציבו ולהחליט בעצמו כיצד לספק לעם ישראל בטחון סביר בנתונים הקיימים. אנחנו בטוחים שהבנת משרד הבטחון את האילוצים הכלכליים יכולה להביא את צה"ל לחיפוש פתרונות מיוחדים ולחשיבה מסודרת לטווח הארוך," אמר הגורם הכלכלי.

במשרד הבטחון ובצה"ל לא יאהבו את הדברים. שר הבטחון, בשיחה עם כתבים צבאיים בתחילת החודש, הדגיש כי בקשתו לתוספת תקציבית נועדה לשמר ולאמן את הצבא המוקטן. בצה"ל מתקשים כיום לדמיין את המלחמה הבאה ואת אורכה. שר הבטחון מודאג מהתעצמותה הגוברת והולכת של סוריה בתחום הצבאי, על אף מצבה הכלכלי הקשה, ומן האפשרות שמלחמת עיראק-איראן תיפסק ו־40 דיוויזיות עיראקיות יהיו „פנויות". לפני מספר שבועות הציגה מערכת הבטחון בפני שמעון פרס ויצחק שמיר את התעצמות האויב בזירה מול הקיצוץ במסגרות ובאימונים שביצע צה"ל. פרס ושמיר, כפוליטיקאים שעסקו כבר בבטחון, נדהמו. ואמנם, ימים ספורים אחר-כך יצאו השניים בהכרזות פומביות כי ידרשו תוספת תקציבית לבטחון. שמעון פרס אמר זאת בנחישות בטכס סיום מחזור במכללה לבטחון לאומי, ואחר-כך בישיבת סיעת המערך. שמיר צידד בתוספת לבטחון בתום סיור בצה"ל כאורח חיל-הים. על ההצהרות הללו נתלים עתה אנשי משרד הבטחון.

„משרד האוצר אינו מתכחש לעובדה שיש ירידה בפעילות הצבאית ובסדר הכוח של צה"ל כעת. יש ויכוחים ותרגילים במספרים ובחשבונות, וחוץ מזה תסתכל על הציבור הישראלי: קונה וקונה, מבלה בלי הרף, גודש את המסעדות ובתי-הקפה. יש הרגשה כאילו כל הקיצוץ בבטחון הולך לצריכה פרטית. אכן, וישמן ישורון ויבעט".

וגם על „הלביא" חייבים לומר משהו. המפלצת הזו נוגסת כבר מספר שנים כ־500 מיליון דולר מדי שנה מתקציב הבטחון המוקטן, כאשר חיל-האוויר יראה מטוס ראשון רק בעוד 5-4 שנים.

גם בעניין זה מתכוון שר הבטחון לנפנף את עיני הממשלה. אם לא תהיה תוספת ממשאבי המדינה לתקציב הבטחון, יתבע רבין להסיר את הנטל הזה מתקציב הבטחון ולהעביר לתקציב ממשלתי אחר.

ובקרב זה בין צרכי הבטחון ליכולת מדינת ישראל וכלכלתה, תנצח לבסוף כמו תמיד — הפשרה.

הלם השחרור

קריירה שנייה בחמ"ל של גרשון

כשזעקו כותרות העיתונים וסיפרו על תת-אלופים ואלופי-משנה שהקדישו את מיטב שנותיהם לבטחון המדינה ועתה הם מובטלים לאחר שפשטו את המדים, הבין סא"ל (מיל.) גרשון אקשטיין שהעניין הזה „תפור" בדיוק עליו והוא יוכל להתמודד עם הנושא. אקשטיין, תושב רעננה, בן קיבוץ, השתחרר ביוני לאחר שנות שירות ארוכות מתפקידי פיקוד ומטה. הוא ידע כי מגמת צמצום הקבע והקצונה הבכירה נמשכת, וכנראה גם תימשך בעתיד, ורבים מהפורשים הם בעלי נתונים לעבודה עצמאית. אלא שהוא פחד מ„העולם האזרחי". ההליכה לעבר הלא-נודע והקשיים בפתיחת עסק בתקופה של כלכלה מתנדנדת מכניסים ייאוש לבני אדם ומביאים אותו מליטול אתגרים.

בברכתם של ראש אכ"א, מינהל הסגל וגורמים בצה"ל המופקדים על הקצונה הבכירה ותנאי הפרישה, הקדיש סא"ל (מיל.) אקשטיין את חופשת השחרור שלו כדי לערוך סקר שווקים, לברר אפשרויות, סכומים, והעיקר — שיכנע יועצים וגורמים כלכליים שונים, להפחית משכר הטירחה שהם גובים, כדי להקל על אנשים שתרמו את מיטב שנותיהם וכו'.

גרשון נתקל באוזניים קשובות, למד את השוק, התוודע לחברות ההשקעות, ליועצים הפיננסיים, לרואי החשבון, ליזמי הפרויקטים ועוד, ופתח משרד בשם „הכוון" המעניק שירותים כלכליים ליוצאי צה"ל ומערכת הבטחון.

„בחופשת השחרור שלי, עברתי קורס מינהל בטכניון מטעם הצבא. ראיתי שם קצינים בכירים שפורשים לצאת מצה"ל ומעסיקים אמרו שם שאין לנו, כקצינים, יתרון על אף אחד אחר. החלטתי אז שאני לא אהיה שכיר. ריחמתי על החבר'ה שנשרקים כל יום שישי את מודעות „הדרושים" בעיתונים ורצים לטלפון", אומר גרשון.

עם מעט כסף שקיבל מהצבא ועם הרבה רצון, אתגר והרגשת שליחות, פתח גרשון אקשטיין את העסק שלו יחד עם אשתו. איש כלכלה, המשרד הצנוע בלב תל-אביב דומה לחדר מלחמה צבאי. על הקירות טבלאות שונות, תרשימים ומפות, על השולחנות טלפונים וניירות.

מהצבא כ־800 איש (קצינים ורס"רים). 30 אחוז מהם פונים לעסקים כעצמאיים. אלה האנשים שגרשון רוצה לראות אצלו במשרד. מבדיקה שערכתי מתברר, כי מחיר העמלה שגרשון לוקח מהפונים לשירותו נמוך ב־60%-70% אחוז מהנהוג בשוק. יתרון נוסף — גרשון מבין את החבר'ה מצה"ל ומדבר בשפתם, מבין את החששות, את הרקע ממנו באו ומתייחס בהתאם.

„אנו, ב„הכוון" זוכים לתמיכה של שלטונות הצבא, נחשבים אמינים וכחבר'ה שרוצים לסייע לפורש מצה"ל. כשמשתחרר מישהו ומגיע לכאן, אנחנו יד ביד איתו. עוברים את כל המסלול בדרך לעסק עצמאי ומעניקים את כל השירותים הנמצאים תחת קורת-גג אחת. זה חשוב עבור אדם שלא מכיר את העניינים".

חמישה חודשים עובד „העסק" של סא"ל (מיל.) אקשטיין. אחרי שנה של הכנה לקראת הפתיחה, כבר הוא חושב על פתיחת סניף בחיפה בעבור הצפוניים. בתקופה זו הגיעו אליו 156 פורשי צה"ל בדרגות שונות, ביניהם שלושה תת-אלופים, 35 אלופי-משנה, 38 סא"לים, רס"רים, רב-סרנים. ואפילו שניים מהשב"כ. שני שלישים מהפונים עברו כבר את השלבים הראשונים ובוחנים הצעות שונות ממאגר העסקים שמציע להם משרד „הכוון".

חלק אחר כבר מצא תעסוקה. טייס בכיר, אלוף-משנה (מיל.), היה בתפקידו האחרון מפקד בסיס בחיל-האוויר, פרש מהצבא ופתח סוכנות לאמרוי תקשורת.

● גרשון אקשטיין
ריחמתי על החבר'ה

סלון ואליד

בתיקיית „האנשים שהסתדרו" במשרדו של גרשון אקשטיין, מסתתר סיפור אחד: מדובר בסגן-אלוף (מיל.) עמי קשת, שהשתחרר מהצבא וביקש לפתוח עסק עצמאי. קשת ניהל איתו מצה"ל את ואליד, גשש דרוזי מהיחידה, תושב הכפר דליית אל-כרמל. השניים פתחו בשותפות מספרה וסלון לכלה עם כל השירותים בכפר דליית אל-כרמל.

השניים, יחד עם גרשון, הגיעו למסקנה שבכפרים דליית אל-כרמל ועוספיה יש הרבה חתונות בחודש, אולם עד עכשיו לא היה במקום מרכז שיעניק שירותים לכלה ולמסורת, שמלה, צילום ושירותים נוספים. סא"ל קשת וידידו הגשש הביאו לכלות הדרוזיות את „הסלון לכלה".

העסק עובד. בינתיים, לא רע. אלא שהתברר שחתונות יש לרוב בימי שבת ובסופי-שבוע, ואילו באמצע השבוע אין די עבודה. לפיכך, הוסיפו גם מספרה לגברים, [illegible]

נתונים בחברת „לינקס" במזרח הרחוק. סא"ל (מיל.) משה דרונר פתח ברמת-גן חנות לבגדי ילדים ונוער. שלושה אלופי-משנה שעשו כברת-דרך ארוכה בצה"ל והחליטו כי לא ייפרדו גם לאחר השחרור, הקימו חברה המייצרת מאווררים אלקטרוניים. אלוף-משנה אחר פתח בית מאפה לפיתות עם זעתר ואחר עומד לחנוך סניף להכנת מזון קר. חלק מהפונים למשרדו של גרשון היו בעבר שכירים, נואשו וביקשו לפנות לעסקים. גרשון מנסה לעזור. מדי כחודשיים הוא שולח רשימה של עסקים ושותפויות למאות הפורשים הרשומים במשרדו ומציע להם לבחון הצעות שונות מתאימות.

ברשימת החודש האחרון מצאתי, בין השאר: חנות לכלי-בית ומתנות, הקמת חנות אופנה, שותפות במסעדה אקסקלוסיבית, נקודה למכירת פרחים, רכישת מלון, שותפות במפעל קייטרינג והקמת היפודרום (מגרש למירוצי סוסים).

בתיאום עם מחלקת ההכנה לפרישה במינהל הסגל של צה"ל, שולח גרשון אקשטיין מכתב פנייה אישי לכל אדם הפורש מצה"ל ומציע לו את שירותי המשרד בדרך אל הקריירה השנייה שלאחר השירות הצבאי.

כדי להרחיב את מעגל העסקים והאפשרויות, פנה גרשון באחרונה לכל ראשי הערים בישראל בבקשה כי יעדיפו לפרוייקטים שלהם את פורשי צה"ל. „יש בהם הרבה אנשי צבא לשעבר. אלוף (מיל.) ציון כה"א, תא"ל (מיל.) מאיר ניצן בראשל"צ ועוד רבים, הם מכירים את הבעיה וחייבים לעזור. בינתיים, אף אחד מהם לא ענה לי", הוא מספר.

„אחרי חמישה חודשים בקושי כיסיתי את ההוצאות, אני רואה בעבודה הזו שליחות גדולה וגם אם לא ארוויח, זה מקום עבודה מעניין ומלא אתגר", הוא אומר. הקטנת צבא הקבע והקיצוץ בקצונה הבכירה מבטיחים את משרד „הכוון" שהקים גרשון, גם מפורשים יש, כנראה, מי שיתפרנס בכבוד.

● „דע את האויב" — על ספסלי האוניברסיטה

בשבוע שעבר פורסם, כי הצנזור הראשי, תת-אלוף יצחק שני, יסיים את תפקידו בקיץ הקרוב.

תת-אלוף שני, תשע שנים צנזור ראשי, מול טענות וטרוניות של כתבים ועורכים, יפרוש כנראה מצה"ל. בצבא היו מי שפירשו את סיום תפקידו של שני כ„חצי הדחה".

לא סוד הוא, כי הרמטכ"ל לא אהב בכמה מקרים את המדיניות הליבראלית של תא"ל שני כשאישר כמה פירסומים שלא החמיאו לצה"ל. כך היה גם כאשר אישר הצנזור את פירסום סבב המינויים שחולל סערה בצבא ובציבור, בטרם ביצועו.

מקורות צבאיים אחרים דוחים את הטענה הזו וגורסים כי זכותו של הצבא למנות מפקד חדש ליחידת הצנזורה הצבאית, לאחר כהונה של תשע שנים.

כך או אחרת, לתפקיד הצנזור הראשי יש, כרגע, מועמד יחיד, המגיע ממסדרונות המודיעין. שמו, בינתיים, אסור לפירסום, אולם מה שבטוח הוא, שהאיש יגיע לתפקיד עם רקע מסוים של עיתונות ותקשורת.

כרגע, חובש המועמד הראשי לתפקיד, אל"מ בדרגתו, את ספסלי אוניברסיטת תל-אביב במגמה לתקשורת ועיתונות של שלום רוזנפלד. האם הלימודים הם כחוקת „דע את האויב"?

רשות הקורא

אלה ייצגו את הדייר המוגן?

נודע לי מהרדיו על קיום מפגש דיירים מוגנים. כיוון שאני דיירת מוגנת, ואיכפת לי מאד שמירת זכויותי המוצדקות, נכחתי במיפגש, שנערך ביום 6.11.86 בבית הוועד הפועל בתל-אביב. המיפגש נערך בחדר ישיבות לא גדול ונכחו בו כמה עשרות אנשים.

ישבתי שם נדהמת ומושפלת, מתקשה להאמין למראה עיני ולמשמע אזני.

המיפגש החל באי-סדר והגיע עד כדי אלימות פיסית. כשנכנסו חלק מהנהלת הארגון היציג להגנת הדייר הם התבקשו לצאת מהחדר, וכשעמדו על זכותם להיות נוכחים כדיירים מוגנים הם פשוט הועפו החוצה ע"י איש ביטחון של הוועד הפועל. במהלך המיפגש הושמצה יו"ר הארגון פעמים מספר ע"י דוברים שונים, ללא נוכחותה בחדר וללא היכולת להתגונן. מעשה זה של סילוק המתנגדים הפוטנציאליים מראש מזכיר מאד הנעשה במדינות טוטאליטריות.

התרשמתי באופן קשה ביותר מרמת הדוברים וסגנון דיבורם, שהזכיר לי את תגרני השוק המתחרים על הלקוחות. הגרוע ביותר היו הבחירות לנציגי הדיירים — ממש הוכא ואיטלולא נקראה רשימה ארוכה של שמות. חלק גדול מהאנשים שנקראו כלל לא היה נוכח, ואלה שכן נכחו רמתם נראתה בעיני פסולה לחלוטין. כל הנוכחים בחדר הצביעו עבור הרשימה (חוץ ממני), הדיירים שנכחו במיפגש ענו „אמן" לכל דבר, בלי שהבינו באמת את גודל הסכנה ועד כמה חמור המצב.

נשאלת השאלה, איך ההסתדרות נותנת חסות לנציגים והליכים כאלה? אני נחרדת ומזועזעת מעצם המחשבה שאנשים אלה, שכנראה נבחרו, צריכים לדאוג ולטפל בחוק הגנת הדייר ולייצג את הדייר המוגן לפני הרשויות והמוסדות השונים.

מיה מוסקוביץ, תל-אביב

בניגוד לקו הרשמי

ב„על המשמר" מיום 6.11.86 פירסם לוי מורב, מבכירי העורכים בעיתון, מאמר תחת הכותרת „בירכת הדרך", בו הוא מביע את תמיכתו בנסיעת אנשי השמאל הישראלים למפגש עם אנשי אש"ף בבוקרשט. אומנם הוא עצמו, כפי שהוא מעיד, אינו בטוח כיצד היה נוהג אם היה מוזמן למפגש, אך זה אינו מונע ממנו להעניק את ברכתו הנלהבת לאנשי המשלחת, בהם ארבעה עיתונאים חברי המערכת „על המשמר" ולטיף דורי, חבר מזכירות מפ"ם ומבכירי עובדי המרכז, כרכזו המחלקה הערבית.

לחיזוק נימוקיו מתאר מורב את ייחודו של „על המשמר" כעיתון הדוגל ב„ציונות סוציאליזם ואחוות עמים" ואף מדגיש ש„על המשמר" הוא עיתונה של מפ"ם.

נשאלת השאלה, האם מותר לעורכי „על המשמר" לפרסם מאמרים כמו מאמרו של לוי מורב, בעוד נציגיה המוסמכים של המפלגה מסתייגים בפומבי מן הנסיעה, והאם העיתון שהוא כלי הביטוי החשוב ביותר של מפ"ם יכול לדבר בכמה לשונות, שאחת סותרת את רעותה?

לי ברור ללא צל של ספק, שדברים אלה והתנהגות זו מביאים נזק כל ישועה, לא רק למפלגה אלא גם לתדמיתו של העיתון, ואין זה סוד שבאחרונה תוהים לא מעט מקוראיו הנאמנים של „על המשמר" זה עשרות כשנים, האם העיתון עדיין מבטא השקפותיהם ומאווייהם; האם המפלגה באמת כה חסרת אונים שאינה מסוגלת להטיל את סמכותה, כפי שעשתה בתקופות הקשות בתולדותיה, וליישב את הניגודים שלמרבה הצער קיימים בין הקווים הפוליטיים שלה לבין עיתונה.

שאול גולדמן, רמת-גן

מחכים לילדים

תכנית הטלוויזיה „מבט שני" הביאה את סיפורם של הורים שעלו מבריה"מ, המתייסרים בגעגועים לבניהם ובנותיהם, מסורבי עלייה, שנותרו ברוסיה. היו ביניהם קשישים בני 80-70, החוששים פן לא יזכו כבר להיפגש עם ילדיהם.

נשאלת השאלה, מדוע צריכים לעלות יהודים בודדים כאלה ללא בניהם בגיל מבוגר, שעל אף כל מה שמדינת ישראל עושה בשבילם לא תוכל לתת להם את החסר להם — הילדים והנכדים. הרוסים מעוניינים שהיהודים המבוגרים יעלו — בכך הם חוסכים מהם את זכויותיהם כגמלאים, לא כפי שנוהגת ארה"ב, שכל גימלאי מבין אזרחיה מקבל את הגימלה שלו בכל אשר יפנה בעולם. את הצעירים הם מחזיקים כי המדינה מפיקה מהם תועלת.

יש הסבורים כי אם הזקנים יחיו בארץ, הדבר יחזק את הדרישה לאיחוד משפחות והשלטונות הסובייטיים אולי יתחשבו בנימוק הומניטארי זה ויאפשרו את עלייתם של שאר קרוביהם. דומני שהמציאות טרם הצדיקה טענה זו.

הטקטיקה הרוסית, כמו במשחק שחמט — קשה לדעת את מהלכיה, עובדה היא שלעיתים יוצאים מאה יהודים מרוסיה, כולם אלמנטים ללא כל קשר לאיחוד משפחות; עם כל יציאה של מסורב עלייה הרעש הוא גדול, אבל על מאה יהודים שיצאו ואשר רובם נשארים במערב, לא נכתב הרבה.

חיים חצורי, אילת השחר

רוח מדברית
מאת שלי יחימוביץ'

אלמנתו של נחום גוטמן ובנו. הגוטמנים נתנו – הגוטמנים לקחו (צילום: אנדרה ברוטמן)

ציורים ופוליטיקה

ברוב פאר וברוב הענקת קרדיטים, ביקר, לפני שישה חודשים, ראש הממשלה לשעבר, שמעון פרס, בבית נחום גוטמן ההולך ומוקם בבאר־שבע. גם רעייתו של גוטמן המנוח, דורה, היתה שם. גם הבן, חמי. וגם, כמובן, כל שועי העיר באר־שבע ונבחריה.

האיש של משפחת גוטמן בבאר־שבע, זכריה לירז, מונה על־ידי המשפחה ללוות את הקמת הפרויקט. בבניין יתומה הלך ונבנה בצמוד לבניין מועצת פועלי באר־שבע. משפחת גוטמן הבטיחה להעביר את אוסף גוטמן, ששוויו מגיע ל־800 אלף דולר — לידי בית גוטמן החדש.

לירז, אמון על פרויקטים גרנדיוזיים (מצליחים) גייס, כדי לשמש בהנהלת המוזיאון, כמה פיגורות: איילה זקס, טדי קולק, חבר־הכנסת. אפילו את צ'יץ', שבתחילה זעם על כך שתמונותיו של צייר תל־אביבי יוצגו באורח קבע בבאר־שבע, הצליח לירז לניים.

בינתיים, קרו דברים, נבקעו סדרים וסוכסכו סיכסוכים. התוצאה: משפחת גוטמן הודיעה, בשבוע שעבר, כי לא תיתן את אוסף הציורים לבית נחום גוטמן בעיר הדרומית. בשורש ההחלטה העצובה הזו, עומד סכסוך בין מזכיר מועצת פועלי באר־שבע בנ"ץ כרמל, לבין לירז. לירז, איש שעובר בגדול, הפך לעובד של מועצת הפועלים. הוא התבקש, למשל, להחתים כרטיס־עבודה. ההנהלה בוששה לקום. חיבוק הדוב של מועצת הפועלים הלך והתעצם. הבן, פרופ' חמי גוטמן, אומר שמועצת הפועלים הונתה אותו. בפיחות זוחל, הפך שם הבניין מ"בית גוטמן" לבית מועצת הפועלים, שמוזיאון נחום גוטמן הוא רק חלק ממנו.

משפחת גוטמן, שרצתה את לירז, גילתה שמועצת הפועלים משנה את הרכב צוות ההיגוי ומפחיתה את מקומו של לירז בהקמת המוזיאון. גוטמן הבן אומר, שמועצת הפועלים תפסה טרמפ (ויוקרה) על הסיפור. משפחת גוטמן רצתה הנהלה בלתי־תלויה, כלשון הבן, שלא תהיה מורכבת מ"פוליטיקאים קטנים". גוטמן נפגש עם בנ"ץ והתלונן. בנ"ץ הבטיח שקט תעשייתי עד שיחזור חמי גוטמן מחו"ל. כשחזר מחו"ל, גילה שבנ"ץ פיטר את לירז. היום, יום ב', יורדת משפחת גוטמן לבאר־שבע, כדי להיפגש עם עיתונאי הדרום ולהסביר את פשר לקיחת המתנה שכבר כמעט ניתנה. בנ"ץ — בחו"ל. יהיו אשר יהיו הסיבות למשבר, אלה שטרם פורטו כאן קיבלנו שעור מאלף ב — איך להצליח להרוס פרויקטים מוצלחים (כשאלה כבר מגיעים, באורח נדיר) בלי להתאמץ.

עד כלות הנייר

[illegible]

קולות מהפריפריה

רשות השידור תפעיל משך יומיים תחנת רדיו מקומית בדימונה, במסגרת משדרי "קול־ישראל" שיצטו לשקף את הווי החיים האותנטי בעיירות הפיתוח בישראל.

התחנה תופעל ב־15 וב־16 בחודש הבא.

המשדרים יהיו במתכונת של מגזין כללי, שיכסה מגוון רחב של תחומי החיים בדימונה. לתושבי מרכז הארץ, שרובם היו גם היו בערי אירופה, אבל רק מתי־מעט מהם ביקרו אי־פעם בדימונה — מומלץ להאזין קצת לקולות הפריפריה.

מכנה־משותף

(המשך מעמוד 6)

מצרים מעוניינת במטריה ולא בוועידה לכל דבר משום שהיא מעוניינת בתהליך מדיני שירמה ככל האפשר לתהליך קמפ־דיוויד; שעיקרו משא־ומתן ישיר עם ישראל. יש להזכיר, כי גם תהליך קמפ־דייוויד התחיל במינה־האוס במה שהוגדר אז — ועידה מכינה לוועידת ז'נבה. ואכן, ברירתי תוכניות הפיתוח ברבת־עמון הדגישה ירדן, כי אין איתן על חשבון התהליך המדיני הכולל, וערב הוועידה הרשמית, ביקור ראשון מסוגו — מאז הקרע עם אש"ף — של עוזרו המדיני של יאסר ערפאת, האני אל־חסן, מן החוגים המתונים בחודש האלו. הירדני פלשתינאי.

כאשר השמיע חוסיין את עמדתו לגבי הנוסחאות השונות של הוועידה הבינלאומית — עדיין תמך בנוסחת הוועידה הגדולה, אבל פתח אופציה לקבלת נוסחת הוועידה המלווה. אין ספק, כי השינויים האפשריים בעמדת הליכוד בישראל, ראשית השינוי בעמדת ברית־המועצות, עמדת אירופה וארצות־הברית, וכמובן עמדת מצרים גרמו למחשבה שנייה בירדן.

לא נסתר מעיני המלך, כי למרבה האירוניה דווקא ארצו נמצאת מחוץ למכנה המשותף, שעשוי לחבר גורמים בינלאומיים רחבים העשויים לחבר את הלימור עם... אש"ף

ספרים

דגש חזק על מיסוי הקיבוץ

הספר "דיני מס הכנסה", מאת אמנון רפאל ויורד אפרתי, בהוצאת שוקן, הוא הכרך השני של העבודה המקיפה בדיני מס הכנסה. הכרך הראשון ראה אור זה מכבר והופיע לאחרונה במהדורה שנייה, מעודכנת ומורחבת. כרך ב' העוסק בשאלות המתעוררות בתחום מיסויים של היחיד, החברה ובעלי מניותיה, השותפות והאגודה השיתופית, וכן מיסויים של גופים מיוחדים — קופות גמל, קרנות להשקעות משותפות בנאמנות, מלכ"ר ועוד.

בין היתר עוסק הספר: בחישוב הכנסות בני הזוג — החישוב הנפרד והמאוחד; ניכויים ונקודות קיצבה; שיעורי המס השונים; הכללים החלים בעת הקמת חברה, בפירוק חברה ובמיזוג חברות; מיסוי רווחי החברה ובעלי מניותיה; מיסוי חברות ביטוח; מיסוי שותפויות — לרבות שינויים בשותפות, פירוק ומיזוג שותפויות; מיסוי אגודות שיתופיות, עם דגש על מיסוי הקיבוץ; הכללים החלים עם פטירת הנישום, ונושאים רבים אחרים.

ניהול עסקי יבוא ויצוא

אשראים דוקומנטריים, מאת דוד מ. ששון ואורלי שנקר, דן בנושאי האשראי הדוקומנטרי והערבות הבנקאית האוטונומית, הן מן ההיבט המשפטי והמסחרי והן מן ההיבט המעשי והעיוני. הספר מיועד ליבואנים וליצואנים, לבנקאים ולמשפטנים ולכל העוסקים במסחר, בכלכלה ובניהול עסקים.

היבואן והיצואן ימצאו בספר את השיקולים המנחים בבחירת אמצעי תשלום אלה — מתי ובאילו תנאים כדאי להשתמש בהם, אל מי לפנות וכיצד לנהוג כדי להפעילם, מהם סוגי האשראי הדוקומנטרי וכיצד להתאימם לצרכים השונים. בנספחים לספר אף מוצגים המסמכים העיקריים הנחוצים במהלך העיסקה, במגמה להנחות את המשתמש ולהקל עליו.

הבנקאי ימצא פירוט של הכללים השונים החלים על ההתקשרות עם לקוחות, עם מוטבי העיסקה ועם בנקים אחרים.

השקעות בפטרוכימיה

לגדול או — להתנוון

את מבצע הפיתוח האחרון השלימו במפעלים הפטרוכימיים ב־1980, בתום הקמת מתקן הפוליאתילן, חומר גלם לתעשיית הפלסטיק. המתקן העלה את התפוקה מ־36,000 ל־96,000 טונות בשנה. מאז לא השקיעו הרבה, ובמפעל אומרים שהברירה היא בין לגדול או — להתנוון. בתעשייה דינאמית ומתחדשת כמו הפטרוכימיה אי־אפשר לדרוך במקום, ומי שלא צועד קדימה — הולך אחורה.

צריך להגיע לייצור של 200 אלף טון אתילן, ולהתחיל לייצר פוליסטירן, עוד חומר גלם חשוב לתעשיית הפלסטיק. לדעת אנשי החברה, כדאי להשקיע בענף זה הוא מתפתח בכל העולם, והתחזיות לעתיד טובות. "עברנו את כל השנים הקשות", אומרים במפעל, "החזקנו מעמד אפילו במשברי הדלק של 1973 ו־1979. חבל יהיה להחמיץ את תקופת הגאות המצפה לענף הפטרוכימיה בשנים הבאות. היום הדלק זול, הרווח העיקרי הוא של המשתמשים בדלק, ולא של מפיקות הנפט, ואנחנו — צרכנים גדולים".

למפעלים הפטרוכימיים יש תכנית פיתוח, הבנויה על השקעות בהרחבת הייצור ועל רשרמה ארגונית־כלכלית, שעיקרה שיתוף פעולה עם בתי הזיקוק, ספקי חומר הגלם, בחברה חדשה, "כרמל אולפין תעשיות", שתייצר פוליאתילן ומוצרים אחרים.

היריבות העיקשת, זה שנים ארוכות, בין המפעלים הפטרוכימיים ובתי הזיקוק גרמה הפסדים עצומים, שיתוף פעולה עשוי ליצור תשתית בריאה לעתיד. מקווים שגם הרפורמה בשוק הדלק תוזיל את חומרי הזינה למפעלים הפטרוכימיים ותשפר את הרווחיות.

המפעל עלה לכותרות כשדרש תנאים של "איזור פיתוח א'", כלומר מענק ממשלתי בשיעור 40% להשקעות החדשות בסך כ־105 מיליון דולר שהוא רוצה לבצע, את יתרת הכסף, 65־60 מיליון דולר, מוכנים להשקיע הבעלים העיקריים של החברה — קבוצת משקיעים זרים מדרום־אמריקה, שנציגה בארץ הוא יו"ר הדירקטוריון, יואל אוסטרוביץ'. קבוצה זו מחזיקה בשני שלישים ממניות החברה, כשהשליש הנותר נסחר בבורסה.

לזכות המשקיעים הזרים ניתן לזקוף את העובדה שעד כה לא הוציאו דיווידנדים מהכנסות המפעלים לחו"ל, אלא השקיעו אותם במפעל. גם הפעם מדובר בהשקעה של ממש, בעשרות מיליוני דולרים אמיתיים שהם יביאו מחו"ל, ולא בתרגיל־דמה כמו זה שבו "משקיעים גרמניים" השקיעו כספי הלוואה מ"צים", שקיבלו באמצעות צור ב"חברה לישראל" שרכשה את "צים"...

היום מודים אנשי המפעל, כי הניסוח "תנאי איזור פיתוח א'" לא היה מוצלח ועורר התנגדות עזה — רבים לא הבינו מדוע יש לתת העדפות כאלה למפעל במפרץ חיפה.

עם זאת טוענים בחברה, שהדרישה לסיוע ממלכתי מוצדקת, ושצריך היה להציג אותה בשם אחר — תנאים שווים לאלה שמקבלים המתחרים בחו"ל. "שיהיה ברור", אומרים במפעלים הפטרוכימיים, "שבכל העולם התעשייה הפטרוכימית, כתעשיית תשתית עתירת־הון, מקבלת סיוע ממלכתי. שיתנו לנו מה שמקבלים המתחרים בגינואה, רוטרדאם או טידסייד באנגליה".

זהו המסר העיקרי של המפעלים הפטרוכימיים: מוכנים להתחרות בתנאי השוק העולמי, תחרות על טיב ומחיר, ללא הגנות והעדפות. מוכנים לייצר על בסיס המחירים האירופיים — 800 ו־900 דולר לטון פוליאתילן, על־פי הסוגים השונים.

לדבריהם, כבר היום ההגנה על הייצור הפטרוכימי המקומי היא מינימאלית — המכס על היבוא הוא 10 אחוזים, במקום 30 אחוז לפני שנים לא רבות. ב־1.1.87 המכס יופחת שוב, מ־10 ל־5 אחוזים. וראשי המפעל אינם מתנגדים: הם אומרים כי תמיד פעלו בשוק החופשי, וכי מעולם לא היה להם צרכן ממלכתי מתוקצב שיהיה חייב לקנות את מוצריהם: מי שרצה היה יכול לייבא. הצרכנים הגדולים הם יצרני הפלסטיק בארץ, ביניהם מפעלים מתוחכמים שהצליחו לייצא את תוצרתם המעולה לאירופה ולארה"ב.

רבים מהצרכנים מאוגדים ברשתות רכישה ושיווק, כמו מפעלי התעשייה בקיבוצים, הקשורים ל"תכן" ו"תואס" ויש להם ניסיון ביבוא חומרי גלם פטרוכימיים שאינם מיוצרים בארץ. המפעלים הפטרוכימיים גאים על שגם צרכנים מתוחכמים כאלה רוכשים את תוצרתם, ורק בשל הטיב והמחיר. הם מצביעים על כך שתעשיית הפלסטיק היתה בשנה האחרונה הענף בעל התרומה הגדולה ביותר להרחבת היצוא, ומאמינים שהסיוע שנתנו לענף זה במשך שנים ארוכות, בתוצרת מעולה, בייעוץ ובהדרכה, תרמו לשגשוג.

ההכרעה בדבר תכנית ההשקעות במפעלים הפטרוכימיים תיפול בקרוב בוועדת השרים לעניין זה. ראשי התומכים בתכנית הם משה שחל, איש חיפה ושר האנרגיה, וכן שר התעשייה והמסחר אריאל שרון. בראש המתנגדים עוד שר האוצר משה נסים, הטוען כי מדובר בסיוע ממלכתי נדיב מדי למפעל עתיר־הון, שבו ההשקעה ביצירת מקום עבודה נוסף מגיעה למאות אלפי דולרים. לדעתו, אפשר לייבא את המוצרים שרוצים לייצר במפעל, והרווחיות לטווח ארוך איננה מובטחת.

להחלטה שתתקבל תהיה השפעה רבה על עתיד הפטרוכימיה בארץ, ומדובר לא רק במפעלים הפטרוכימיים אלא גם בהמשך התפתחותם של בתי הזיקוק, מפעלים פטרוכימיים אחרים ומכלול תעשיות הפלסטיקה.

עודד ליפשיץ

(רשימה ראשונה)

הלוואה עד 30 אלף ש"ח לחוסכים בבנק הפועלים

בנק הפועלים מאפשר לחוסכים לקבל, בתום תקופת החיסכון, הלוואה עד גובה סכום החיסכון המשוערך שלהם. הבנק העלה מאתמול את שיעורי הריבית בכל מסלולי החיסכון בתכנית "מטמון תשואה".

במסגרת ההסדרים החדשים יוכלו החוסכים לקבל הלוואה בריבית מועדפת לתקופה של עד שלוש שנים החל מ־1,000 ש"ח ועד סכום מירבי של 30 אלף ש"ח, צמודים למדד נובמבר 86. ניתן יהיה לקבל הלוואה בתום שלוש שנות חיסכון, אך מי שירצה לקבל הלוואה בתום שנתיים יהיה זכאי לקבל 75 אחוז מסכום החיסכון המשוערך.

כאמור, אתמול גם הודיע הבנק על עדכון שיעורי הריבית. במסלול החיסכון ל־27 חודש תעלה הריבית מ־4.75 ל־5 אחוזים. במסלול ל־43 חודש תהיה הריבית 5.25 אחוזים ובמסלול ל־69 חודש תהיה הריבית השנתית 5.87 אחוזים.

בתוכנית "מטמון דולר־מדד", המבטיחה ברירה בין הצמדה לדולר לבין הצמדה למדד, ייהנו החוסכים מתוספת ריבית בשני החודשים הראשונים לחיסכון. הריבית הדולרית בתקופה זו תהיה 8.10 אחוזים לשנה, לעומת 3.75 אחוזים לשנה לפי התנאים הרגילים של התוכנית. במסלול הצמוד למדד ייהנה החוסך ממענק בגובה מדד אחד.

● 600 אלף דולר הושקעו באחרונה בפיתוח בתי גידול לפטריות מאכל בחמישה קיבוצים בגליל העליון — יראון, כפר בלום, סאסא, אלירום ומנרה. בפיתוח הפטריות החדשות, הנעשה בתמיכת ירע הגליל העליון, מיגל, הושקעו 380 אלף דולר ועובדים בפרוייקט 8 חוקרים. חלק גדול מהמימון לפרוייקט בא מהמדען הראשי של משרד התעשייה והמסחר.

להפריד המפעלים ממשרד הביטחון

[illegible]

הציפיות שוב עשויות לממש את עצמן

"אקונומיסט" הבריטי ניסה לסקור בגליונו האחרון את הלקחים מהפסקת ארבע היפר־אינפלציות, בארגנטינה, בברזיל, בבוליביה ובישראל. המשותף לכולן, לדעת כתב העת, הוא כי ארבעתן הופסקו ללא אבטלה ופגיעה משמעותית בייצור ובתחום הריאלי.

בארגנטינה קוצצה האינפלציה משיעור שנתי של 2,500 אחוז ל־100 אחוז, אך בה בעת גדלה התפוקה התעשייתית במונחים ריאליים ב־20 אחוזים. בברזיל הורדו שיעורי האינפלציה מ־400 אחוז ל־20 אחוזים, אך הייצור התעשייתי צומח בקצב של 10 אחוזים לשנה. בבוליביה ירדו מ־20,000 אחוז ל־50 אחוזי אינפלציה, בלי להגדיל בהרבה את שיעור האבטלה.

גם בישראל ירדה האינפלציה מ־2,000 אחוז בשיא לכ־20 אחוז, לדברי השבועון, בעוד שיעור האבטלה גדל בפחות מאחוז אחד.

נחת רוח לבעלי תאוריית האינרציה

תהליכים אלה משמשים הוכחה, כי האינפלציות לא היו פונקציונליות ובלימתן גרמה נחת־רוח, כפי שכותב השבועון, לחסידי תאוריית "האינרציה האינפלציונית", או בשמה הישראלי — אינפלציה של בועות — או אינפלציות הניזונות מתוך ציפיות הציבור ומתגלגלות באמצעות מערכות הצמדה רשמיות או אפילו הצמדות בלתי מוצהרות.

במדינות אלה התפתחו ציפיות לגבי האינפלציה העתידית ולפיכך המעסיקים היו מוכנים להעלות משכורות, משום שציפו כי יוכלו להעלות במקביל גם את מחירי מוצריהם. ציפיות אלה השתנו אולי בשנת 1985, מה שאיפשר להוריד את שיעורי האינפלציה.

"אקונומיסט" סבור, כי הקיצוץ בגרעון התקציבי מ־15 אחוז של התוצר והקפאת המחירים, השכר ושער הדולר, היו הגורמים ששכנעו את הציבור לשנות את ציפיותיו.

באחרונה שוב נוצרו ציפיות מצד חברות ומפעלים במשק, המנסים להעביר את הקשיים והמתחים שנתגלו על תהליכי אינפלציה עתידיים. הם מנסים לשכנע את הממשלה בצורך הפיחות, בלי יכולת להבטיח פיחות אפקטיבי או פיחות ריאלי. בשנה האחרונה נהנה היצוא לאירופה מירידת ערך הדולר, שפיחתה גם את ערך השקל שהיה צמוד אליו ואיפשר לקיים את רווחיות היצוא לאירופה, אך היצוא לארה"ב לא נהנה מפיחות זה ועליית מחירי היבוא לארה"ב מפגרת אחר התייקרות התשומות המקומיות.

בשנת 1984/85 (אפריל־מארס) היה פיחות ריאלי של 11 אחוז בשער הדולר ביחס למדד. בשנת 1985/86 היה תיסוף של 15.3 אחוזים, שהביא את השער ל־94 נקודות ביחס לראשית 1984.

במחצית הראשונה של 1986/87 שוב נוצר פער בין ההתייקרויות המקומיות של מדד המחירים לצרכן לבין שער הדולר בשיעור של 8.7 אחוזים, שהגדילו את הפער עד כדי 14.2 אחוזים. בחודשים אוקטובר־נובמבר שוב היו התייקרויות של כ־4 אחוזים, ללא שינוי בשער הדולר, שהעמידו את שער הדולר מנוכה מדד על 82 נקודות.

רק היצוא הדולרי זקוק לפיצוי

ההנחה היא, שיש לפצות רק את היצוא לארה"ב ואת היצוא הדולרי לשאר העולם, בעוד היצוא לאירופה וליפאן קיבל את מלוא הפיצוי, ואף מעבר לכך, באמצעות עליית שערי המטבע במונחים שקליים. על־פי הנתונים, כשליש מהיצוא הישראלי מכוון לארה"ב, שליש לשוק המשותף וכשליש לשאר העולם. ניתן להניח ביחס ליצוא המכוון למדינות אלה, שכמחציתו התנהלה לפי הדולר וכמחציתו לפי המטבעות האירופיים. הנחה זו חשובה על מנת לקבוע את שווי הפיצוי המיוחד בו זכו התעשיינים באמצעות כלים להורדת עלות העבודה.

אם מקבלים ש"הסל" מבטא טוב יותר את היצוא הישראלי (60 אחוז דולר ו־40 אחוז שער המטבעות), מתקבלת התמונה הבאה: ב־1984/85 פיגר הסל אחר המדד ב־1.6 אחוזים, ב־1985/86 נותן הסל תוספת של 1.1 אחוזים בעוד שבמחצית הראשונה של 1986/87 עד ספטמבר שנה זו — היה פיגור נוסף בפיחות של 4.5 אחוזים. בסך "הכל במשך שנתיים וחצי הצטבר פיגור של 5 אחוזים בלבד בסל מנוכה מדד, כלומר הסל עמד ביחס של 0.95 למדד המחירים המקומיים. יש להניח כי בחודשים אוקטובר־נובמבר תחול שחיקה נוספת ב"סל מנוכה מדד" בשיעור של 3 אחוזים, כלומר לקראת סוף השנה יחסרו כ־8 אחוזים בכלל היצוא הישראלי בהשוואה למחירים בשוק המקומי. בגין פיגור זה קיבלה התעשייה הישראלית פיצוי מיוחד בשיעור של 5 אחוזים על כלל השכר באמצעות הביטוח הלאומי. אם מחשבים זאת רק ביחס ליצוא הדולרי, ערכו של הפיצוי הזה הוא לפחות פי 1.5, שכן היצוא לשוק האירופי אינו זקוק לתמיכה ובייצור לשוק המקומי התעשייה פוצתה ע"י המחירים המקומיים, המשתקפים במדד.

הפיצוי הנוסף שניתן ליצוא הוא בשינוי תנאי הסחר. אומנם מחירי היצוא הישראלי לא עלו במונחים דולריים, אך מחירי היבוא קטנו ב־3 אחוזים (דלק וחומרי גלם אחרים). כלומר, חל שיפור של כ־2.5 אחוזים בתנאי הסחר. שיפור זה חל על מלוא מרכיב היבוא, המהווה קרוב למחצית היצוא.

יחד עם מתן פיצוי נוסף ע"י הקטנת עלות הביטוח הלאומי, ותקווה לשיפור נוסף בתנאי הסחר, יוכל היצוא להחזיק מעמד גם אחרי ינואר. אולם כל זה אמור לגבי היצוא הממוצע, או לגבי פירמות שיצואן מחולק ליעדים בהתאם לסל המטבעות.

מפעלים הנמצאים בבלעדית בשוק האמריקני, או בשוק הדולרי, סובלים כבר מירידת הרווחיות. אם מניחים כי רווחיות היצוא עמדה על כ־15 אחוזים, הם עברו את סף ההפסד. לכן יצוא זה נמצא במצב גבולי, העשוי להשפיע על התעסוקה.

מאחר שהבעייה היא באותם מפעלים בלבד הנמצאים רחוק מהממוצע, יש למצוא להם פתרונות ייחודיים, על מנת לעבור את תקופת הביניים בה רמת המחירים בארה"ב תעלה ותתחיל לשקף את המצב החדש שנוצר בעקבות היחלשות הדולר. אין כל ספק שבעקבות היחלשות הדולר צפויה אינפלציה מסויימת בארה"ב, המתרחשת שם תמיד בפיגור מסויים.

צבי טיאור

טור החדשות

"דובק" ממשיכה להתעלם מהוראות המכס

"דובק" שוב איננה ממלאת אחר הוראות הנהלת המכס. שלטונות המכס אישרו אתמול, כי בנמל אשדוד מעוכב מטען טבק נוסף המיועד למפעלי "דובק", לאחר שמטען זה הגיע בלי פירוט של מחירי הטבק השונים, כפי שסוכם באחרונה בין החברה לשלטונות המכס.

בשבוע שעבר הגיע לנמל אשדוד מטען טבק ללא פירוט מרכיבי המחיר. ולאחר התייעצות בין מנהל המכס במקום ומנהל אגף המכס, מרדכי ברקת, שהורה על עיכוב המשלוח, עד שיימסרו כל נתוני המחירים.

כזכור, לפני שבועות אחדים הופסק ייצור הסיגריות ב"דובק", לאחר שהמכס עיכב משלוח טבק מאותה סיבה, ולאחר דיונים ממושכים הוסכם כי "דובק" תגיש פירוט מלא של מרכיבי המחיר (של טבק עלים וטבק בגבעולים). בתחילת השבוע שעבר העבירו אנשי "דובק" פרטים על מרכיבי המחירים של המשלוח האחרון, ונתונים אלה עדיין נבדקים במשרדי המכס.

לדברי מנהלי "דובק", מטען הטבק ששוחרר ממחסני המכס לפני כשבועיים מבטיח ייצור סיגריות למשך חודש ימים, כך שבשלב זה לא צפויה בעיה בייצור הסיגריות.

אודי נחשון

יו"ר מכון היצוא:

עיסקה בטחונית מעוותת את נתוני היצוא

עיסקת יצוא גדולה, של מוצרים בטחוניים, מעוותת את נתוני היצוא התעשייתי של כלל המשק. אם מנטרלים את נתוני העיסקה הזאת מנתוני היצוא הישראלי, הרי היצוא התעשייתי ירד בעשרת החודשים הראשונים של 1986, ולא גדל, כפי שמראים הנתונים הרשמיים — פרטים אלה הבהיר יו"ר מכון היצוא, יעקב אבן עזרא.

לדבריו, אותה עיסקה גדולה הסתיימה באחרונה, ועתה גם הנתונים הרשמיים הכוללים יצביעו על מצבו העגום של היצוא הישראלי השנה.

על־פי הנתונים הרשמיים, עלה היצוא בעשרת החודשים הראשונים של 1986 ב־8.1 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. אם מנטרלים מהנתונים האלה את סך היצוא של העיסקה הבטחונית הגדולה, הסתכם הגידול ביצוא בתקופה זו ב־3.5 אחוזים. מאחר שחלק נכבד מהיצוא מופנה לשוקי אירופה, שערך מטבעותיהם עלה, חלה לדברי אבן עזרא ירידה של כ־5 אחוזים ביצוא הישראלי השנה.

א.ג.

העמלות מתייקרות: 27 אג' לפעולה בחשבון חובה

היום משלימים בבנקים את עדכוני העמלות על השירותים הבנקאיים, ובימים הקרובים ייכנסו התעריפים החדשים לתוקף בכל הבנקים.

בנק ישראל התיר לבנקים להעלות את העמלות הנקובות בשקלים ב־8 אחוזים בממוצע, אולם לא כולם מנצלים את האפשרות לייקר עמלות שונות ביותר מ־8 אחוזים. בנק הפועלים והבנק הבינלאומי הראשון הודיעו כי ייקרו את כל העמלות ב־8 אחוזים. בנק דיסקונט ובנק לאומי הודיעו כי הייקור לא יהיה אחיד, אך יישמר הממוצע של 8 אחוזים, כפי שהתיר בנק ישראל.

דוגמאות לתעריפים חדשים בבנק הפועלים: פעולה בחשבון (ביתרת זכות) — 0.11 ש"ח, במקום 0.10 ש"ח. ביתרת חובה 0.27 ש"ח, במקום 0.25 ש"ח. מחיר פנקס המחאות יהיה 1.46 ש"ח, במקום 1.35 ש"ח.

הנפקת אג"ח: 12 מיליון ש"ח לחקלאות ולתעשייה

חברת "הפועלים הנפקות", מקבוצת בנק הפועלים, יוצאת בהנפקת אגרות־חוב בערך נקוב של 12 מיליון ש"ח. האגרות תהיינה צמודות למדד ותישאנה ריבית של 8 אחוזים לשנה.

אגרות החוב יוצעו לציבור במחיר מינימום של 100 אחוז בדרך של מיכרז שיתפרסם ביום ראשון הבא. אגרות שלא יימכרו במכרז, אם יהיו כאלה, יוצעו החל מ־7 בדצמבר במחיר ערכן הנקוב, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה על הקרן והריבית.

הכספים שיגוייסו בהנפקה זו מיועדים למתן הלוואות לחקלאות באמצעות בנק החקלאות, למפעל "אלרוב ישראל", ול"מחלבות נהריה" (שטראוס). זוהי ההנפקה השלישית של אגרות חוב על־ידי "הפועלים הנפקות" בחודשים האחרונים. בשתי ההנפקות הקודמות גוייס סכום של 28.5 מיליון ש"ח.

א.ג.

יתרות מט"ח גבוהות מדי

היתרות, לאחר קבלת המענק האמריקני האחרון הסתכמו בכ־4.4 מיליארד דולר — יתרות המט"ח הגבוהות ביותר שהיו לישראל. יתרות אלה מספיקות ליותר מארבעה חודשי יבוא, הנחשבים לרמה גבוהה בקנה־מידה בינלאומי. גם בקנה־מידה בינלאומי רמה זו נחשבת לגבוהה — נאמר בעיתון חדש, "עסקים בינלאומיים".

לדברי העיתון, רמת היתרות הנוכחית התאפשרה עם קבלת המענק האמריקני בסך 1.2 מיליארד דולר, שהתוספה לרמת היתרות הקודמת שהיתה 3.2 מיליארד דולר.

מנתוני בנק ישראל עולה, כי במארס 1985 הגיעו יתרות המט"ח של ישראל לפחות מ־2 מיליארדי דולר — רמה שכיסתה רק שני חודשי יבוא, ותוך 20 חודש הוכפלו היתרות ורמת הכיסוי.

ב־15 השנים האחרונות עמדה גרמניה המערבית בראש טבלת מדינות בעלות יתרות המט"ח הגבוהות ביותר. כ־4.3 מיליארד דולר, שהספיקו ל־2.6 חודשי יבוא. טאייוואן — 4 מיליארדי דולרים שהספיקו ליבוא של 18 חודש ואילו היתרות של ארה"ב הספיקו ליבוא של שבועיים בלבד.

העיתון החדש "עסקים בינלאומיים" יוצא לאור על־ידי דני גוב ומאיר תרמור (מידע עסקי בינלאומי) וישראל פלד (אנשים ומחשבים). זהו דו־שבועון יחיד בישראל העוסק אך ורק בעסקים בינלאומיים: חדשות, סקירות והזדמנויות עסקיות.

● חברת "זיעוריץ' "מיטב" מוציאה בימים אלה סדרת מדריכים על שוק ההון הישראלי. המדריכים מבוססים על מאגר נתונים ממוחשב וספריית הנתונים שברשות "מיטב". המדריך הראשון שיצא לאור השבוע כולל את כל מניות התעשייה הנסחרות בבורסה התל־אביבית. המדריך השני יכלול את מניות הנדל"ן, חקלאות, מסחר ושירותים וביטוח. והמדריך השלישי את חברות ההשקעה, הנפט, המימון, הבנקים והבנקים למשכנתאות. בקרוב יוסק גם מדריך על קרנות נאמנות.

● השר לסחר חוץ של צרפת, מישל נואר, יגיע, בסוף השבוע לישראל כאורח שר התעשייה והמסחר, לביקור בן־יומיים, בלווית משלחת של תעשיינים. השר הצרפתי ידון עם אנשי משרד התעשייה והמסחר בהגברת הסחר ההדדי בין שתי המדינות. אשתקד הסתכם היצוא הישראלי לצרפת (ללא יהלומים) ב־254 מיליון דולר, בעוד היבוא מצרפת זו עמד על 506 מיליון דולר.

גלגלי הבורסה

נמשכים עודפי הביקוש למניות

שבוע המסחר בבורסה נפתח אתמול בעודפי ביקוש מרשימים למניות חופשיות ובעודפי היצע בשוק איגרות החוב. ערך השוק של המניות החופשיות עלה אתמול ב־1.04%, בעוד ערך השוק של מניות ההסדר עלה ב־0.05% בלבד. העלייה הגדולה ביותר — כ־8.7% — נרשמה במדד המניות והאופציות של חיפושי נפט. מבין כל ענפי המניות החופשיות ירדו אתמול רק מניות נדל"ן — ב־0.14% בממוצע.

בשוק איגרות החוב ירד ערך השוק של הצמודות למדד ב־0.02% וערך השוק של הצמודות למט"ח ירד ב־0.07%. הירידות בשוק האג"ח מוסברות בהתחרות ההנפקות הנוספות של בנק ישראל, המציע בשבועות האחרונים לציבור שתי הנפקות ביום ב' ושתי הנפקות ביום ה', בעשרות מיליוני ש"ח.

הציבור השקיע אתמול כ־4.5 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות במניות.

בנק ישראל ינפיק מחר שלוש סדרות נוספות של מילווה קצר מועד בערך נקוב כולל של 100 מיליון ש"ח. כן ינפיק השבוע סדרות נוספות של איגרות־חוב צמודות למדד "גליל". בנובמבר אף הרבה יותר מאשר באוקטובר — למעלה מ־200 מיליון דולר, לעומת כ־156 מיליון דולר בספטמבר.

הדולר השחור נע בין 1.47 ל־1.49 ש"ח.

בשוק המניות עלו אתמול 201 שערים, לעומת 104 שירדו ו־78 שנשארו בלי שינוי. מהם עלו 52 ב־5% ויותר ו־20 ירדו ב־5% ויותר. נרשמו 8 "קונים בלבד" ו־5 "מוכרים בלבד". ב־37 ני"ע הוחלט הפסקת המסחר.

המחזור בשוק המניות עלה אתמול ל־16.8 מיליון ש"ח, מזה 2 מיליוני ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר היתה מגמת־שערים מעורבת. עלו (ב־%): אגוד רג' — 0.2; דיסקונט א' — 0.5; מזרחי מ' — 1.2; מימון סחר 5 — 2.6. לעומתן ירדו אי די בי ב' — 0.3; אי די בי א' — 0.3; פועלים מב' — 1.9; כללי — 0.7; מימון סחר 1 — 0.4. למניות פועלים ש' ובלל"ל היו עודפי היצע, שנקלטו ללא שינוי בשעריהן. למניות פועלים מ' היה עודף ביקוש, שסופק ללא שינוי בשער. התשואות השנתיות של מניות ההסדר נעו בין 16.35% (דיסקונט א') ל־17.05% (הפועלים מ'). הפועלים ש' — 16.82%, בלל"ל — 16.76%, המזרחי — 16.43%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות שערים: אוה"ה — 4.2; הספנות — 0.5 — 1.9; כללי מ"ר 1 — 5.3; הבינלאומי — 11.6; ס' ב' — 2.7.

במניות החופשיות בלטו העליות ב־10%: כרמל, טמפו 5, עסיס, ברוך 1, אורדן 1 ר"5, אלקו 0.25, ציקלון 1 ר"5, תאת 5 (תאת אופ' עלתה ב־12.1%), מ.ג.ן. לעומתן בלטו הירידות ב־10%: ניקוב 5, אלרוב 1.

בשוק איגרות החוב היו ירידות עד 1%, הן בצמודות למדד והן בצמודות לדולר. המחזור בשוק האג"ח הסתכם ב־6.3 מיליון ש"ח. על אף ירידות השערים עולה ערך השוק של איגרות החוב עקב היתוספות אג"ח מהנפקות חדשות.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.53% ל־1.64% והתשואות השנתיות בין 20.10% ל־21.50%, תוך מחזור של 1.1 מיליון ש"ח. לסדרה אחת, ל־72 יום, לא הוגשו פקודות.

"ב.ל.ת. מימון והנפקות (1981)" פרסמה תשקיף להנפקת איגרות חוב נושאות ריבית בשיעור של 8.25% לשנה, צמודות קרן וריבית למדד, בערך נקוב כולל של 18 מיליון ש"ח. לציבור הן מוצעות במיכרז, במחיר מינימאלי השווה לערך הנקוב (100%). תמורת ההנפקה תופקד בבנק לפיתוח התעשייה בישראל לשם מתן הלוואות באחריותו.

"פריקלאס ים המלח" הודיעה על מינויו של עופר ארדמן (סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר) כדירקטור בחברה, ועל חידוש מינויים של ברוך שפיטלניק ואורי אייזנר כדירקטורים בחברה.

"נפטא חברה ישראלית לנפט" הכחישה את הידיעה בעיתונות בדבר חלוקת 100,000% מניות הטבה.

"עסיס תזוקות" הוסיפה להודעתה בדבר חלוקת 9,900% מניות הטבה, כי יום ה"אקס" יהיה 30.11.86 וכי יום ההקצאה יהיה 3.12.86.

"כלל תעשיות אלקטרוניקה" הודיעה, שהחברה־הבת שלה "אי.סי.אי טלקום", הפסידה כ־6.2 מיליון דולר בתשעת החודשים הראשונים של 1986, לעומת רווח נטו של יותר מ־1.1 מיליון דולר ב־1985. המכירות הסתכמו ב־13.4 מיליון דולר ב־9 החודשים הראשונים של 86', בהשוואה למכירות של 16.7 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

"צפון אמריקה ישראל חיפושי נפט" הודיעה כי מכרה את כל מניותיה בחברת "טראוויל אקספלורישן אינטרנשיונל" ובכך חדלה מלהיות בעלת עניין ב"טראוויל".

אלחנן הורוביץ

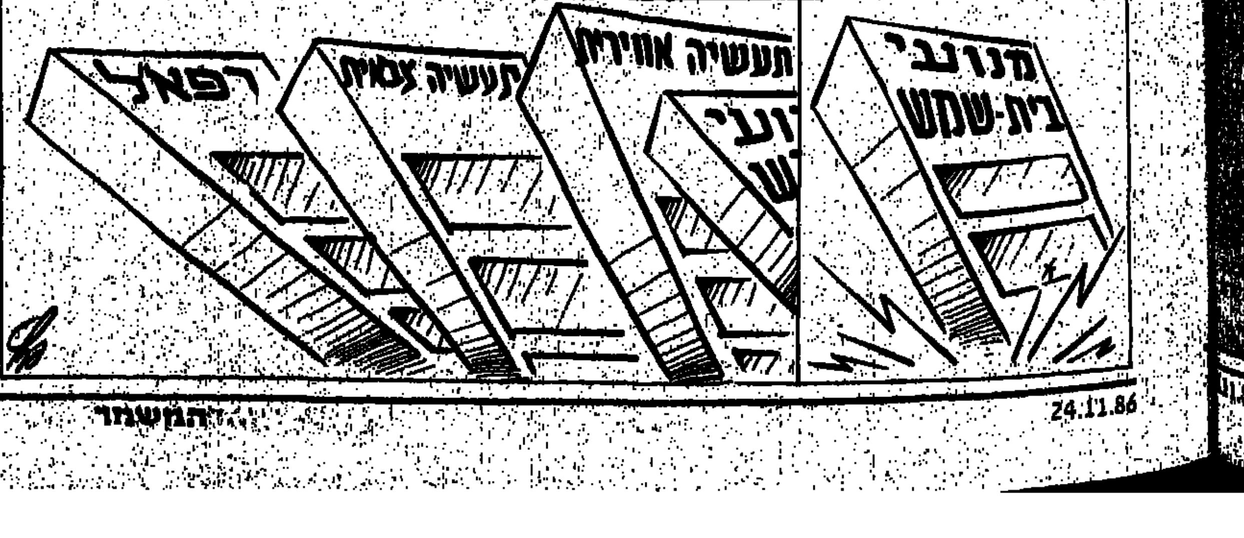

בעריכת עלינה תורי

מבט ראשון | מכת צבעים

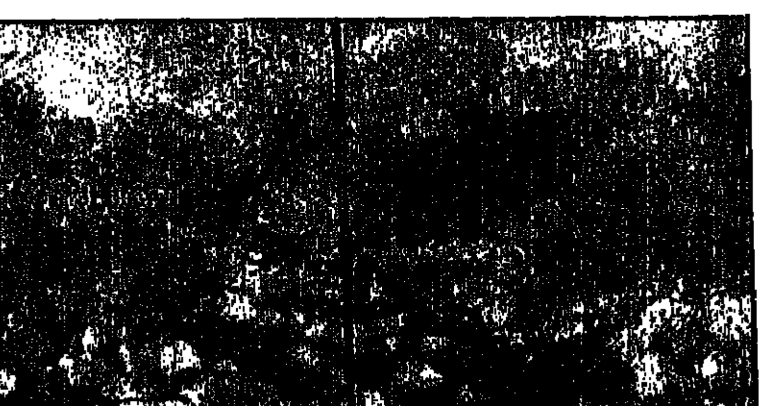

יונה גור בגלריית הקיבוץ

מאת דורית קדר

יונה גור מציג בגלריית הקיבוץ בתל־אביב (עד ה־27 בחודש) נופים בצבען. התרשמות ראשונה היא של מכת צבעים המוקרת את המסתכל וזה טוב וזה רענן.

גור אוהב את נופי הארץ שמלחשים לו. מסוחררים את עשתונותיו והדברים ניכרים בעיקר כאשר הוא באמת מכסס את התבוננותו והשראתו המיידית על הטבע והראייה — יצירה מצויינת עשוייה משני בדים באולם השני מול הכניסה. כמו גם היצירה מימינה, יצירה משמאל לכניסה הראשית ועוד מספר יצירות, שדווקא המוטיב הריאליסטי, כאמור, משמש להן כנקודת מוצא וחוט מוליך לכל האורך. ביצירות אחרות, כאילו מרגיש האמן מחוייבות לפן המופשט יותר. כאילו הוא חייב לתת דין־וחשבון לנהיות הקיימות בחברה האמנותית. השרבוטים במקרים לא מעטים הם מרוכזים מדי מקושקשים ואין להם חיוניות כיצורים אוטונומיים. במקרים אחרים השרבוט לא מוסיף על המוטיבים הפיגורטיביים אלא בא כאמצעי מקביל — וזה טוב. במקרה זה אין העמסה אלא מדיום אחר, שבא להעביר אותם מסרים. עם זאת ועל אף הכל דרכו, הפיגורטיבית של גור היא המשכנעת ביותר, כי כנראה במקרה זה אינו מפעיל התחשבות ראציונלית כלשהי, אינו מפעיל מעצורים אלא זורם עם הנראה. גם אין לו מה לדאוג בעניין ההעדר המופשט, כי ההעדר הוא לכאורה בלבד. הכתמים מחקי האמנות יפים וטובים בזכות עצמם. על האמן להיות כן עם עיניו ונימי נפשו.

מקרה הפוך חל אצל אמן אחר, המופיע אצל טובה אוסמן — יהושע פרונט. משום מה, כאשר אמן אקווארליסט זה, שאף הוא כגור יודע לצייר, מתבסס על הריאליה ללא החדרת דמיון — התוצאות, אף כי נעימות, אינן מעניינות ומאזכירות יתר על מידה את צורת העשייה של ורייצקי או, כאשה השכובה עם דומם, את התכנים ואף המבנה של גת. אבל כאשר פרונט משתחרר ממסע העבר ומרחיק — רק במקרה אחר — על סירה בים של יפו, הוא עושה זאת עם מעוף. יש בציור מצויין זה שחרור, פריקת עול וכדאי יהיה שילך האמן יותר בעקבות המעוף מאשר בעקבות הנראה. דרכים שונות לנשמות אחרות. במדור בשבוע שעבר חל משגה ולא צויין שתערוכת העיצוב הגדולה נערכת במוזיאון ישראל. עם קוראינו הסליחה.

קולנוע | גזענות והומוסקסואליות

„מכבסה יפהפיה שלי" בקולנוע „דיזנגוף" בתל־אביב

מאת יעל ישראל

הקולנוע האנגלי מת מזמן, אף שמעולם לא היה פעיל במיוחד. להוציא במה תקופות עדנה ויוצאות דופן בסרטי „ביור המטבח" בשנות ה־60 — היה זה קולנוע ריאליסטי, שטיפל בבעיות החברתיות הבוערות של מעמד הפועלים והוציא סרטים כ„מוצאי שבת", „בבוקר יום א'", „רץ למרחקים ארוכים" וכו'. מאז התרכז הקולנוע האנגלי בקומדיות מטופשות, בסרטי ג'ימס בונד נוספים ובהסרטה אובססיווית של גירסאות דרמאטיות משמימות ליצירות ספרות מהמאה ה־19, על העבר הוויקטוריאני המסואר כמו „המעבר להודו" ו„גאנדי". שאין להן ולא כלום עם המציאות של אנגליה בימינו. על־כן אפשר להבין מדוע הסרט „מכבסה יפהפיה שלי" של הבמאי סטפן פריירס (עשה סרטים רבים עבור הטלוויזיה ומספר סרטי קולנוע), שהוא כה יוצא דופן בנוף הסרטים הבריטיים, זכה לתהודה והערכה כה רבה באנגליה מאז הוצג בפסטיבל אדינבורו לקולנוע ב־85'.

סוף סוף סרט שנותן מבט מרענן על אנגליה בשנות ה־80 בלי להיגרר לריאליזם מעצבן; לא עוד דיש משמים במצב האצולה המתדרדר או הצצה לחדר המיטות של ליידי די (אף שרומה כי זה מה שמעניין את הבריטי הממוצע יותר מכל) כי אם עיסוק אמיץ בבעיות החברתיות הבוערות ביותר באנגליה, בעלת האוריינטציה הסוציאל־דמוקרטית, שלאחרונה מגלה סימנים מדאיגים של הקצנה גזענית ועויינות לזרים ומהגרים — ולא בקרב חבורות רחוב קיצוניות ושמרנים בלבד.

חריגים. בזה עוסק הסרט „מכבסה יפהפיה שלי" חריגים מגזע, הם אוכלוסיית המהגרים הציבעוניים שממלאים את אנגליה למגינת ליבם של בריטים רבים, וחריגים מסוג שונה, הם ההומוסקסואלים. אך הבמאי הצליח למזג בין השניים בכשרון, ואכן ההומוסקסואליות, הגזענות, האלימות ופצצת הזמן של מעמד הפועלים המובטל הם מרכיבים שהפכו את הסרט למתכון בטוח להצלחה. עומר (גורדון וורנק) הוא צעיר לונדוני ממוצא הודי־פקיסטני הגר בסלאמס עם אביו השתיין, לשעבר מנהיג קומוניסט־סוציאליסט ועיתונאי ידוע, אשר קיווה כי אנגליה הנאורה תקבל אינטלקטואל שכמותו בזרועות פתוחות— ונתבדה, מפני שאמא אנגליה ירקה לו בפנים. האב (רושה סט, שהיה נהדר כ„גאנדי") עדיין מאמין בהשכלה ורוצה לשלוח את בנו לקולג', בינתיים הוא מסדר לו עבודה אצל אחיו נאסר (סעיד ג'פרי מ„המעבר להודו") — בעל עסקים בזויים כמכבסות ומוסכים שהתעשר, כדבריו, מעשיית „כביסה נקייה לאנגלים מסריחים". נאסר לא רכש השכלה ולא ציפה מהאנגלים שיקבלו אותו, הוא העדיף לעשות כסף ולנצל את הקפיטליזם שלהם במקום לבכות, כאחיו המהפכן, את השיוויון האבוד והמיוחל והכנסת הפנים הצוננת — ואז לנצל את הכסף כדי לקנות לו פילגש אנגליה (שרלי אן פילד).

הבן עומר, קרוע בין שתי הגישות, מבכר ללכת בדרכי הדוד ולעשות כסף, באותה מידה בה הוא משתוקק להיטמע בחברה האנגלית ולא להרגיש בהתבדלות הכפוייה כמו קרובי משפחתו, שיצרו לעצמם גטו פקיסטני עשיר בלונדון, ממנו הם מביטים על האנגלים בבוז מעורב ביראה. כיושבים על פצצת זמן של שנאה גזענית שעלולה להתפוצץ כל רגע, ובנתיים סופרים את הלירות שהבריטים מכניסים לכיסם משימוש במכבסות האוטומטיות וקנייה ברשתות חנויות המכולת שברשותם. עומר נטמע יפה במשפחה הפקיסטנית המורחבת ובמהרה נכנס לעסקים המפוקפקים, מבצע שליחויות סמים ובתמורה לחריצותו מקבל מכבסה אוטומטית כושלת ברובע עלוב. אבל זה לא מספיק לעומר, המדבר במבטא בריטי מושלם ונושא בתוכו את זרעי הקיפוח של מבוגר, אשר בהיותו ילד שיחק עם ילדים בריטיים בלונדינים בבית הספר ולימים הם התנכרו לו והפגינו נגדו במילים „הודים הביתה". הוא מנסה להתיידד מחדש עם ג'וני (דניאל די לואיס, השחקן החם והמבטיח ביותר בלונדון, שזכה להצלחה בזכות תפקידו כאציל משכיל בסרט „זכרונות אהבה מפירנצה") — חברו הטוב מילדות, פאנקיסט בלונדי בן המעמד הנמוך שעובד בעבודות מזדמנות ובעיקר מתרועע עם חבריו מהשכונה במטרה להציק לזרים.

ואכן, ג'וני חוזר לזרועותיו של עומר. יחד הם משפצים את המכבסה, יחד הם גם מגלים את משיכתם ההומוסקסואלית, שהיתה לאהבה עדינה ומשמעותי בשביל שניהם. „שני הבחורים, שניהם בעצם אני. כמוני גם הם אנגלי ופקיסטני. הצלחתי לגרום לשני חצאי...להתנשק" — אמר התסריטאי הניף קורשיי, בריטי פקיסטני שהעמיק לחדור ברגישות לעולמם של המהגרים ההודים־פקיסטנים וניסה להציגם כהגינות, ללא סנטימנטליות או מעורבות יתרה. „האסייתים בלונדון ודאי לא אהבו את הדרך בה הצגתי אותם, אבל אני לא מעמיד פנים כדובר הקהילה... אני מנסה לכתוב דברים אמיתיים", אמר קורשיי, שנתן תמונה שלמה על חיי המהגרים, כולל מנהגים ופולקלור.

אך „מכבסה יפהפיה שלי", שהוא סרט רווי הומור, כלל אינו סרט פסימי, ולמרות האלימות והדלות שממלאים אותו הוא נושא מסר של קירוב לבבות. על־פי פריירס עתידה של אנגליה טמון בפועלים בני המעמד הנמוך ובמהגרים — שני סוגי אוכלוסיה דפוקים, שהממסד לא נתן להם צ'אנס מעולם ולכן הם מתנפלים זה על זה בעויינות. השילוב והשלום בין השניים הוא שיביא לתוצאה פוריה ולשגשוג, כמו עומר וג'וני שהתגברו על העויינות בעזרת האהבה ביניהם.

„מכבסה יפהפיה שלי" – פקיסטני בלונדון. בתמונה: דניאל די־לואיס ורושה סט

החולמים יוצאים לדרך

מאת יעל ישראל

הכוכבת האמריקנית חיפה קלי מקגילים (הזכורה לטובה מהופעתה ב„ראובן, ראובן" ו„העד") הגיעה בשבוע שעבר ארצה, כדי להשתתף בסרטו של אורי ברבש („מאחורי הסורגים"). את התסריט לסרט „החולמים" כתב אחיו של אורי, בני ברבש, שכבר משתף פעולה עם אחיו זה מספר שנים.

לפני שבוע החלו הצילומים בלופט הגדול שבנמל־יפו, [illegible]

אופרה | „מהגוני" — חזרות ראשונות

החזרות לאופרה השנייה בביצועה של האופרה הישראלית החדשה, החלו בשבוע שעבר. „עלייתה ונפילתה של העיר מהגוני", מאת קורט וייל וברטהולד ברכט, תושר בעברית עם צוות זמרים ישראלי ברובו. הבמאי – מארק גז'זינסקי, והמנצח – ליאור שמבדל. האופרה תועלה החל ב־6 בינואר, 10 הצגות בלבד, בתל־אביב, ירושלים וחיפה. בתמונה מימין: יותם כהן, מרק גז'זינסקי, ליאור שמבדל וגרשון שטיין.

תקליט | ברוח אופטימית

„אשרי האיש", תקליט משירי המלחינה צלינה לאפובסקי

מאת נתן גרוס

לא פעם תהיתי: מלחינה שהוציאה לאור כמה תקליטים עם טקסטים של משוררים מעולים, עם זמרות כאילנית או מיכל טל; עיריית חיפה והסתדרות ואחר כך בית מניה בתל־אביב ערכו לה ערבים מלאי עניין, ספרית־פועלים הוציאה לה אלבום שירי ילדים יפהפה; יום־יום היא מופיעה בבתי־ספר, גני־ילדים, בתי־אבות, מועדוני הסתדרות — ואיפה לא? — שומעים אמנם את שיריה פה ושם ברדיו, כמעט אינו מופיע במדורי האמנות והתרבות. מדוע? הרי שיריה הם כה פשוטים, כה מלודיים, מלאי חיים ואמונה, אהבת אדם ואהבת הארץ...

שאלתי את צלינה ושאלתי את עצמי — ועניתי בעצמי: דווקא בגלל זה! בגלל שהם אופטימיים, מלאי תקווה ואמונה באדם... הסחורה הזאת איננה באופנה!

— אין כותבים עלי כי אין לי סוכן — אומרת צלינה לאפובסקי. אך קשר השתיקה הזה עומד להסתיים כנראה עם הופעת התקליט והקלטת „אשרי האיש". בין 17 השירים המושרים על ידי מיכל טל, מנשה פטמן ומקהלת „שירלי" יש תשעה טקסטים ממקורות תנ"כיים או מתפילות, לרוב פופולריים מאוד כמו „אשירהנא לידידי", "אם אשכחך ירושלים", „יעשה שלום", „אשרי האיש" — וכן מחרוזת שירים שצלינה חיברה להם מנגינות חסידיות.

—מניין באה לי הנימה המסורתית? מוצאי מקראקוב, ממשפחת חסידים מסורתית. אני יייי . אבי השר והרוקד. מנגינות אלה נכנסו לי בדם. כשכתבתי אותן ראיתי בעיני רוחי את אבי כולו ריקוד וזמר.

„ואהבת לרעך כמוך". „על שלושה דברים העולם עומד" — אני מאזין למנגינות אלה, מלאות שמחה ודינאמיות חסידית, ותוהה — איזה ניגוד בין אלה לבין חייה של המלחינה ועברה הטראגי. הן היו שבע בנות. מכל משפחתה הענקית רק היא נשארה בחיים. בשנת 1950 הגיעה לארץ ומייד נכנסה לעבודה: מאחוריה לימודים פדאגוגיים וכוריאוגרפייה בקארקוב עירה, שיתוף פעולה עם יאנוש קורצ'אק, הצגות רבות לילדים בבימויה — לכן בלי קושי קיבלה בחיפה עבודה כגננת, אירגנה סטודיו לריתמיקה יוצרת, תיאטרון ילדים. שנתיים אחר־כך מת בעלה ונשארה עם שני ילדים, בן ובת. עוד כמה שנים ונישאה פעם שנייה, וכאן שוב ציפתה לה טראגדיה: בנו היחיד של בעלה ונכדו נספו בתאונת דרכים קטלנית. היא אהבה מאוד את השניים והקדישה תקליט לנכד עם שיר־ערש יפה, מושר על ידי אילנית. בנה, צביקה פלד, שעבד במשרד הבטחון, מת באופן פתאומי. היא אלא יכולה להשלים עם זה ולא מפסיקה לדבר על האסונות שקרו לה.

או מנין הכוח הזה, המנגינות העליזות המלאות מרץ ואופטימיות? בשירים צלינה אינה בוכה. אפילו „אלי למה עזבתני" שלה מסתיים בנימה של תקווה וחיים. „הייתי מחנכת ונשארתי מחנכת" — היא אומרת, „המוסיקה והטקסטים שלי יש להם קודם כל טעם חינוכי. ולכן אני מאושרת כי הצלחתי לחזור למקורות. כשעיינתי בספר תנ"ך של בני המנוח בא לי רעיון להשתמש בטקסטים תנכ"יים. מצאתי תמיכה רוחנית אצל אברם זבורובסקי, מנהל גלי־רון— יש לו הרבה רגש והבנה למסורת ולמוסיקה יהודית — והוא החליט להפיק תקליט משירי.

„אשרי האיש". צלינה שעד כה התמחתה בשירי ילדים, עבדה — אפשר לומר— לשירי נוער ולשירים לכל.

אירוע | עכו ומה הלאה

היום יתקיים בתאטרון הסימטה רב־שיח פתוח בנושא פסטיבל עכו, „עכו מה הלאה?" — בהנחיית יובל מסקין. ובהשתתפות אמנים, אנשי ציבור, עיתונאים וקהל. בין המשתתפים: אבנר שלו, דוד שושני, ד"ר דוד אלכסנדר, ד"ר שמעון לוי, חיים נגיד, גיורא מנור, ד"ר שוש וייץ, אמיר אוריאן, אלי דוד כהן, ד"ר דוד זיגרה, ועוד. — והציבור מוזמן.

מאת יוסף שמי

אוייבי הלב המושתל

מיהו המועמד הטוב ביותר להשתלת לב? השבועון רב התפוצה „ניו־אינגלנד ז'ורנל אוף מדיסין" נותן „ציונים" למועמדים להשתלה. המועמד הטוב ביותר לדעתו הוא איש צעיר, מלא מרץ, במצב „סופני" של מחלת לב, אך בשמחלתו כבילית, כלומר, אין תהליך של הידרדרות נוספת. חולה שיש לו לפי התחזית עוד 6־12 חודשי תוחלת חיים עד שיימצא תורם ואינו סובל ממחלות קשות אחרות.

זה לא כבר בוצעו השתלות בשלושה תינוקות ובניגוד לציפיות הם פיתחו תגובות דחייה. יש בעיה רפואית קשה עם ה„פיצקלך" הללו, שכן, כדי לוודא בהקדם תגובת דחייה, יש צורך בביופסיה, זאת אומרת, נטילת קטעי רקמות מהלב המושתל לצורך בדיקה, דבר שאינו ניתן לביצוע אצל תינוקות. כך שאין יודעים מה יקרה, כמה זמן יעמוד הגוף בעומס הטיפולים, כמה זמן ישמור האבר המושתל על חיוניותו.

שיפור סטטיסטי

נושא ההשתלות בתינוקות הוא חלק מהוויכוח הכללי בשאלה למי יש סיכוי להישאר בחיים אחרי השתלת לב. עד לראשית שנות ה־70 לא היו מבצעים השתלות לאנשים מעל לגיל 50 בשל הסיכויים המעטים להישרדות. אחרי שהצליחו לסנתז תרופה בשם ציקלוספורין, המנטרלת תגובות דחייה, העלו ב־1980 את הגיל ל־60. עד 1980 טופלו מושתלי הלב בתרופה אחרת במשולב עם סטרוידים. היום השתפרו התוצאות הסטטיסטיות. 85 אחוז ממושתלי הלב מגיעים לשנת הישרדות ו־65 אחוז לשנתיים. זהו שיפור סטטיסטי משמעותי ובעקבות זאת חזרו כמה מרכזים רפואיים להשתלות. שנזנחו בשל אחוז גבוה של תמותה מיד אחרי הניתוח ובמהלך השנה הראשונה שלאחר מכן. עכשיו יש בעולם 84 מרכזי השתלה, 30 מהם מחוץ לארה"ב. באחרונה חוזרים גם לתרופה שהיתה בשימוש לפני המצאת הציקלוספורין.

הטיפול במושתלי לב כרוך בביצוע ביו־פסיות, כדי לוודא שאין תופעות דחייה, מיד אחרי ההשתלה מבצעים ביופסיה מדי שבוע, אחרי כן מדי חודש, ובסוף מדי חצי שנה. זהו טיפול קשה וצריך „הרבה כוח" כדי לעמוד בו.

זיהום ודחייה

למשותל לב שני אוייבים — תגובת דחיה וזיהום בחיידקים „אופורטוניסטיים". תגובת דחיה גורמת רק לעיתים נדירות למוות, והוא נגרם לרוב עקב זיהום חיידקי. המושג חיידקים אופורטוניסטיים מקורו בטיב הזיהום. מדובר בחיידקים החיים בגופו של אדם מבלי לגרום נזק, לפעמים הם מהווים חלק מה„פלורה" הטבעית. בשל היחלשות המערכת החיסונית, הבאה בשל דיכוי כושר הדחייה, מתחילים ה„אופורטוניסטים" להשתולל וגורמים למותו של הפונדקאי.

בנוסף לאוייבים אלה אורב למושתל הלב סרטן הלימפה, שגם הוא תולדה של דיכוי מערכת החיסון. כן מופיעה אצל מושתלי לב מחלה בשם אוסטאופורוסה — נקבוביות העצם, יתר לחץ דם והפרעות ב„משק הסוכר" בגוף. התרופה האמורה לדכא תגובת דחייה היא רעילה לכליות. ואם לא די בכך, רשמו הרופאים כי הלב המושתל לוקה בתדירות גבוהה בתעוקת הלב. היא מופיעה אצל 40 אחוז מהמושתלים כשנתיים וחצי אחרי ההשתלה. בניגוד למה שקורה אצל אנשים „רגילים", המושתל הלוקה בתעוקת הלב אינו מרגיש כאבים. למחלה זו אין קשר עם „ריסק פקטור" כמו לתעוקת שריר הלב המקורי.

בשל השוני במערכת העצבים בלב המושתל עולה מספר הפעימות עד 100־110 בדקה, לעומת 70־90 פעימות בדקה אצל אדם רגיל. מספר הפעימות מואץ אצל אדם רגיל במקרה של מאמץ, ואילו הלב השתול אינו מגיב כך על מאמץ.

מושתלי הלב ששרדו אינם סובלים מהגבלות בתיפקוד הפיזי של הלב והריאות. בני מזל אלה, שההשתלה עברה אצלם בהצלחה, זוכים לכמה שנים של חיים כמעט נורמליים. אך כל זאת בתנאי שיש שיתוף הדוק בין המטופל לבין רופאו. הטיפול הוא ממש יום־יומי. אולם הרפואה חייבת עדיין להתמודד עם בעיות הנובעות מדחייה ודיכוי הדחייה. עם הצורך לאבחן תגובת דחייה על־ידי ביופסיה ולמנוע מחלות לב של הלב המושתל.

אימה ושמה נגיף טייוואן

שפעת שנגרמה על־ידי נגיף מזן חדש אובחנה בקרב אנשי הצוות של אחת מאוניות הצי של ארה"ב, „נאווי". זן זה נתגלה בחודש יוני השנה וזכה לכינוי „נגיף טייוואן".

בשל הגילוי המאוחר של הזן החדש לא הספיקו חברות פרמצבטיות להכין תרכיבי חיסון מתאימים. אי־לכך נאלצו להיחפז וליצור חיסון רק נגד הנגיף החדש. הזריקות שבשימוש מורכבות מחומר חיסון נגד נגיפים המכונים B/ANN ARBOUR, A/MISSIPI, A/CHILE עכשיו. כאמור יש להוסיף לזה חיסון נגד הנגיף החדש.

השפעת קוטלת מדי שנה 20־40 אלף מתושבי ארה"ב. הרבה יותר ממחלת האיידס המפורסמת. הנגיף החדש מסוכן במיוחד לצעירים מתחת לגיל 35 הלוקים במחלה כרונית. מדובר בחולים אשר בשל גילם הצעיר יחסית טרם פיתחו מערכת חיסונית עמידה מספיק. הסכנה גדולה גם משום שרבים עדיין לא קיבלו זריקת חיסון בערכה החדשה. הרשות להגנת בריאות הציבור בארה"ב בדעה כי הצורך בשתי זריקות במקום זריקה אחת מסבכת את טיפול המנע של אוכלוסיית הסיכון. לפי פירסומי רשות זו אוכלוסיית הסיכון היא: חולים כרוניים עד גיל 35, הכוונה לסובלים מסכרת, מחלות כליות, לב, סרטן והפרעות במערכת החיסון. כן יש צורך בחיסון אנשים בגיל 65 פלוס וכל אלה הנחשבים כאוכלוסיית סיכון בשל עיסוקם, כגון עובדי מערכת הרפואה, מסעדות וכו'.

במחלות נגיפיות מסויימות אפשר „לרכוש" חיסון אחרי זריקה או מחלה. כך קורה במקרה של חיסון נגד פוליו (מחלת שיתוק ילדים) או חצבת. הדבר מוסבר בשל יציבותו של הנגיף. לא כן בשפעת. הנגיף לובש צורה ופושט צורה. בשל כך לא מזהים את הנגיף החדש.

אין תשובה מלאה לשאלה כיצד מתפשט הנגיף בתבל. מלבד העברה על־ידי תיירים ומבקרים הבאים ממרחקים, מאשימים גם להקות עופות נודדות. מה שידוע הוא, שאין לחזות מראש את התפוצות הנגיף.

„מוות טבעי" לתאי הסרטן

אפשר להזקין תאי סרטן, לעצור על־ידי כך את תהליך חלוקתם המואץ וליטול מהם את התכונות הסרטניות. אחרי כל זה ניתן לחסל אותם על־ידי הקרנה. על עבודות מחקר בניסיון בחיות דווח בסימפוזיון שנתי שנערך במרכז הרפואי בילינסון. על כמה מעבודות מחקר אלה סיפרו פרופ' חיה מרוז ופרופ' אברהם עצמון ממכון רוגוף שליד בית־החולים בילינסון.

מסתבר שבעזרת חומרים מסויימים הצליחו „להזקין" את תאי סרטן הלוקמיה בחיות ניסוי או להבשילם, ועל־ידי כך להפסיק את התחלקותם. כשהם בשלים אפשר כבר לחסלם בהקרנה. חומרים מיוחדים — כימיים וטבעיים — גורמים לתגובה כזו של תאים סרטניים המופיעים בלוקמיה.

הגישה הזו ניתנת ליישום גם במחלות סרטן אחרות. צריך חומרים אחרים, אך העיקרון אינו שונה.

כיוון זה של מחקר אינו ייחודי לבילינסון. גם במקומות אחרים בארץ ובחו"ל עושים דברים דומים, אמרו משתתפי הכנס והדגישו, שאין מדובר בטיפול בחולים, אלא רק בחיות ניסוי.

ניסוי אחר עליו דווח בכנס כבר זכה לפירסום — נטילת תאי דם לבנים מתוך הגידול הסרטני, חיזוקם בתנאי מבחנה והזרקתם בחזרה לגוף. הסתבר שתאי דם לבנים הופכים לפעילים יותר במאבקם נגד התאים הממאירים. השיטה אינה זהה לשיטתו הידועה של ד"ר רוזנברג, מקליפורניה, שגם היא עדיין בשלב נסיוני וטרם הפכה לשיגרה טיפולית. גם שיטה זו תהיה כנראה יעילה לסוגים שונים של סרטן.

מחקר אחר שבוצע בבילינסון הוא על נוגדנים נגד חומר המופרש על־ידי הגידול הסרטני. הניסיון נעשה בסרטני הכבד והשד. הנוגדן שסומן בחומר רדיואקטיבי התביית אל הגידול הסרטני, נצמד רק אליו, ולא לרקמות אחרות. זה נותן אפשרות לגלות את הסרטן כאשר הוא מסתתר. הנוגדן המתנהג כטיל יכול לשאת איתו תרופות נגד הסרטן, והן ישתחררו בתוך הגידול. גם חומרים רדיואקטיביים שיקרנו על הגידול מבפנים. אך רק על הגידול. זה העיקרון וזה כיוון המחקרים.

הגוף התוקף את עצמו

בכנס שהיה בבילינסון השתתפו גם חוקרים אורחים מחו"ל, אחד מהם פרופ' סטולר מאוניברסיטת טאפט, ארה"ב, שדיווח על חידושים בהבנת מחלות אוטו־אימונולוגיות. הכוונה למחלות הנגרמות על־ידי תגובה חיסונית של הגוף נגד הרקמות שלו עצמו. עד כה חשבו שהגוף אינו תוקף את עצמו. הלוקים במחלות אוטו־אימונולוגיות סותרים כביכול מצב נורמלי זה. לדעת המלומד מארה"ב, כל אחד יכול ליצור נוגדנים נגד עצמו. זה חלק ממערך החיסוני הנורמלי. ישנם תהליכים בגוף הדואגים שזה לא יקרה.

גם לגבי סרטן חשבו פעם שאין לנו גנים האמורים „לתת פקודה" לפתח גידול. אך לא כן הדברים. יש גנים כאלה והם התפתחו כחלק מתהליך התפתחות האדם. כשלב עוברי גנים הם כאילו תאים סרטניים, הם נותנים פקודות שעיקרן ריבוי מואץ של תאים, מכאן תהליך התפתחות העובר מתאי ביצית וזרע עד לעובר הבשל לצאת לאוויר העולם. אחרי הלידה משתנה קצב התהליך. הגנים הללו נמצאים אז בבקרה. כשהבקרה משתבשת יש לנו סרטן. אם נחזור לנושא של מחלות אוטו־אימונולוגיות נראה, שגם כאן מדובר בתהליך נורמלי. הבעיה היא כנראה בשיבוש הבקרה על מערכת החיסונית.

מי אשם במחלת האלצהיימר?

ברשימת סיבות המוות בארה"ב תופסת מחלת האלצהיימר את המקום הרביעי. הסימנים הראשונים הם שיכחה וחוסר התמצאות ובשלבים קשים יותר מגלה החולה עויינות כלפי הסובבים אותו ובמקביל תלות מוחלטת, עד כדי חוסר יכולת ללכת לשירותים או לאכול בכוחות עצמו.

בניתוח שלאחר המוות ניתן לקבוע בוודאות אם החולה מת כתוצאה ממחלת אלצהיימר. אך עד כה לא מצאו החוקרים את סיבת המחלה. כך אמרו במפגש של אגודה נוירולוגית חוקרים מהמיכללה הרפואית על שם אלברט איינשטיין בניו־יורק, אשר הציגו ממצאים חדשים האמורים לתת מענה לתעלומה. החוקרים איתרו גורם מסוים שהוא אולי ה„אשם" בהופעת האלצהיימר. הגורם אותר על־ידי הביוכימאי פטר דייוויס ועוזרו בניימין וולוזין. הם מצאו חלבון פתולוגי המופיע גם במוח וגם בנוזל של חוט השידרה והמוח. החלבון זכה לכינוי A־68 והחושדים בו כי יש לו תפקיד בגרימת המחלה.

כאמור, החלבון נמצא אצל חולים במחלת האלצהיימר, אך לא אצל חולים אחרים. אם וכאשר הקביעה הזו תתאמת, ניתן יהיה תוך זמן קצר לבצע טסטים שיאפשרו איבחון אלצהיימר.

נזכיר שוב — ביטחון מוחלט בנוגע לאבחנה מקבלים היום רק בניתוח שלאחר המוות. בחיפוש גורמי המחלה התרכזו המדענים בנושא הנגיפים, טוקסינים, גנים. ייתכן שאחד או כמה מאלה מפעילים תגובת שרשרת והחלבון במוח, בנוזל המוחי ובחוט השידרה הוא כבר תולדה של התהליך.

עוברת בתורשה

ב־1976 מצא חוקר בשם דייוויס שבמוחו של הלוקה במחלת אלצהיימר נעדרים מרכיבים (סובסטנציות) חיוניים לתיפקוד הזיכרון וההתמצאות. אחרי זמן מה הסתבר לו כי זו לא סיבה, אלא סימן. אחרי מאמצים רבים „תפס" את החלבון A־68. כל הבדיקות והניסויים שבוצעו עד כה מעידים על חומר זה כקשור בגרימת מחלת האלצהיימר. עכשיו יוכלו הרופאים להוציא מתוך קבוצת חולים הסובלים מדמנציה את אלה הלוקים באלצהיימר. ייתכן והחלבון זה מופיע עוד לפני שהמחלה מתחילה לתת את אותותיה וסימניה הידועים, וייתכן גם שעל־ידי טיפול בחלבון זה ניתן יהיה לעצור ואף לרפא את מחלת האלצהיימר.

עכשיו מחפשים גן מסוים המופקד על „יצירת" החלבון A־68. את הגן מחפשים בכרומוזום מספר 21. לפי הקוד המקובל אצל הגנטיקאים, זו הנקודה האחראית להופעת תסמונת דאון (מונגולואידיזם).

בעריכת דוד ארן

הפרד (גנים) ומשול

הישגים מדעיים של הזמן האחרון הגבירו באופן חמור את הסכנה שבמלחמות העתיד ישתמשו ב„נשק ביולוגי" לשם הרג המוני — אומרים פקידים בפנטאגון.

עד לזמן האחרון חשבו בוושינגטון, כי הסכנה שתתנהל מלחמה ביולוגית איננה רבה, מאחר שנשק בקטריולוגי — חיידקים של אנטראקס, קדחת צהובה ודבר המפשעה מתרביות מעבדתיות — עלול להדביק גם את חיילי התוקף ואת אוכלוסייתו. אך לדברי פקידי הפנטאגון, הישגים שהושגו באחרונה בהנדסה הגנטית — פיצול גנים — שינו את התמונה. הם חוללו מהפכה במחשבת הפנטאגון על נשק ביולוגי והניעוהו לבצע תוכנית דחופה בתחום זה, שנועד לדברי וושינגטון לשמש כתשובה על התקדמות הסובייטים בתחום הנשק הבקטריולוגי.

ההנדסה הגנטית, אשר בה משנים המדענים כדי ליצור אורגאניזמים חדשים, הביאה להישגים רפואיים, כגון ייצור המוני של אינסולין סינטטי למען חולי סוכרת. לדברי מומחי ההגנה, מאפשרת שיטה חלוצית זו אף ייצור של נשק בקטריולוגי יעיל. „עתה ניתן לסנתז נשק ביולוגי המתאים למטרות צבאיות ייחודיות", אמר סגן־עוזר שר ההגנה דאגלס פיית, בדו"ח ששוחרר באחרונה לפירסום: „הטכנולוגיה המאפשרת לייצר תרופות למטרות ייחודיות, מאפשרת גם ייצור נשק ביולוגי למטרות ייחודיות". מדעני הצבא מסוגלים עתה לפתח מחלות חדשות שביכולתן להוציא מכלל פעולה או להרוג במהירות את חיילי האוייב והמאפשרות, בזמן, לחסן את צבא ארה"ב מפני המחלות האלו. זה יעניק לתוקף יתרון רב, שכן עלולות לעבור שנים עד שהנתקף יפתח נסיוב מתאים.

נשק גנטי אפשרי כולל סוגים „משובטים" (זהי תכונות גנטיות) של חומרים הלקוחים מארס־נחשים או של מחלות טרופיות נדירות, וכן וירוסים וחיידקים חדשים לחלוטין שנוצרו במעבדה.

אפשר יהיה ליצור מחלות בעלות סימפטומים הדומים ככול למחלות טבעיות ולמדינה המותקפת יהיה קשה לקבוע, אם המדובר בהתקפה ביולוגית או במגיפה „טבעית", וכך יימנעו פעולות־תגמול ויתאפשרו התקפות־מנע.

דוגמה לאקלים החדש שנוצר על־ידי ההתפתחות החדשה הזאת היתה ההאשמה מצד מדענים מזרח־גרמניים בקיץ האחרון, כי מחלת האיידס היא תוצאה מניסוי אמריקני בנשק ביולוגי שנכשל. הטענה הזאת לא זכתה לתמיכה רבה.

לדברי המכון הבינלאומי לחקר השלום בשטוקהולם מעלה הנשק הביולוגי גם סכנות מפחידות אחרות, כגון יצירת חיידקים התוקפים איברים אנושיים מסויימים — למשל, את עיניהם של חיילי האוייב — או הורגים בני גזע מסויים ופוסחים על גזעים אחרים.

לדברי פיית אפשר יהיה להתאים מחלות מיוצרות על־ידי הנדסה לתנאים אקלימיים מסויימים. וירוס הגורם להתייבשות הגוף עלול להשמיד צבא הלוחם במדבר.

בעבר — הוא אמר — נחשב הנשק הביולוגי בעיני הפנטאגון כנשק אסטרטגי לשם התקפות גדולות־ממדים על מדינות־אוייב — בניגוד לגאז רעיל ההורג חיילים בקרבת מקום ואינו מדביקם במחלות.

מעצבי האסטרטגיה האמריקנית פסלו בעבר שימוש בגורמי מחלות בעימות בין מעצמות־העל, מאחר שלדעתם טילים גרעיניים הם נשק אסטרטגי הרבה יותר יעיל, ואולם מעוררי מחלות, שפותחו על־ידי פיצול גנים, ניתנים לשליטה והם מועילים אף בשימוש בפעולות צבאיות מוגבלות.

הדו"ח מאשים את מוסקבה בהפרת האמנה נגד נשק ביולוגי משנת 1972, על־ידי ביצוע תוכנית נרחבת של נשק ביולוגי, הכולל שיטות של הנדסה גנטית. לדברי פיית מפתחת בריה"מ נשק ביולוגי חדש בשבעה מקומות, ביניהם עיר ממש, אשר בה עובדים מדענים תחת משמר כבד. מוסקבה מכחישה הפרה כלשהי של האמנה זו, המתירה מחקר הגנתי, ומכנה את ההאשמה שצבאה משתמש באפגאניסטן ברעל רוסי, הידוע כ„גשם צהוב", „תעמולה אנטי־סובייטית".

מותחי ביקורת על הפנטאגון, כגון הביולוג מאתיו מיסלסון מאוניברסיטת הארווארד, טוענים , כי ארה"ב לא הוכיחה את האשמותיה, ושנשק ביולוגי המיוצר על־ידי פיצול גנים הוא לפי שעה רק בגדר ספקולציה.

אם זאת עלו הוצאות הפנטאגון על מחקר בתחום ההנדסה הגנטית מ־5 מיליון דולר ב־1980 ל־40 מיליון השנה.

וושינגטון טוענת, כי ארה"ב השמידה את הנשק הביולוגי שלה בראשית שנות ה־70 אך לדברי מותחי ביקורת ייתכן כי תוכנית ההגנה שלה בפני נשק ביולוגי איננה אלא הסוואה לפיתוח של נשק כזה. לדברי חלק מהם אין הגנה יעילה מפני נשק ביולוגי. ואכן פיית מודה, בדו"ח שלו, כי הגנה כזו תהיה קשה עד מאוד. „בתחום הנשק הביולוגי התקפה עדיפה על הגנה... עדיין לא פותח שום ציוד־שדה המסוגל לגלות, ולא כל־שכן לזהות, חומרים של לוחמה ביולוגית. לא ידוע שום נסיוב נגד חיידקים ווירוסים רבים, העשויים לשמש כנשק ביולוגי. ואין כל וודאות שהצבא שלנו יוכל להתגונן בפניהם", אמר.

כריסטופר האנטון, „רויטר"

שרידים מועדפים

הטילים שוגרו ופגעו — המלחמה הגרעינית הסתיימה. והנה עומדת בפני הרופאים ששרדו ברירה נוראה: במי, מבין הפצועים, עליהם לטפל תחילה?

לגבי רבים, המשוכנעים כי מלחמה גרעינית תשמיד את כל החיים על כדור הארץ, שאלה כזו אף איננה ראויה לשיקול. ואולם 300 רופאים מכל רחבי אירופה הוזמנו באמצע אוקטובר לסימפוזיון במאדריד כדי לתת את הדעת על הבלתי־מתקבל על הדעת. המזמינים היו רופאים חברי האירגון למניעת מלחמה גרעינית, אשר זכה לפרס נובל ב־1985. הנושא מעורר שאלות מוסריות בלתי־נוחות לגבי אנשי מקצוע, שהוכשרו להתחשב בשיקולים קליניים בלבד, אך לא לשקול אם פילוסוף או בנקאי דרוש יותר לחברה של הנשארים בחיים.

„מבחינה מסויימת זוהי שאלה בלתי־מוסרית מאוד ומעוררת בחילה", אמר פרופ' לארס אנגסטרט משוודיה.

אך הנושא מעורר גם ויכוח ער בין הלוחמים נגד מלחמה גרעינית, הסבורים שעצם התיכנון לתקופה לאחר מלחמה אטומית מחזק את ההנחה, כי החיים יוכלו להימשך איכשהו. „תיכנון הגנה אזרחית הינו פשע", אמר פרופסור לביופיזיקה ורפואה גרעינית באוניברסיטת פראג: „אינני בטוח שזה צריך להיות הנושא המרכזי שלנו. אירגוננו קיים לשם מניעת מלחמה אטומית".

ויכוח סוער התנהל בסדנה בראשותו של ג'ון רוסון, ראש המחלקה לעניינים מקצועיים, מדעיים ובינלאומיים בהסתדרות הרופאים הבריטית. „איננו יכולים לטעון שלא יישרדו אנשים לפחות לטווח קצר", הוא אמר, „יהיה זמן שבו יישרדו רופאים אשר ירצו לעשות משהו". הוא הוסיף, כי „אם רצוננו למנוע מלחמה גרעינית, כי־אז עלינו לומר לחולי סוכרת, למשל, כי לא יזכו לטיפול, ואז ייתכן שמחייבי החימוש הגרעיני ביניהם ישנו את דעתם".

אישית הוא הציע כמה קבוצות של בני־אדם, שיישלל מהן שימוש במשאבים רפואיים, שיהיו נעטים: אנשים שדרוש להם טיפול רפואי נוסף בעתיד, אנשים הזקוקים לאספקה קבועה של תרופות כאינסולין, מבוגרים שאינם מסוגלים לעמוד ברשות עצמם ולחיות חיים פרודוקטיביים.

עם אלה העשויים לזכות להעדפה הוא מנה גננים מסחריים בעלי נסיון, המסוגלים לעבד שטחי קרקע קטנים, מכונאים ומהנדסים, אחיות („הן חשובות יותר מרופאים, שאם נוטלים מהם את מכשיריהם, הם אינם מועילים עוד. הם בדרך־כלל אינם יודעים דבר על עזרה ראשונה") ספרנים („אם רצוננו לשקם את החברה, עלינו להשיג כל מידע שהוא עדיין בנמצא"), ילדים („אם לא נציל את הילדים, לא יהיה לנו עתיד — אפילו אם הם תלויים וחסרי כל הכשרה ונטולים משאבים ממבוגרים מועילים").

רוסון הודה, כי רופאים עומדים גם היום בפני בחירות קשות, כאשר קיים מחסור במשאבים כלכליים, וכבר קיימים עקרונות לבחירת ראשונים לטיפול מקרב נפגעי תאונות חמורות. אך לדבריו, תשנה מלחמה גרעינית את כל הכללים הללו ו„הבריות חייבים להבין זאת", אמר.

סיימון אלתרמן, „רויטר"

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
עירית אשקלון

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י רותי ומנחם טל להקלה/שימוש חורג/אישור תשריט חלוקה.

מהות הבקשה: סגירת קומת עמודים לחדרי שינה רעירותים, דבר המהוה תוספת קומה בניגוד לת.ב.ע. 112/03/4/6 ואשר אושר עפ"י סעיף 9 כמטה גכרת—בכתובת: ברנע, רח' הכנים מס' 24, גוש 1391, מגרש 103/8.

המעוניין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע כתוצאה מאישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

בני וקנין, מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה ע"י: קלאתו, אבר המור, רחוב בני בנימין 28 הרצליה. בקשה המתייחסת לקרקע שבי מקום: הרצליה, רח' ההסתדרות, גוש 6546 חלקה 185 ומהווה הקלה לבני המותר באיזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, דהיינו: בקשה להקלה עד 6% באחוזי בניה, דהיינו: 16% במקום 50% המותרים.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה, בימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע על ידי אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמורה בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2). (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2). (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה.

למתן הקלה באחוזי הבניה ותוספת קומה דהיינו הקמת מבנה מגורים משולב מסחר בן 5 קומות מעל לקומת העמודים בנצול אחוזי בניה על 108% במקום 99% בניה המותרים (עם מעלית), שעל החלקה 127 בגוש 18170 רחוב הרצל 56 נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית, בעירית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
"מבוא העמקים"
רח' כרמל 20, נצרת עלית

הודעה לפי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה לבניית תוספת למגורים בגוש 11091 חלקה 96 ישוב יקנעם עלית.

מהות הבקשה: בניית תוספת על גבול הלקה אחורי בקו 0.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ישראל קניג
יו"ר הועדה

מרחב תכנון מקומי כפר-סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965

בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר-סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה/ות 322 בגוש 6431, רח' בן-יהודה הקלה כלהלן: 10% בקו בנין מצד מערב — 2.7 מ' במקום 3.0 מ'.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר-סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת-קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר-סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולר, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר-סבא

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן—הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס, בגוש 6144 חלקה 538, רח' עלומים מס' 20, דהיינו: הקלה 6% משטח החלקה וי"10% בקו בניין במרווחים צדדיים ו-5% עבור מעלית.

על המעונין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

בכבוד רב
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה ר"ג

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 — הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל-אביב-יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג כמגורים למסעדה ברחוב דרך ירושלים מס' 41-43, גוש 7088, חלקה 7, תיק בנין 041-1001/5.

בעל ירקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן-גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בכסי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

מרחב תכנון מקומי כפר-סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 67 בגוש 7614 רחוב אבן גבירול מס' 2 הקלה כלהלן: בניה בקומת קרקע כסטייה מאחוזי בנייה מותרים לקומה מבלי שיש חריגה מאחוזי הבנייה הכוללים לבנין וכמסגרת קוי בנין מותרים.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר-סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן היתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר-סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר-סבא

ועדת המשנה לתכנון ובניה
מרחב תכנון מקומי ראשל"צ

תאריך: 7.11.86

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ. בקשה למתן הקלות חלקה 3936 בגוש 159 רחוב גלוסקין 27.

לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת. נמצאת החלקה הנ"ל באזור ג' וקיים עליה: בית מגורים 4 קומות 16 דירות.

בקשת בעלי החלקה: הקלה של 2% לתוספת מבנה עזר בקומת הקרקע והצמדת 2 חדרים שיבנו על הגג, מתוך 4 חדרים, לדירה אחת.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ראשולציון

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 08.03 שעת כושר 08.15 אורחות — חטה"ב — כלכלה: קצה החוט: כלכלון מסים 08.40 בלי סודות — ביניים 00.1 אנגלית ה' 09.20 חשבון משטו ד' — פירוק לגורמים וכו 10.00 שעת כושר 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל הרך — רגע עם דודלי — כואו נדבר 11.00 ערבית מרוכזת (נ"ה) — אלחלם 11.15 אנגלית ז' 11.30 ארץ מולדת — ממשבר להתעצמות (כ) 12.00 אנגלית ח' 12.25 תלמוד — שניים אוחזין — הייכי דמי 13.2 00 מדעי הטבע ז'-ז"ב — אני חיים בקבוצות 13.30 צרפתית העשרה 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 מאה ציורים מפורסמים — מלחמה — כניעת ברודה — ולאסקוו 14.25 קסים קסם — חושך ואור 14.50 רכבת ההסתעות — סרט אנימציה 15.15 קשר משפחתי — משפחת מרחבי וילדיה משוחחים עם הפסיכולוג אחריותם על פחדים של ילדים 16.00 הפונדק בערוץ חמשת המיל — פרק 2. 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף 17.30 "עליזה בארץ הפלאות" שם הפרק: גנן חחליל 17.55 "הופה היי" — בלהקה שלישייה "כמו צועני" וצימי שבים. אורחים: רבקה זוהר, שלישיית אקרובטים ומופע מקומי 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 סקירת תכניות (ערבית) 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 "אלגרו" — שעשועון מוסיקה. תכנית ראשונה בעונה הרביעית המוקלטת לפני קהל, בתיאטרון ירושלים 20.50 "נקודת חן" 21.00 מבט לחדשות 21.30 "אל תוכה לי" — סדרה אנגלית משעשעת — הפרק העשירי 22.00 "זה הזמן" 22.50 "איב מונטאן בכותרות" — ראה הפניה 24.00 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

07.08 "בהאזנה נינוחה". 09.00 "קונצרט בוקר" רחמנינוב: מחולות סימפוניים: מרטינו: תשיעייה לחליל, אבוב, קלרינית קרן, בסון, כינור, וויולה, צ'לו וקונטרבס: סולנק: קונצ'רטו כרה מינור לשני פסנתרים ותזמורת: מוצרט: רביעיית כלייקשת מס' 20 ברה מג'ור ק. 499: בטהובן: קונצ'רטו כרה מג'ור לכינור ותזמורת אופוס 61: שומאן: סימפוניה מס' 4 ברה מינור 11.57 "מגישים שיר" 12.00 "מן הסרטייה" — בעריכת אורה בינור שמיט שומאן: ערבסקה אופוס 18: רומנסה בפה מג'ור: אינטרמצו: נובלטה: 5 דפי אלבום: בטהובן: שלישיה במי במול מג'ור 13.05 "בהאזנה נינוחה" — מישל כלאוה: קונצ'רטו כלה מינור לחליל שני כינורות וכאסו קונטינואו בוקריני: חמישית מיתרים וגיטרה בדו-מינור; היידן: סימפוניה מס' 94 בסול מג'ור "ההפתעה": מוצרט: סרנדה מס' 10 בסי מג'ור ק. 361 "גרנד פרטיטה" 15.00 הסברה מוסיקלית: הרביעיות הראשונות של ברטוק, תכנית ראשונה 16.00 "מאולמי הקונצרטים בארץ" התזמורת הקאמרית הישראלית /יואב תלמי מלקולם פריגר — פסנתר שירור חוזר מ-9.10.84 הנדל: קונצ'רטו גרוסו ברה מינור; בטהובן: קונצ'רטו מס' 2 בסי במול מג'ור לפסנתר ותזמורת; גלכועי: 3 קטעים לילדים בסגנון ימת'יבוני; מוצרט: סימפוניה מס' 40 בסול מינור, ק. 550 18.00 "רגש על הביצוע" "על אחת כמה וכמה" 19.00 תזמורות כלייקשיפה 20.05 "אינטרלוד" — רצף מוסיקלי 20.27 מגישים שיר 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם" התזמורת הסימפונית של זאר בריקן/מיונג וון צונג; נילסן: סימפוניה מס' 3 סימפוניה אספנסיבה; כרהמס: קונצ'רטו מס' 2 בסי במול מג'ור לפסנתר ולתזמורת 22.30 "מעם ועוד" ארסולה ממלוכ: כשהיץ שר, תנגנן 3 פעמים 23.00 "מחוורי יצירות" באך: הקונצ'רטי הברנדנבורגים: 2. קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 2 בפה מג'ור לכינור, חליל, אבוב, חצוצרה, כלייקשת וקונטינואו מוצרט: הרביעיות לחליל וכלייקשת: 2. רביעייה בדו-מג'ור ק. 171. ברהמס: הבלדות לפסנתר 2. בלדה ברה מג'ור, אופוס 10. שוברט: השירים 2. שירים משנת 1812 תנער ליד הפלג: שיר קינה

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חוגה" — עם בני וגדל 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 10.30 "רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 השיחור היומי לבתיה"ס "סיפור אני שומע" — לכיתות ב', ג' "מנקה הרחוב שלנו" מאת יהודית דגן 11.30 "השכלה ודעת לכל" "בעיות פתוחות ברפואה", פרופ' משה אהרונסון — מיתוסים ושגיאות ברפואה 12.05 שיר ופזמון 14.06 לכת ולבן ולכל המתעניין — תכניות לילדים א. שקי חבקוקי — מאת טובה הרשקוביץ קורא: נילי המאירי; מלכיאל גמר חיער — מאן דאן דוליא פרק 1. 14 סיפור השבוע — הרשפודה שאבדה — מאת יארח חביב 16.00 לילדים הגדולים "תיבת ההפתעה" — שעשועון בשידור חי: הכדור עגול — ספורט לנוער: מאוצר הספרים — סקירה על ספר חדש 18.05 "רדיו דרמה" שירת הברבור — מאת אנטון צ'כוב משתתפים: אהרון מסקין, איצק רתמיהוו, ולמן לביוש ואלי ישראלי: "על הגזון שבטנבך" — מאת אנטון צ'כוב 17.10 רגע של עברית 17.12 מגישים שיר 17.20 האוניברסיטה הפתוחה "התמוטטות משטרים דמוקרטיים" "אפריקה השחורה" — ד"ר בנימין נויברגר 19.30 שידורים לעולים 22.05 "אותות ומופתים" — סדרה תעודית במלאת 50 שנה לרדיו העברי "מרכז ההדרכה מודיע" — סיפורו של מרכז ההדרכה של

"קול ישראל" (ש.ח.) 23.05 הוי ארצי מולדתי — שירים עבריים

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה" 08.05 עושים עניין עם שלום קיטל וגבי גזית 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.05 "כל צבעי הרשת" 11.30 "סעו לשלום" — עם נרעון הוד 12.10 "אלף-אלף" — "ב-בית" — עם אהוד מנור 13.00 "בוזי היום" — חדשות ופזמונים 14.06 "בת צחוק" — הווי והומור 15.05 "רגעי קסם" 16.05 "שירים ושעורים" 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" 18.06 "שעה חופשית" — מגזין שבועי לעניני חינוך 18.46 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 20.05 "סלם המירות" 22.05 "סינת הג'אז" 22.58 רגע של עברית 23.05 משחקי לילה

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — על תפיסת הגם במקרא; מגנוני בקרה נוספים מרצה: ד"ר יאיר זקוביץ 06.30 "פוקחים עין" 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל 09.05 "אילה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 הפסקת 05 11.10 נכון לעכשיו — עם רפי רשף 13.05 אחר אחר — פזמונים ישראליים 14.05 דו רה יומי — עם דוכי לנץ ודני קרמל 15.05 סגישה יומית — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.54 באסן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 ערב טוב ישראל 18.05 צדק כ-צ" — שיחה עם נשיאי בתי הדין הצבאיים ושופטי בית הדין הצבאי לערעורים 18.46 "משולש" — עימות יומי בעניני השעה 19.05 פזמונים לכולכם 20.05 הלהקות — רד אלינו לבקעה — על להקת פיקוד המרכז באמצע שנות השישים (ש.ח.) 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת — על תפיסת הגם במקרא מגנוני בקרה נוספים. מרצה: ד"ר יאיר זקוביץ 22.05 על הדבש ועל העוקץ 23.55 "תוצרת הארץ" — פזמונים ישראליים "ציזות חצות" — עם הסופרת יהודית הנדל 00.05 ציפורי לילה — עם גילת מואב 02.05 לא רוצים לישון

רשת ג'

07.07 "שיר בבוקר בבוקר" 09.05 "מת. כבר תשעה?" — עם אבי אתגר 10.05 שבעים מי יודע 11.05 שעה חמימה — עם מלאכי חזקיה 12.05 רק מוסיקה 13.05 רק בימי חול 14.06 פזמון חוזר 15.06 חדש, חדיש ומחודש 16.05 הצגה יומית 18.06 היה היו... — מצעד פזמוני העבר 20.05 לי ולך — שיר וברכה 21.05 קצת אחרת — פופ מתקדם 23.05 הלילה הוא שירים

קולנוע

תל-אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אבתר: יחיד נגד כולם 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: צביטה בלב 9.10 ,7.15 ,5
בית לסין: מלחמה ואהבה 23.15

בן-יהודה: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
גת: אהבה מכושפת 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: יומן נעורים 9.30 ,7.00
דקל: צרות גדולות בצ'יינה טאון 9.30 ,7.15 ,5
דרייב אין:
עיר ללא רחמים 9.45 ,7.45 ,5.45
דור: שבט דב המערות 9.30 ,7.15 ,5
בזיואון תל-אביב: "שואה"
לימור חדש: ירח דבש מכושף
סאר: שתי אצבעות מצידון 9.30 ,7.30 ,5
סינמה 1: תרגיל לכלשית מתחילה 9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: ניצוץ החיים 9.30 ,7.15 ,5
סאריס: עוברת אורח 9.30 ,7.15 ,2 ,12
להיות שם 23.30
רב-חן:
חן 1: שובו של הנוסע השמיני 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: צבע ארגמן 9.45 ,7.40 ,5
חן 4: דונה פלור 11 ,2 ,5 ,7.40 ,9.45
חן 5: רומן של אתמול בלילה 11 ,2 ,5 ,7.40 ,9.45
שחף: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.00 ,4.30
תל-אביב: איש הנצח 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: ראובן ראובן 9.30 ,7.15 ,4.30

רמת-גן
אואזיס: שובו של הנוסע השמיני 9.30 ,6.40 ,4
לילי: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.15
ארמון: טוראית בנג'מין 9.45 ,7.30 ,5
רב-גן:
גן 1: היחפן מכבורלי הילס 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: נשיקת אשת העכביש 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: שלושה רווקים ותינוק 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום 9.15 ,6.15

ירושלים
אדיסון: שבט דב המערות 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: הפיראטים 9.15 ,7 ,4.30
בית אגרון:
סינדרלה והכלבלב הכחול 16.00
ברט מטוגן 18.00
העוקץ 19.45
שבועות של שכרון חושים 22.00
ברט מטוגן 24.00
בנייני האומה: מונה ליזה 9.00 ,7.00
כסיר: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.00 ,4.30
אורגיל: אהבה מכושפת 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: בעקבות הכרך 9.00 ,7.00
סמדר: זכרונות אהבה מסירנצה 9.30 ,7.00
הבירה: שתי אצבעות מצידון 9.15 ,7.15 ,4.30
אוריון
אור 1: שובו של הנוסע השמיני 9 ,6.30 ,4
אור 3: צרות גדולות בצ'ינה טאון 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: איש הנצח 9.00 ,7.00 ,4.30

חיפה
ארמון: איש הנצח 9.00 ,6.30 ,4
אורה: שבט דב המערות 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: שובו של הנוסע השמיני 9.15 ,7 ,4.30
עצמון 1: אהבה בשחקים 9.15 ,7.00
עצמון 2: מונה ליזה 9.30 ,7.15 ,4.45
פאר: כולם נפלו על הראש 9.15 ,7.00 ,4.30

קרן אור המחודש: עוברת אורח 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: נסיעה נעימה 9.00 ,6.30 ,4
אמפיר: ירח דבש מכושף 9.15 ,7.00 ,4.30
אורליה: זכרונות אהבה מסירנצה 9.15 ,6.45

נתניה
ישרון: תעלול קטלני 9.15 ,7 ,5
כנורדיה: שכרון חושים 9.15 ,7 ,5

חולון
סבוי: צביטה בלב 9.30 ,7.15 ,5
מגדל: הצבע ארגמן 9.00 ,6.00
ארמון: שתי אצבעות מצידון 9.30 ,7.30 ,5

בת-ים
עצמאות: הטוב הרע והלא נורא 9.30 ,7.15 ,5.00

הרצליה
היכל: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5.00
מלון מגדל דניאל:
שלושה רווקים ותינוק 21.30 ,19.15

באר-שבע
חן: אהבה בשחקים 9.30 ,7.30 ,4.30

פתח-תקוה
היכל 1: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
היכל 3: הצבע ארגמן 9.30 ,7.15 ,5

עפולה
מפתרון: נסיעה נעימה 8.30

רעננה
אורות: יפה כוורוד 9.00 ,7 ,4.30

גבעתיים
הדרו: הטוב הרע והלא נורא 9.30 ,7.15 ,5.00

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 24.11
המלך מתיא הראשון: 18.45 ,16.00
חדוד וניה: 20.30
צ'כוב צ'כובה:
בימרתף: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 24.11 בשעה 16.30
עיון — דפנה שרפמן על "התנועה הפמיניסטית — תחיה מחדש"
תיאטרון תנועה - "תמר-נע"
בשעה 21.00
"חמש צעקות"

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
גני בת-ים — הנביאים 3.

חולון
אהרון הופיין 52.

ירושלים
אליסון — ישעיהו 10.

נתניה
קופ"ח כללית — ברודצקי 31.

פתח-תקוה
גמא — חפץ חיים 3.

רמת-גן
גרמזה — ביאליק 50.

תל-אביב
זיוה — אצ"ל 52.
לב העיר — אחד העם 69.

חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

רעננה — כפר-סבא
ארזה — אוסטרובסקי 36, רעננה

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה — טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244: חדרה — 22444.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ביילינסון, פתח-תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניארו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים - ילדים, א.א.ג.; הדסה ע"כ - כירורגית, אורטופדית; שערי צדק - עיניים; משגב לדך - נשים; הדסה ה"צ - פנימית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב"20.00-08.00. בימי ו': 15.00-08.00. טלפונים: 03-433300 ,03-433500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00-20.00)
נהריה - 04-920014 (11.00-20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו-ד' - טל. 222782.
"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל:
בתל-אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וכערבי חג בין השעות: 24.00—18.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00—15.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל: 523566. פתוחה מדי יום בימים, כולל ערבי שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00, אחרי חצות מתאם טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר) קומה א'. טל: 294869, 03-283822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואזור השרון, טל' 052-52432 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-261111
ער"ן ילדים ונוער — טל' 261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — 101. טל' 08-221022; עפולה — טלפון 065-93354, טבעון — 101. טלפון 04-931401, נהריה — טל' 04-823331. בת-ים — טל' 5511111. באר-שבע — טל' 057-74767.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני-ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל-אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל-אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל-אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

היישג מזהיר למנסדורף – זכה בטורניר יוהנסבורג וב-45 אלף דולר
"אל תעשו לי מסיבות"

אמר עוד אחרי נצחונו בגמר על האמריקני אנגר 3:6, 6:3, 2:6, 5:7: "עכשיו אני צריך להתאמן עוד יותר קשה ולשמור על פרופיל נמוך" ★ ידורג במקומות 45–50 בעולם

שירות "על המשמר"

"אני צריך לשמור עכשיו על פרופיל נמוך. לא צריך לעשות לי מסיבות. אחר שיעשו אותי יותר הגדול מאשר אני. כמה שאתה מצליח יותר — קשה לשמור על המיקום" — כך אמר אמש, הטניסאי הישראלי, עמוס מנסדורף, לאחר שזכה באליפות הפתוחה של דרום-אפריקה. בנצחו בגמר את אלוף אשתקד, האמריקני מאט אנגר. בארבע מערכות — 3:6, 6:3, 2:6, 5:7.

מנסדורף יצא ברכוש גדול מאליפות זו — 45 אלף דולר מכלל 375 אלף הדולר שמוענקים למשתתפי האליפות ביוהנסבורג.

מנסדורף הודה שהיה זה משחק קשה. "הצלחתי להתרכז בנקודות החשובות במשחק, ולכן ניצחתי. עתה אוכל להתרכז יותר בתחרויות גדולות. אבל צריך לשמור על אמת מידה. זו היתה תחרות רגילה. בה ידעתי להתעלות" — אמר מנסדורף, שהיה לטניסאי הישראלי הראשון שזכה בטורניר בין-לאומי גדול. הדבר ודאי ישתקף גם בדירוג הד עולמי. מניחים שמנסדורף יתקדם בדירוג ויגיע לאחר המקומות בין 45 ל-50.

מנסדורף, בן ה-21, גילה יכולת מצויינת. רבים מבין 6000 הצופים היו יהודים שעודדו את הטניסאי הישראלי. המשחק, שהיה דרמטי, נערך באולם מאחר שירד גשם.

המשחק נמשך שעתיים ו-22 דקות, ולפי דיווח כתב "רויטר" ביוהנסבורג לא התעלה לרמה גבוהה. מנסדורף ניצח הודות לחבטות פתיחה טובות יותר (18 "אייס" לעומת 7 של אנגר).

לאחר שכל אחד מהיריבים ניצח במערכות הראשונות 3:6, הכניע מנסדורף את יריבו האמריקני במערכה השלישית 2:6. המשחק הגיע לשיאו במערכה הרביעית. מנסדורף הוליך 1:4. אנגר הצליח להשוות ל-4:4, ואף היה לו כדור משחקון. אבל מנסדורף נאבק והיטה את הכף לזכותו — 4:5, 5:6, וניצח 5:7.

בדרכו לגמר ניצח מנסדורף בשתי מערכות ארבעה יריבים: כריסטו סטיין מדרום-אפריקה, מייק דה-פאלמר מארה"ב, אנדרס גומז מאקוודור (מדורג 10 בעולם) ואדי ארוארדס מדרום-אפריקה.

מנסדורף שיכח לאחר המשחק את שלמה גליקשטיין שהדריך אותו במהלך הטורניר לאחר שהוצא בסיבוב השני ע"י... מאט אנגר.

טניסאים בכירים רבים החרימו את טורניר יוהנסבורג בגלל מדיניות האפרטהייד של ממשלת דרום-אפריקה.

עמוס מנסדורף, אתמול ביוהנסבורג: גם גביע, גם דולארים (תצלום. איי.פי.)

הצמרת בחולון ובתל-אביב

● כדורסל

חמשת משחקי המחזור ה-10 בליגה הלאומית בכדורסל הערב (השישי, בין מכבי ת"א ובית"ר ת"א כבר נערך אמש), מעוררים עניין רב. שני משחקים יהיו בין קבוצות צמרת ושניים בין קבוצות תחתית.

● קרב-איתנים יתנהל הערב ב-8 בחולון על המקום השני בטבלה, בין קבוצות הפועל חולון והפועל הגליל-העליון. לחולונים עדיפות ביתית. שחקני הגליל יבואו במטרה לנצח. אם יתעלו ימתחו את חולון, במשחק שיכול להיות בעל-איכות.

● הפועל ת"א אמנם ביתית, אך אליצור נתניה תעלה לאולם באוסישקין בפייבוריטית (8). לאוואן מרסה, מייק לארגי וחבריהם יצטרכו להיות בשיאם כדי לנסות ולהפתיע את התנייתיים, נגדם הפסידו פעמיים בעונה שעברה.

● כדורסלני הפועל ירושלים, חסרי היציבות, יעשו הערב ב-8 מאמץ עליון באולמם במנחת כדי לשלח עם הפסד את יריביהם מהפועל איחן גבת. כשלון ביתי ירושלמי יחריף את מצב קבוצת הבירה. יתרון ביתיות להפועל ירושלים, עם אפשרות של הפתעה מצד אורחיהם.

● מאבק-תחתית שני יהיה בהיכל-הספורט ברוממה (8.30): הפועל חיפה, סוגרת הטבלה, מול הפועל רמת-גן המתאוששת. על-אף ביתיותם יצטרכו החיפנים לעמול קשה כדי לגבור על האורחים מהפועל רמת-גן, שהשתפרו מאוד.

● המשחק החמישי יהיה בין שתי קבוצות ממרכז הטבלה כשמכבי רמת-גן תארח ב-8.30 בכפר המכביה את מכבי חיפה.

הטבלה

1.	מכבי ת"א	10	1091–702	20
2.	הפ. חולון	9	832–758	16
3.	גליל-עליון	9	855–790	16
4.	אלי. נתניה	9	868–787	16
5.	הפ. ת"א	9	734–734	14
6.	בית"ר ת"א	10	857–933	14
7.	מכבי חיפה	9	822–811	13
8.	מכבי ר"ג	9	768–848	12
9.	הפועל ר"ג	9	768–917	11
10.	הפועל י-ם	9	804–852	11
11.	הפועל גבת	9	742–838	11
12.	הפועל חיפה	9	749–820	11

במשחק גביע, בסוף השבוע, ניצחו החיפנים באולמם ללא-מאמץ את חרמת-גנים (88:106). הערב תהיה זו "אופרה" אחרת, ומכבי רמת-גן מסוגלת לגמול ליריבתה.

● גליל-צח"ל ישדרו החל מהערב דיווחים מהמשחקים המרכזיים בליגה הלאומית בכדורסל, בתוכנית "סבבה בבסיס", שתשודר החל מהשעה 8, ותמסיים ב-10.

אטלנטה גמלה לבוסטון 96:97

אלופת האנ.בי.איי, הבוסטון-סלטיקס, נוצחה אור לאתמול ע"י אטלנטה — 97:96. דומיניק ווילקינס קלע 38 נקודות. לארי בירד לא שיחק בסיום לאחר שהוצא בשש עבירות. הוא קלע רק 18 נקודות.

תוצאות נוספות: דנבר — פניקס 120:132; יוטה ג'ז — ניו-ג'רסי נטס 78:96; שיקאגו — וואשינגטון-בולטס 84:92 (ג'ורדן קלע 22 נקודות); דטרויט — קליבלנד 84:93; גולדן-סטיט — ניו-יורק ניקס 93:97; סן-אנטוניו — הקליפרס מלוס-אנג'לס 102:109; מילווקי — קינגס 99:107; סיטאל — אינדיאנה 111:121.

מכבי ת"א הביסה ב"דרבי הקטן" את בית"ר 86:129

מאת אריה גיטלים

"למשחק קל בזה לא חכיתי" — דברי צבי שרף, מאמן מכבי ת"א, שהביסה אמש במשחק ליגה שהוקדם, את בית"ר ת"א, שחסרה את כוכבה דוייט ג'ונס, הפצוע בגבו, בהפרש של 48 נקודות — 86:129.

1800 צופים, ברובם ילדים, חזו במיפגן קליעות של 3 נקודות. שבעה סלים של 3 נקודות נקלעו ע"י דורון ג'מצ'י וחמשה מידיהם של מיקי ברקוביץ ממכבי ת"א ורון דייויס מבית"ר ת"א. נוסף להם הבריקו קווין מאגי ולי ג'ונסון.

התוצאה הגבוהה מצביעה על הגנות חלשות. בית"ר ת"א פתחה 0:4, אולם מכאן ואילך החלה "מכונת 3 הנקודות" של ג'מצ'י לפעול, ומכבי הוליך במחצית 44:66. לאחר ההפסקה המשיכה מכבי ת"א להפגיז, ובסיום — 86:129.

שפטו ברוך זלינגר ושלום וולצר, בהיכל-הספורט ביד-אליהו.

● קלעו למכבי ת"א: מאגי 31; ג'מצ'י 27; ג'ונסון 25; ברקוביץ 21; קורנליוס 13; אדריטי 6; ארואסטי 4 ושילר 2.

● קלעו לבית"ר ת"א: דייויס 35; חוזז 27; קולהאס 17; וייסמן 3; מוסקוביץ 2 והבאורד 2.

ליגות באירופה

אברטון — ליברפול 0:0

הדרבי הגדול של ליברפול שמשך אתמול 48,247 צופים לא הוכרע: אברטון המארחת וליברפול האלופה סיימו בתיקו 0:0.

היה זה משחק הדרבי ה-135 בין שתי הקבוצות הבכירות בכדורגל האנגלי.

צמרת הטבלה האנגלית

1.	ארסנל	16	8–23	31
2.	נוטינגהאם	16	22–35	29
3.	ליברפול	16	20–34	28
4.	ווסטהאם	16	23–26	27
5.	אברטון	16	17–24	26

רוזנטל נפצע — בריז' הפסידה

בריז', קבוצתו של הישראלי רוני רוזנטל, נחלה אתמול את המפלה הראשונה בליגה הבלגית בכדורגל בשנוצחה בשארלרואה — 1:0.

רוזנטל, שנפגע במפשעה, החמיץ שני הזדמנויות.

אנדרלכט בריסל ניצלה את המפלה של בריז' ויצרה פער בן שתי נקודות בפיסגה. בנצחה את ס.צ. ליאז' — 1:3.

מאראדונה הבקיע — ונאפולי ניצחה 0:4

המובילה בליגה האיטלקית בכדורגל, נאפולי, זכתה אתמול בנצחון גבוה על אמפולי 0:4, כשאת השער הראשון הבקיע דייגו ארמנדו מאראדונה בדקה ה-27.

לנאפולי 16 נקודות, והיא מקדימה את יובנטוס וגברה על אטאלנטה 0:2 — 14, ואת אינטר (סיימה 1:1 בקומו) — 13.

מילאן, שגברה על אבלינו 0:2, מרורגת רביעית עם 12 נקודות.

שאר התוצאות: פיורנטינה — רומא 1:2; וורנה — אסקולי 1:2; ברשציה — טורינו 0:2; אודינזה — סמפדוריה 0:0.

נצחון גבוה לרודה

קבוצת רודה, בה משחק הישראלי מוטי איוניר, זכתה אתמול בנצחון גבוה במחזור ה-16 בליגה ההולנדית, כשהכניעה במגרשה את גרואחר 0:4.

פיליפס איינדהובן 2:6 במשחקי חוץ נגד דן-האג, ואיאקס (ניצחה בחוץ את צוולה 0:1), צמודות בפיסגה עם 28 נקודות כל-אחת.

טייסון – אלוף

המתאגרף האמריקני מייק טייסון, בן 20 וחמישה חודשים, היה לאלוף הצעיר ביותר בהיסטוריה במשקל כבד. לאחר שהכניע בלאס-וגאס בנוקאאוט בסיבוב השני, את מחזיק התואר מטעם מועצת האיגרוף העולמית, הקנדי טריבור ברביק, בן ה-33. יליד ג'מאייקה.

לטייסון היה זה הנצחון ה-28 הרצוף תוך פחות משנתיים, 26 מהם בנוקאאוט.

נצחון חשוב למכבי נתניה בקרית-מוצקין 75:82

במשחק צמרת בליגה הארצית, צפון, בכדורסל, שנערך אמש בי אולם גושן בקרית-מוצקין ניצחה המובילה, מכבי נתניה, את מכבי קרית-מוצקין — 75:82. לאחר 44:47 במחצית.

כתבנו יוסף גלזר מציין, כי 1500 צופים, ביניהם שמחה מילה, ראש עיריית קרית-מוצקין ויורם אוברקוביץ, יו"ר איגוד כדורסל, חזו במשחק מרתק: שלושה משחקני נתניה קלעו 73 מ-82 הנקודות לקבוצתם: דיוויד רוס 33 (7 סלי 3), מייק קרטר 20 ושי כספי 20. למוצקין הירבה לקלוע: שמעון אלכו 23 (כולן במחצית הראשונה: 5 סלי 3). שפטו היטב אהרון בר ויוסף איסקוב.

שאר משחקי הצפון: הפועל נהריה — הפועל עמק-הירדן 62:109; הפועל גן-שמואל — מכבי חדרה 62:63; מכבי כרמיאל — הפועל בקעת בית-שאן 82:85; מכבי בת-גלים — הפועל בית-אלפא 66:79.

במאבק-קבוצות בירושלים בי הביסה אליצור נוה-דוד רמלה את בית"ר ירושלים — 68:133, קלע אריל ויליאמס 44 נקודות, קטף 37 ריבאונדים ו... קלע סל עצמי.

שאר התוצאות בדרום: אליצור קרית-אונו — אס"א רמת-השרון/ ת"א 68:93 (רייס קלע 30 נקודות

לקרית-אונו): מכבי ראשל"צ — אליצור ת"א/פ"ת 78:85; הפועל גבעתיים — הפועל נען 64:85; מכבי דרום ת"א — הפועל קרית-גת 73:97; מכבי פ"ת — מכבי ירושלים 77:87.

מכבי ת"א תנסה להנחיל הפסד ראשון לגבעת-חיים

משחק-צמרת מסקרן יהיה הערב ב-8 בכפר-הירוק, במחזור ה-7 בליגה לנשים בכדורסל כשמכבי ת"א תנסה להנחיל הפסד ראשון לקבוצה המצטיינת של הפועל גבעת-חיים.

● ליגה אזורית

42 שערים בליגת העמקים

42 שערים הובקעו בשבת במחזור ה-4 בליגת העמקים בכדורגל. המבקיעים הבולטים: מיכאל ששון מהתענכים (4), יפתח בלף מכפר-יחזקאל/חפציבה (4) ורוני ורנר מרמות-מנשה (3).

התוצאות: רמות-מנשה-גבע 1:7; בית-יוסף/ירדנה-תל-יוסף 3:5; תענכים-בני-נעורה 0:11; כפר-יחזקאל/חפציבה — יזרעאל 0:6; גבעת-עוז-הזורע 1:2; אלונים-גזית 0:6.

תענכים, רמות-מנשה ובית-יוסף/ירדנה זכו עד כה במלוא הנקודות.

שויצר אחרי השבת המרוגזת בליגה הלאומית:

"רק בתום המחזור ה-15 נוכל לעשות חשבונות"

מאמן הפועל ת"א: המצב נזיל ומשתנה ● משחק חשוב בשבת ברופפה ● פיזנטי יוסיף לנו רבות ● שבתאי לוי: "להיות או לחדול" ● לבני-יהודה התקפות מתפרצות מצויינות

מאת יצחק ויסהוף

— דוד שוייצר, האם אתה מרוצה מרמת הליגה?

● שוייצר: אין לי טענות כלפי הליגה. העובדה הבולטת היא שקבוצות תחתית מסוגלות לנצח קבוצות צמרת, וזה נותן עניין וטעם. הכל יכול לקרות בליגה כזו, ורק במחזור ה-15 נוכל לעשות את חשבון הנפש.

— מה מבטיח המצב העכשווי?

● שוייצר: מאבקים צמודים ומרתקים. המצב נזיל ומשתנה כל הזמן.

— גם בהפועל ת"א המצב נזיל?

● שוייצר: "הכרוך" שלנו שלא לקחנו נקודות ממכבי יפו והפועל באר-שבע בשני המחזורים הראשונים. במידה שהיו לי כיום עוד 3 נקודות הייתי במצב מצויין.

— האם ממה שיש לך אתה מרוצה?

● שוייצר: אני מרוצה. ניתן להיות מרוצים יותר. הקבוצה מגיעה למצבי-הבקעה אבל החלוצים מחמיצים ממצבים של "שער בטוח". אסור להתייאש מאחר שהקבוצה משחקת היטב. צריך לתת אשראי לילדים. הם נוכשרים ויתנו את שהם יודעים.

— ודוד פיזנטי?

● שוייצר: פיזנטי יוסיף לנו רבות. במשחק נגד בני-יהודה הוא נתן 40 אחוז ממה שהוא מסוגל לתת. כל המשחק הטוב של הפועל ת"א במחצית הראשונה היה בזכות משחקו המשובח של פיזנטי. לבני-יהודה יש כלים מצויינים להתקפות מתפרצות והם ניצלו זאת כדי להבקיע, ולא היו רחוקים מהבקעות נוספות. עובדה זו לא מנחמת אותי. הפועל ת"א היתה חייבת לנצח במשחק. אנו קבוצה חזקה ואסור לזלזל בנו.

— מה בקשר לשבתאי לוי, או שחקנים אחרים, בקבוצה?

●: שוייצר: שבתאי נחלים, ויקבל את ההזדמנות שלו. אמרתי לו "תצטרך להיות או למות". אם תשחק טוב ותוכיח את עצמך תהיה שייך להפועל ת"א, ולא תלך למצוא מזלך בקבוצה אחרת". גם הרעליקוביץ מחלים וישחק. את פיזנטי יעבור לקיצור. אנו חייבים להחליט לגבי השחקנים. עד למחזור ה-16 נעשה חושבים, נראה מה שיש לנו ומה אנו צריכים.

— בשבת אתם נגד מכבי חיפה, בחיפה?

● שוייצר: משחק חשוב לשתי הקבוצות. מי שינצח — יברח. אם הפועל ת"א תקוו את המשחק היא תהיה חזק במאבק על הכתר. תיקו יביא לסטאטוס-קוו. מכנו ירוויחו היריבות.

עמידה עיקשת של הפועל ר"ג בבודפשט — נוצחה 19:18

● כדוריד

שירות "על-המשמר"

הישג מכובד לקבוצת הכדוריד של הפועל רמת-גן, שנוצחה אתמול ע"י הקבוצה ההונגרית, ואשאש-איזיר בבודפשט — 19:18, בגביע-אירופה למחזיקות גביע. הרמת-גנים הוליכו במחצית — 10:11.

במשחק הראשון, בשבוע שעבר בתל-אביב, ניצחו ההונגרים — 25:32.

שחקני הפועל רמת-גן הפגינו אתמול במפתיע עליונות מול היריב החזק ובדקה ה-24 הוליכו — 6:11. ההונגרים הצליחו להשוות רק בדקה ה-51 ל-16:16, ולהוביל במשחק בפעם הראשונה — 17:18, שלוש דקות לסיום.

שוערי הקבוצה הישראלית, בני מירקו ונתן וייס, עצרו, כל אחד, מכת-7.

את השערים להפועל רמת-גן כבשו: רזי סומך 4; יורם זלינגר 3; אמיר גרא 3; גבי ספרן 2; שלמה אלמוסנינס 2; גדעון פרוכטר 2 ודורון זרמונסקי 2.

שפטו במשחק צמד שופטים מרומניה, לעיני 2000 צופים.

במכבי יפו אין מאמן — רוצים את שפר או יוסל'ה

מאת נפתלי כהן

בקבוצת הכדורגל של מכבי יפו אין עדיין מאמן. אבל יש הרבה באי-בראש. את האימון היום יעביר שחקן-העבר של הקבוצה, משה אורננה.

הנהלת מכבי יפו קיימה אמש ישיבה ממושכת. בה הועלו הצעות שונות, הוחלט ללכה "על גדול", ולמנות מאמן בעל שיעור-קומה. שני השמות שהועלו הם של מאמני נבחרת ישראל שלעבר, עמנואל שפר ויוסל'ה מירמוביץ.

אולם במכבי יפו יש בעיית תקציב. הסכום שמיועד למאמן אינו גדול ואם השניים ירחו את ההצעות יפנו למועמדים שכבר הוזכרו. מוטל'ה שפיגלר ושייע פיינגנבויים.

בעקבות תקרית רמלר: עוזרן יועמד לדין

הכדורגלן הצעיר של הפועל באר-שבע, מאיר עוזרן, יועמד בפני ועדת משמעת פנימית לאחר שבני משפחתו וחבריו תקפו ופגעו אחרי משחק הנצחון על בית"ר ירושלים (1:0), בשחקן הוותיק, דב רמלר.

המאמן דרור בר-נור ביקש להחליף את רמלר בעוזרן בדקה ה-85. אולם רמלר התעלם מהוראת המאמן ומשך זמן. עם תום המשחק, כאשר יצא מהמגרש, הותקף ע"י "חמולת עוזרן" ונפגע בראשו, שוב דם.

רמלר נפגע והודיע כי לא ישחק יותר בהפועל באר-שבע, אולם אתמול, אחרי שהפוגעים טילפנו לביתו בפ"ת והתנצלו, חזר בו. הפוגעים הזמינו את רמלר ל"סולחה" בבאר-שבע, בה רוגשת הרוחות נוכח המקרה שהוא ללא-תקדים.

דירוז זכה בסבב ביפו

הרומני דיירוז זכה אתמול בתחרות הבין-לאומית בטניס, שנערכה ביפו, לאחר שגבר בגמר על קנדי מארצות-הברית — 6:2, 4:0.

טלקס

● שני אנשי ביטחון נהרגו בדרום־אפריקה

קייפטאון. – שני אנשי ביטחון נהרגו וארבעה נפצעו בלילה שעבר בגל של אלימות בקריות השחורות של דרום־אפריקה – מסרה ה־ממשלה.

שני אנשי הביטחון מתו מדקירות בהתקפות נפרדות בחבל קייפ. כן אירעו ברחבי המדינה תקריות של ידוי אבנים ובקבוקי מולוטוב. (ע"ר)

● פקיד מס־הכנסה בקנדה העלים 16 מיליון שומות

טורונטו. – פקיד זוטר של מס הכנסה בקנדה הואשם בגניבה בקשר עם היעלמן הזמנית של 16 מיליון שומות. כלומר, התיקים האישיים של כל האנשים הגישו שומות בשנת 1985.

המשטרה מסרה, כי אנדריאס אקנר בן 26 מהעיירה מיסיסוגה במחוז אונטאריו, הסגיר עצמו בטורונטו ואמר כי צילומי־המיקרו, שנעלמו בסוף אוקטובר ממשרדי מס הכנסה בטורונטו והוחזרו ביום ב' שעבר, מעולם לא הועתקו ולא נוצלו לרעת אדם כלשהו. (ע"ר)

● האו"ם ייכנס לשנת 1987 עם מזומנים שיספיקו לשבוע אחד בלבד

מרכז האו"ם. – האו"ם ייכנס לשנת 1987 כשלרשותו מזומנים בסך 10 מיליון דולר בלבד. סכום שיספיק לתיפעול הארגון העולמי במשך פחות משבוע ימים – אמר אתמול מזכיר האו"ם, פרס דה קואייאר.

בדו"ח האחרון על המשבר הפיננסי של האו"ם, ציין המזכ"ל, כי עד סוף השנה יגיעו הסכומים שחייבות מדינות שונות לאו"ם ל־284 מיליון דולר. האו"ם היה פושט את הרגל, לולא ננקטו צעדים כלכליים מיוחדים, אשר מקווים כי יניבו 67 מיליון דולר.

אחת הסיבות למשבר היא עמדתה של ארה"ב, שמימנה עד־כה 25 אחוז מהתקציב של האו"ם, עד אמצע נובמבר השנה העבירה ארה"ב לאו"ם רק 49 מיליון דולר. והודיעה, כי תוסיף סכום של 100 מיליון דולר. פירושו של דבר, כי ארה"ב תשלם כ־60 מיליון דולר פחות מן הסכום שהוקצה לה. (ע"ר)

● הודו "מודאגת" מביקור הרצוג בסרי־לאנקה

קולומבו. – הודו התלוננה לפני סרי־לאנקה על ביקורו של נשיא המדינה, חיים הרצוג, בקולומבו, בשבוע שעבר – אמר אתמול שגריר הודו בקולומבו.

השגריר נועד אמש עם נשיא סרי־לאנקה לשיחות על תוכנית השלום החדשה של הודו, שנועדה לשים קץ לסיכסוך הבין־עדתי בין הרוב הסינהלי לבין המיעוט ה־טאמילי באי. (ע"ר)

● נשיא מצרים חוסני מובארק (מימין), בהזהירו אתמול את ארה"ב, כי משלוחי הנשק שלה לאיראן מסכנים את יחסי הידידות בינה לבין המדינות הערביות המתונות. כמצרים וכירדן, שמלכה, המלך חוסיין, ניצב לידו.

קרבות עזים בצידון בין אמל לפלשתינים

צידון. — קרבות עזים התחוללו אתמול בסביבות צידון בין מחבלים פלשתינים לבין מיליציית "אמל", תוך שימוש בארטילריה, מרגמות וטילים אנטי־טנקיים.

ההתלקחות פרצה לאחר שכל מאמצי התיווך לשים קץ ל"מלחמת המחנות" בסביבות צידון הסתיימו בכשלון. מקורות המשטרה מסרו, כי הקרבות התלקחו עם עלות השחר, בין המחבלים במחנה עין אל־חילווה לבין אנשי המיליציה המחופרים בגבעות מסביב למחנה. המשטרה מסרה, כי 4 אנשים נפצעו במהלך הקרבות. (ע"ד)

כלבו דני גדול אסר כניסתם של פליטים

מאת עלי כהן, כתב "על המשמר"

כלבו גדול בעיר הדנית אולבורג אסר על פליטים את הכניסה לתחומיו. ההוראה ניתנה לאחר התכתשות גדולה, שבה היו מעורבים פליטים שהסתופפו במסעדת הכלבו.

מנהל הכלבו אמר, כי ההוראה לא ניתנה מטעמים גזעיים, חלילה, כי אם משום שהמריבות התכופות בין הפליטים לבין עצמם בתחומי החנות גורמות לבריחת לקוחות.

מידי יום, מגיעים אלינו 20־25 פליטים, העושים במקום כבשלהם, ותמורת ספל קפה יושבים שעות ארוכות ומבריחים לקוחות — אמר המנהל.

משטרת קופנהאגן חרדה באישון לילה לאוניית פליטים, כדי לאתר משפחה, שעליה הוחלט שאין היא זכאית למקלט בדנמרק. במשך כל שעות היום מנעו משמרות של פליטים איראניים מן המשטרה לעלות לאוניה למציאת המשפחה, שהסתתרה באחד מתאי האוניה. המשטרה ניצלה את שעות הלילה, כאשר המשמרות "הלכו לישון". את המשפחה שהסתתרה לא עלה בידה לאתר. אך לעומת זאת, הצליחה למצוא במיטתו מבוקש אחר:

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

נמסרה בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על־ידי שמואל סופר, כתובה: בני בנימין 27, הרצליה, בקשה המתייחסת לקרקע שבהרצליה רחוב מלכי יהודה גוש 6536 חלקה 232 ומהות הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, דהיינו: בקשה להקלה עד 5% באחוזי בנייה.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע על־ידי אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבנייה מרחב הרצליה

מרחב תכנון מקומי
כפר־סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 108 בגוש 6426 רחוב ביאליק 26 הקלות כלהלן: 1. תוספת 6% לאחוזי הבנייה המותרים — 623 מ"ר במקום 792 מ"ר. 2. 10% בקו בניין צדדי מכיוון דרום (קו הבניין מתייחס לגבול המקורי של החלקה שממנו הופקעה רצועה בצד זה לשביל). 3.6 מ' במקום 4.0 מ'. 3. 7% בקו בניין צדדי מכיוון צפון — 3.71 מ' במקום 4.0 מ'.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת־קהל. ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד,
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבנייה כפר־סבא

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי דרום השרון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה דרום השרון הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' שר/7/462" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד מאזור חנייה ומאזור מבני משק לאזור מגורים. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 4257 חלקות 11, 10, 6, 7, 5, גבעת השלושה.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה, של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. ועליה לכלול פרוט הנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום על־ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

א. זהבי, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי לודים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר הנקרא: "שינוי תכנית" מתאר מקומית מס' גז/2/165.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גושים 5310, 5513, 5647 — מכבים.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: הרחבת גבולות תכנית גז/1/165 שינוי מיקום וגודל שטחים וקביעת יעודי קרקע קביעה מחדש של אזורים לשימושים השונים קביעת הוראות ומגבלות בניה.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3360 ה' תשמ"ו עמ' 2742 ובעתון בוקר "הצופה" מתאריך 25.6.86 ובעתון ערב "חדשות" מתאריך 23.6.86 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף "על המשמר" מתאריך 23.6.86 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, ובמשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה.

וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

נציגת אש"ף שגורשה משוודיה – קיימה קשרים עם אבו־נידאל

שטוקהולם. — משרד אש"ף בשטוקהולם הכחיש אתמול בכעס כל "מעשים חריגים", לאחר שסגנית המשרד נצטוותה לעזוב את המדינה.

ממשלת שוודיה הודיעה ביום ו', כי היא מגרשת את האלה סלאמה, סגנית מנהל משרד אש"ף בשטוקהולם, על "פעילות שאיננה עולה בקנה אחד עם תפקידיה הרשמיים". לא נמסרו פרטים על מעשים חריגים אלה, אולם עיתוני שוודיה מסרו, כי סלאמה קיימה קשרים עם ארגון הטרור של אבו־נידאל.

דוברת משרד אש"ף מסרה אתמול לכתב "רויטר": "להאלה סלאמה אין כל קשר עם אבו־נידאל, וגם למשרד אש"ף בשטוקהולם אין כל קשר עם קבוצה זו. משרד אש"ף כאן נאמן נאמנות מוחלטת ליו"ר אש"ף, יאסר ערפאת." בהודעה נאמר, כי ה"מוסד" הישראלי הוא מקור ההאשמות הראשי נגדה.

עתונים שוודיים מסרו מפי מקורות בטחוניים מקומיים, כי הגירוש נבע מדאגת השלטונות, כי אש"ף מסדיר "מקומות מקלט בטוחים" בשוודיה, שבהם יוכלו מחבלים פלשתיניים למצוא מחסה אחרי פיגועים באירופה. (ע"ד)

נימשך גל הדליפות הכימיות בשוויץ

אראו, שווייץ. — גאז פוסגן רעיל דלף מבית־חרושת בצפון שווייץ, בתאונה רביעית שאירעה החודש במפעל כימי שווייצי.

המשטרה ומומחים כימיים אמרו, כי עקבות של הגאז חסר־הצבע נתגלו במרחק של לא יותר מ־20 מטר מהמפעל, השייך לחברת זיגפריד. הם אמרו, כי אין סכנה לאוכלוסיה. (ע"ד)

אדריכל יליד־גרמניה יתכנן מוזיאון־השואה בוושינגטון

וושינגטון. — האדריכל ג'יימס אינגו פריד, מחברת האדריכלים י.מ.פיי ושות', נבחר לתכנן את מוזיאון־השואה של ממשלת ארה"ב.

פריד, בן 56, שנולד באסן, בגרמניה, הגיע יחד עם משפחתו לארה"ב ב־1940. הוא היה האדריכל שתיכנן את מרכז הוועידות והתערוכות ע"ש יעקב יעקביץ, שהושלם לא־מכבר בניו־יורק.

אלי ויזל, יו"ר המועצה האמריקנית לענייני שואה, אמר: "השואה, באכזריותה העצומה, חורגת מעבר לכל ביטוי ואמנות, אך חייבים לספר את סיפורה. בג'יימס פריד מצאנו אדריכל, המסוגל להתגבר על אתגר יחיד במינו זה."

מועצת השואה מגייסת עתה 100 מיליון דולר להקמת המוזיאון, שיוקם על קרקע ממשלתית לא־הרחק מהבית הלבן. במוזיאון תהיה תערוכה על השואה, ספריה וארכיון לענייני השואה, שני אולמות תיאטרון ומרכז־מחקר. (אסט"א)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א
מרחב תכנון מקומי חולון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית/מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ת"א, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מתאר מס' ח/387 שינוי לתכנית מתאר ח/5.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6021 חלקות 293—284, 295, רחוב דגנים חולון.

עיקרי מטרת התכנית:
1. שנוי יעוד מאזור מגורים ב' לאזור מגורים מיוחד.
2. הגדלת שטח הבניה, של כל אחד מהדירות כמסומן בטבלה ובתשריט.

כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי כהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 21.11.86

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	--	--	1.4876	1.5061	1.4959
דולר אמריקני	1	1.46	1.52	1.4877	1.5063	1.4960
מרק גרמני	1	0.72	0.76	0.7369	0.7461	0.7411
לירה סטרלינג	1	2.06	2.16	2.0977	2.1239	2.1116
פרנק צרפתי	1	0.22	0.23	0.2255	0.2283	0.2264
ין יפאני	100	0.89	0.94	0.9102	0.9215	0.9139
גילדן הולנדי	1	0.64	0.67	0.6537	0.6618	0.6561
פרנק שווייצרי	1	0.87	0.91	0.8869	0.8979	0.8901
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2135	0.2162	0.2146
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1954	0.1978	0.1965
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1951	0.1975	0.1961
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.2998	0.3035	0.3014
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0732	1.0866	1.0792
דולר אוסטרלי	1	0.93	1.00	0.9626	0.9746	0.9680
ראנד דר' אפריקני	1	0.40	0.67	0.6665	0.6748	0.6702
פרנק בלגי	10	0.34	0.36	0.3552	0.3597	0.3566
שילינג אוסטרי	10	1.03	1.08	1.0462	1.0593	1.0532
לירה איטלקית	1,000	1.04	1.11	1.0644	1.0776	1.0701

טלקס

● סיוע פסיכולוגי לילדים שצפו בהתאבדות

ילדים שהיו עדים להתאבדות במרכז צפת יקבלו סיוע פסיכולוגי על־פי בקשת הוריהם.

שלשום אחר־הצהריים קפצה צעירה בת 27 למוות מחלון דירתה שבקומה השביעית. סמוך למקום נפילת הגופה שיחקו ילדים בני שש עד עשר והיו עדים לאירוע הטראגי.

ההורים, החוששים מהשפעת הטראומה על ילדיהם, פנו למוריהם וביקשו לסייע להם במתן טיפול פסיכולוגי לילדים.

יהודה צור

● מחזירי אור לגמלים

הצעה מקורית, לחייב את כל בעלי הגמלים באיזור אילת והערבה להתקין מחזירי אור לגמלים, העלה יעקב שמואלי, נהג "אגד" מאילת.

את הצעתו הוא העביר למשרד־התחבורה, אך הוא חושש שהיא תידחה על הסף בטענה שגמל איננו רכב מוטורי.

במכתבו למשרד־התחבורה כותב שמואלי: "לפני מספר שנים פניתי למשרד־התחבורה בעקבות תאונה מחרידה שאירעה ליד קיבוץ יוטבתה, בה נהרג חבר "אגד" שהתנגש בגמל, והצעתי לחייב כל בעל גמל לתלות מחזירי אור על אחוריו וצווארו של הגמל. מאחר ולא קיבלתי מענה למכתבי חשבתי כי מהנדסי משרד התחבורה מצאו דרכים יעילות יותר למנוע התנגשויות עם גמלים. השנים חלפו, פתרון לא נמצא וההתנגשויות עם הגמלים נמשכות".

כזכור, נהרג בשבוע שעבר תושב אילת בהתנגשות עם גמל בכביש אילת־טאבה.

בצלאל רובין

● דגל המדינה חולל בעכו

דגל המדינה נתגלה אתמול בבוקר קרוע ומרוח בצואה בחזית בית־משפט השלום בעכו על־ידי העובדים שהגיעו למקום.

המשטרה פתחה בחקירה, אולם עד כה טרם נעצר איש.

אין זו הפעם הראשונה שדגל המדינה מחולל בעכו ודובר משטרת מרחב הגליל מסר, כי המשטרה מתייחסת למעשה בחומרה.

יהודה צור

● כיכר ע"ש בן־גוריון באוסטרליה

בעקבות ביקורו של נשיא המדינה באוסטרליה ובמסגרת חגיגות 100 שנים להולדת דוד בן־גוריון הנערכות שם, החליטה מועצת העיר סטרלינג לקרוא לכיכר הנמצאת באיזור מוסדות הקהילה היהודיים ובית־הספר היהודי "כיכר דוד בן־גוריון" — זאת מסר הסנטור האוסטרלי ציוני בוועידה השנתית של איגוד הקהילות היהודיות שהתקיימה בסוף השבוע בקנברה בירת אוסטרליה.

כזכור, בתקופת שהותו של הנשיא הרצוג באוסטרליה נערך בקנברה טקס בהשתתפותו של ראש ממשלת אוסטרליה, בוב הוק, שהוא נשיא הכבוד של הוועידה האוסטרלית לציון שנת ה־100. במהלך הטקס הוסר הלוט מעל האנדרטה של דוד בן־גוריון במקום. (שע"ה)

● עובדי הדואר התגברו על העומס

העיכובים שנוצרו במשלוחי הדואר שהצטברו במרכז המיון בת"א חוסלו.

מיבצע העזרה שהשתתפו בו עובדי הדואר במחוז ת"א, שמו קץ לחיסול ספיחי העיכובים של דברי הדואר.

יש לציין, כי למרות הציוד הטכנולוגי המתקדם שמפעל במקום לא ניתן היה להתגבר על העומס הרב של דברי הדואר שהגיעו בחודש אוקטובר. אלה הביאו לעליה של 30 אחוז בכמות דברי הדואר שהגיעו מחו"ל ומן הארץ בימים כתיקונם. (שע"ה)

נשיא בית־המשפט העליון:

שריר אינו רשאי להקפיא הוועדה למינוי שופטים

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם ומוטי בסוק, כתב "על המשמר"

נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, שיגר אתמול מכתב לשר־המשפטים בו הוא קובע, כי החלטתו של השר להקפיא את פעילות הוועדה למינוי שופטים שהשר עומד בראשה אינה כדין.

"עם כל הכבוד, אין בידי יו"ר הוועדה למינוי שופטים הסמכות המשפטית להקפיא את פעילותה של הוועדה שכוננה על־פי חוק, כל עוד לא הוסמך לכך כדין", קובע נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, במכתב ששיגר לשר־המשפטים והעתקיו נשלחו לכל חברי הוועדה למינוי שופטים.

עוד קובע נשיא בית המשפט העליון במכתבו: "הריני סבור, כי אין להימנע מכינוסה של הוועדה האמורה, מאחר ואין הצדקה לכך שהחיפוש אחר דרכי עבודה משוכללות יותר, ימנע את ההפעלה השוטפת של הוועדה, בהתאם לצרכים. כפי שכתבתי וחזרתי וכתבתי, הרי אי־מילוי המקומות הפנויים במערכת השיפוט גורם נזק לעבודה השיפוטית".

נשיא בית־המשפט העליון ביקש במכתבו משר־המשפטים לכנס בהקדם את הוועדה למינוי שופטים, כדי לדון הן בהודעתו של השר להקפיא את עבודתה עד שיימצאו דרכים לבחירת שופטים והן לדיון במינויים, העומדים על סדר יומה של הוועדה.

כתב עתי"ם מציין, כי לפני כחודש ימים מינתה הוועדה למינוי שופטים ועדת משנה לבחינת דרכים חדשות למינוי שופטים. בוועדת המשנה חברים שר־המשפטים, נשיא בית־המשפט העליון ונציג לשכת עורכי־הדין, עוה"ד צבי מיתר.

בתגובה למכתב מסרה דוברת משרד־המשפטים, כי השר אברהם שריר אינו דן עם נשיא בית־המשפט העליון בנושאים משפטיים מקצועיים דרך אמצעי התיקשורת.

דוברת משרד־המשפטים הוסיפה, כי כל חברי הוועדה למינוי שופטים סבורים כי יש לעשות באופן מיידי לשינוי הדרך שבה נבחרים משפטנים לתפקידי שיפוט. תפקידים אלה, לאחר מינויים, הם ממלאים לכל ימי־חייהם.

דוברת המשרד הבהירה, כי השר פועל בעניין זה בהתאם להוראות החוק וכי השר עיכב, בשלב זה, מינויים לארבעה תפקידי שיפוט, וזאת עד אשר תסיים ועדת המישנה את גיבוש אמות המידה החדשות לבחירת שופטים ומינויים.

יוזם שינוי בחקיקה

מרדכי וירשובסקי ("שינוי") יוזם חקיקה שתקבע כי בראש הוועדה למינוי שופטים יעמוד נשיא בית־המשפט העליון.

וירשובסקי החליט, כי יש צורך בשינוי החוק הקיים, בעקבות הודעת שר־המשפטים אברהם שריר, כי לא יכנס בתקופה הקרובה את הוועדה.

וירשובסקי טען אתמול, כי זו החלטה בלתי חוקית. לדעתו אין זה גם נסבל כי בראש הוועדה למינוי שופטים תעמוד אישיות פוליטית — שר־המשפטים.

כתבנו מעיר, כי בוועדה למינוי שופטים יושב, בנוסף לשריר, עוד שר אחר — חבר "שינוי" אמנון רובינשטיין.

השופט אבן־ארי פסל עצמו מלדון בבקשת בלאס לשחררו

המשטרה חוקרת מי הפיץ שמועות כזב נגד השופט

שופט בית־המשפט המחוזי בתל אביב, אריה אבן־ארי, פסל עצמו אתמול משמיעת הדיון על הבקשה לעיון מחדש במעצרו של דוד בלאס עד תום משפטו.

השופט החליט זאת על רקע שמועות כוזבות שהופצו נגדו בסוף השבוע והעביר את הטיפול בחקירת הפרשה למשטרה.

המשטרה פתחה בחקירה כדי לגלות את האחראי להפצת השמועות שנועדו לפגוע בשופט אבן־ארי.

השופט אבן־ארי סירב להתייחס לפרשה ואמר, כי כל שהיה לו לומר הוא כתב בהחלטתו בתיק בית־המשפט אתמול.

התיק הועבר לטיפולה של סגנית נשיאת בית־המשפט המחוזי, השופטת שולמית ולנשטיין, שתחליט לאיזה שופט להעביר את התיק.

המדובר בבקשה שהגיש לשופט אבן־ארי בשבוע שעבר סניגורו של בלאס, עו"ד יעקב ויינרוט, כי יעיין מחדש בהחלטה לעצור את מרשו עד תום ההליכים ויחליט על שיחרורו בערובה.

הסניגור טען, כי בלאס מוחזק במעצר מאז ה־15 במאי. המשפט הוא מסובך ועשוי להימשך זמן רב. מה עוד שמצב בריאותו של בלאס הידרדר בכלא רמלה.

עוד טען, כי עד הגנה מרכזי, רפ"ק משה פרידמן, יוכל להעיד רק לאחר שיסתיים משפטו הוא, מאחר והוא יועמד לדין פלילי. עד אחר, לוי עינבל, נמצא בחו"ל והוא אינו מתכוון לחזור לישראל, טען עו"ד ויינרוט.

מכל הסיבות הללו ביקש הסניגור לעיין מחדש בתיק ולשחרר את מרשו בערובה.

פרקליט מחוז ת"א, עו"ד אהרן שרה, הגיש מסמך נגדי, בו דחה את טענות הסניגור וטען, כי "אין נסיבה חדשה המצדיקה עיון חוזר בהחלטות בית־המשפט המחוזי ובית־המשפט העליון להחזקתו של הנאשם במעצר עד תום ההליכים". (עתי"ם)

פסק־דין עקרוני:

יש לכבד כרטיס אשראי גם כאשר מוכרים מוצרים בהנחה

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי

פסק־דין עקרוני שניתן בסוף השבוע שעבר בבית־משפט השלום בירושלים קובע, כי בית עסק המצהיר על כך שהוא מכבד כרטיסי אשראי אינו יכול לסרב לקבל כרטיסי אשראי כאשר הוא מוכר מוצר כלשהו בהנחה.

בעקבות תביעה שהוגשה על־ידי משרד־התעשייה־והמסחר נגד חנות לכלי עבודה בכיכר ציון בירושלים קבעה השופטת מרים נאור, כי סוחר שאינו רוצה לכבד כרטיס אשראי על מוצר שהוא מוכר במיבצע, חייב לציין זאת במפורש כשהוא מודיע על מחיר מיבצע.

בתביעה נאמר, כי בעלי החנות, המכבדים בדרך כלל כרטיסי אשראי, סירבו לעשות זאת על רכישה של פטיש אוויר, שהוצע במיבצע מיוחד.

השופטת נאור קיבלה את טענת התביעה והרשיעה את בעלי העסק בעבירה על חוק הגנת הצרכן, כשקבעה כי בעל העסק צריך לציין במפורש אם אינו רוצה לכבד כרטיסי אשראי.

יצוין, כי פסק־דין זה מהווה תפנית חשובה, מאחר שבעלי עסקים רבים מסרבים לכבד כרטיסי אשראי כאשר הם מוכרים מוצרים בהנחות.

החייל הנעדר נתגלה בריא ושלם

החייל הנעדר יניב בלאיש מירושלים נמצא בעתלית בריא ושלם זמן קצר לאחר שהודעה על היעדרותו ותמונתו פורסמו במוצ"ש בטלוויזיה.

החייל זוהה ע"י בעל מסבאה בעיר, והטיפול בעניין הועבר לרשויות הצבא. (עתי"ם)

בפלילים

18 חודשי מאסר על בעילת קטינה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

18 חודשי מאסר בפועל ו־18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים הוטלו אתמול בבית המשפט המחוזי בחיפה על מחמוד אבו טבק בן 26 מעכו, לאחר שהורשע על פי הודאתו בבעילת קטינה באיומים ובתקיפה.

בכתב־האישום שהוגש על־ידי התובעת חני הורוביץ נטען, כי הנאשם קיים עם הקטינה יחסים אינטימיים במשך שנתיים, מאז היותה בת 14, לאחר שזו סיפרה לו כי דודה בעל אותה בעבר בניגוד לרצונה.

התביעה טענה, כי הנאשם הבטיח להתארס עם המתלוננת ומאוחר יותר הודיע לה, כי לא יוכל לקיים את הבטחתו. הקטינה ביקשה לנתק את קשריה עם הנאשם, אך הלה כפה עליה להמשיך ולקיים עימו יחסי מין וכאשר זו סרבה, נהג להפליא בה מכותיו ולאלצה לעשות זאת — טענה התביעה.

שופט מבקר המשטרה על אי־ביצוע צווי הבאה

נשיא בית־משפט השלום בחיפה התריע נגד אי־ביצוע צווי הבאה של נאשמת לדין, השופט רם סכיר פנה למפקד המחוז הצפוני של המשטרה בבקשה לבדוק את הסיבות שהביאו לאי־ביצוע שני צווי הבאה שהוצאו נגד תושבת כפר טמרה שהורשעה אתמול בקבלת גימלה ואבטחת הכנסה מהמוסד לביטוח לאומי על רקע הצהרה כוזבת.

הנאשמת גנאת פאעור (26) מכפר טמרה הובאה לבית־משפט השלום בחיפה לדין, לאחר שבית־המשפט הוציא במרוצת החודשים פברואר ויולי השנה שני צווי הבאה כנגד הנאשמת שלא הופיעה לבירור דינה.

נשיא בית־משפט השלום, השופט רם סכיר, העביר בזמנו את פרשת אי־ביצוע צווי ההבאה למפקד המחוז הצפוני של המשטרה, לאחר שפניות אחרות למפקד משטרת מרחב הגליל בעניין אי־ביצוע צו הבאה לא הביאו לכל תוצאות.

השופט רם סכיר ציין, כי תופעות אלה של אי־ביצוע צווי הבאה ע"י המשטרה "ספק אם ניתן ליישבן עם סדרי מינהל תקין". השופט התריע עוד, כי בית־המשפט רואה עצמו כמי שאינו זוכה לסיוע של משטרת ישראל בנושא זה וביקש ממפקד המחוז הצפוני הסבר למניעת תופעה זו "אחת ולתמיד".

בית המשפט גזר על הנאשמת עונש של שלושה חודשי מאסר על תנאי. (עתי"ם)

קנס לקצין משטרה שכדור נפלט מאקדחו

קצין משטרה ניר מרי — אשר הורשע אתמול בבית־משפט השלום בחיפה במעשה פזיזות ורשלנות בכלי נשק, לאחר שכדור שנפלט מאקדחו הפרטי חדר לדירת שכנים.

התביעה טענה, כי בחודש מאי אשתקד נפלט כדור מאקדחו הפרטי "קולט 9 מ"מ", אותו החזיק ברשיון, במהלך בדיקת האקדח.

הנאשם עמד על מרפסת ביתו ברחוב שמשון 45 על הכרמל, דרך את האקדח ולחץ על ההדק וכתוצאה מכך נפלט כדור מקנה האקדח שחדר לתוך דירתה של משפחת פינצ'וק המתגוררת ברחוב שמשון 43.

השופט רם סכיר גזר על הנאשם 200 ש"ח קנס והורה להחזיר את האקדח לקצין המשטרה. השופט ציין בהחלטתו, כי עבירה זו שעבר קצין המשטרה אין עימה קלון וזו עבירה שאופייה תאונתי ושאינה מלווה בצביון פלילי. (עתי"ם)

לנמרוד ולכל בני המשפחה
תנחומינו במות האב
יוסף שמעי
קיבוץ מזרע

למיכל סער ומשפחתה
אנו אתכם באבלכם הכבד במות האחות
דליה אברהמי
קיבוץ המעפיל

לחברתנו יהודית מהל ובני משפחתה
משתתפים בצערכם הכבד במות האם
מלכה
קיבוץ גזית

הנהלת משרד הבריאות וחבר העובדים
אבלים על פטירת חברתם לעבודה
רחל ורון ז"ל
ושולחים תנחומים למשפחה

לנימרוד שני והמשפחה
משתתפים בצערכם במות
האב
בית עין־השופט

לנעמי ואמור נתיב
אתכם באבלכם במות
האם
קיבוץ נחשון